DİNSİZLİĞİN KABUSU

Allah kimi saptırmak isterse, onun göğsünü, sanki göğe yükseliyormuş gibi dar ve sıkıntılı kılar. Allah iman etmeyenlerin üstüne işte böyle pislik çökertir.
(Enam Suresi, 125)

HARUN YAHYA
ADNAN OKTAR

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

1. Baskı: Haziran 2001
2. Baskı: Kasım 2001
3. Baskı: Temmuz 2002
4. Baskı: Ekim 2005
5. Baskı: Ekim 2008

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A. Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Kelebek Matbaacılık
Litros Yolu No: 4/1A Topkapı-İstanbul
Tel: (0 212) 612 43 59

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

DİN AHLAKI İNSANA VE TOPLUMA NELER KAZANDIRIR?

DİNİN GÖNDERİLME SEBEPLERİ

KURAN AHLAKININ TOPLUM HAYATINA ETKİSİ

DİN AHLAKI İNSANA VE TOPLUMA NELER KAZANDIRIR?

DİNİN GÖNDERİLME SEBEPLERİ

KURAN AHLAKININ TOPLUM HAYATINA ETKİSİ

DİNSİZLİĞİN İNSAN ÜZERİNDEKİ TAHRİBATLARI

TOPLUMSAL SORUNLAR
DİN AHLAKININ YAŞANMASIYLA ÇÖZÜLÜR

DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 60 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveçce gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve

felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

OKUYUCUYA

Yazarın eserlerinde evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur.

Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

GİRİŞ

Kötülük, haksızlık, üzüntü, karamsarlık, sıkıntı, yalnızlık, korku, stres, güvensizlik, vicdansızlık, endişe, öfke, kıskançlık, kin, uyuşturucu bağımlılığı, ahlaksızlık, kumar, fuhuş, açlık, fakirlik, yolsuzluk, hırsızlık, kavga, düşmanlık, cinayet, savaş, çatışma, zulüm, ölüm korkusu... Tüm bunlar, hemen her gün gazete ve televizyonlarda gördüğünüz, günlük hayatta karşılaştığınız hatta bizzat yaşadığınız sorunlardandır.

İnsanların ve toplumların içinden çıkmak için uğraştıkları, her alanda mücadele verdikleri bu tür olumsuzluklar, kargaşalar ve karanlık toplumsal yapılar, dünya üzerinde yüzyıllardan beri hakimdir. Bunun için, eski Yunan'a veya Büyük Roma İmparatorluğu'na, Çarlık Rusyası'na ya da Aydınlanma Çağı'na, hatta dilerseniz iki büyük dünya savaşına ve büyük toplumsal olaylara sahne olan 20. yy'a göz atabilirsiniz. Hangi yüzyıla ve dünyanın neresine giderseniz gidin, genellikle manzara pek değişmez.

Peki insanlar bu kötülüklerle şimdiye dek mücadele etmişler midir ya da etmek için bir gayretleri var mıdır?

Elbette, dünyanın hemen her döneminde insanlar bu sayılan olumsuzluklarla karşı karşıya kalmışlar, bunlarla mücadele etmişler, ancak çareyi hep yanlış yöntemlerde aradıkları için bir türlü çözüm bulamamışlardır. Kurtuluşu kimi zaman değişik yönetim biçimleri denemekte, kimi zaman sapkın akımlara kapılmakta, devrimler yapmakta, çoğu kere de umursamazlığı tercih edip, tüm bu olumsuzlukları kabullenmekte aramışlardır.

Günümüzde insanlar genelde böyle bir yaşam tarzına öylesine alışmışlardır ki yukarıda saydığımız sorunları hayatın gerçeği olarak kabul eder, bunların yaşanmadığı bir toplumun var olabileceğini adeta imkansız olarak görürler. Böyle bir yaşantıdan memnun olmadıklarını sürekli dile getirirler ama içinde bulundukları şartlarda başka bir seçeneklerinin bulunmadığını düşünerek, bu yaşantıyı hemen kabullenirler.

Oysa dünyada, yukarıda sadece çok küçük bir kısmına yer verdiğimiz bu olumsuzlukların hiçbirini ne ruhen ne de bedenen yaşamayan, sürekli bolluk, bereket, mutluluk, sevgi, saygı, huzur, güven, güzel ahlak, barış ve dostluk gibi sayısız nimet ve güzelliklerin sahibi olan insanlar da vardır. İşte bu insanlar Allah'ın rızası için yaşayan, Kuran hükümlerine uyan, Allah'ın rahmetini ve cennetini uman gerçek dindarlar, yani müminlerdir.

Diğer bir deyişle, bu olumsuzlukların tek çözümü "din ahlakı"nın yaşanmasında yatmaktadır. Din ahlakı tam olarak yaşandığı takdirde toplumlara hakim olan bu karanlık tablo yerini aydınlık bir ufka bırakacaktır. Tüm insanların ve toplumların çağlar boyu düşledikleri, iyilik ve güzelliğin hakim olduğu böyle güzel bir atmosfer, ancak Kuran ahlakının yaşanması ile mümkündür.

Başta tasvir ettiğimiz ortam ise Kuran ahlakı yaşanmadığında, Allah'ın hükümleri göz ardı edildiğinde kaçınılmaz olarak oluşur. Diğer bir deyişle, din ahlakı yaşanmadığı sürece insanlar bu olumsuzluklara mahkumdurlar. Çünkü bu, **"dinsizliğin kabusu"**dur.

Bu kitapta, Allah'ın insanlara indirdiği Kuran'da tarif edilen "güzel ahlak" modeli yaşandığı takdirde "dinsizliğin kabusu"nun yani kötülüklerin, karamsarlıkların, toplumsal huzursuzlukların ne şekilde engelleneceği, olumsuzlukların nasıl ortadan kalkacağı, ideal ortama nasıl kavuşulacağı, insanların maddi-manevi ne gibi kazançlar sağlayacakları ve tüm bu olumsuzluklardan kurtulabilmek için de Kuran ahlakının tek alternatif çözüm olduğu anlatılmaktadır.

Bugüne dek belki pek çok kitapta toplumların ve insanların içinde bulundukları karamsar durum ele alınmış, sosyolojik ve psikolojik tahliller yapılmış, sorunlar sık sık tüm detaylarıyla dile getirilmiştir. Fakat elinizdeki kitabın farkı, bu tahlil ve teşhisler karşısında insanlara en gerçekçi çözümü sunmak ve bu çözüme başvurmadıkları takdirde onları nasıl bir geleceğin beklediğini tarif ederek samimiyetle uyarmaktır.

Böylelikle umarız ki kitabı okuyan vicdan sahibi her insan huzurun, güvenin ve ideal toplum yaşantısının yalnızca Kuran ahlakının yaşanması ile mümkün olduğunu anlayacak ve gerçek dine, yani "İslam"a yönelecektir.

AKILLI TASARIM yani YARATILIŞ

Kitapta zaman zaman karşınıza Allah'ın yaratmasındaki mükemmelliği vurgulamak için kullandığımız "tasarım" kelimesi çıkacak. Bu kelimenin hangi maksatla kullanıldığının doğru anlaşılması çok önemli. Allah'ın tüm evrende kusursuz bir tasarım yaratmış olması, Rabbimiz'in önce plan yaptığı daha sonra yarattığı anlamına gelmez. Bilinmelidir ki, göklerin ve yerin Rabbi olan Allah'ın yaratmak için herhangi bir 'tasarım' yapmaya ihtiyacı yoktur. Allah'ın tasarlaması ve yaratması aynı anda olur. Allah bu tür eksikliklerden münezzehtir. Allah'ın, bir şeyin ya da bir işin olmasını dilediğinde, onun olması için yalnızca "Ol!" demesi yeterlidir.

Ayetlerde şöyle buyurulmaktadır:

Bir şeyi dilediği zaman, O'nun emri yalnızca: "Ol" demesidir; o da hemen oluverir. (Yasin Suresi, 82)

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "OL" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

DİN AHLAKI İNSANA VE TOPLUMA NELER KAZANDIRIR?

İnsan nasıl var olmuştur? İnsanın dünyada bulunuşunun amacı nedir? Ölüm nedir? Ölümden sonraki yaşamda insanı nasıl bir hayat beklemektedir? Dünyadaki canlılığın kaynağı nedir? İnsan bedeni, hayvanlar, bitkiler, evrendeki mükemmel düzen nasıl var olmuştur? İyi, kötü, doğru, yanlış nelerdir? Bu soruların cevaplarını nereden öğrenebiliriz?

Bu gibi soruların cevaplarını insanlar çağlar boyu aramış, bunlar hakkında düşünmüş ve tartışmışlardır. Oysa bu sorulara her dönemde en doğru cevabı filozoflar değil, Allah Katından indirilmiş "gerçek din" vermiştir.

Tarih boyunca insanlar tarafından ortaya atılmış pek çok batıl din olmuştur: Şintoizm, Budizm, Şamanizm, Paganizm bunlardan bazılarıdır. Batıl olan bu dinler bir felsefe ya da düşünce akımı olma niteliğini aşamamışlardır. Bu dinleri ortaya atan kişiler de az önceki sorulara cevaplar aramışlar, kendilerince yanıtlar bulmuşlar, fakat bunların hiçbiri kesin ve köklü bir çözüm sağlayamamıştır.

Hak dinleri diğerlerinden (batıl dinlerden) ayıran en önemli fark; ilahi kaynaklı olmalarıdır. Allah hak dinin insanlar tarafından uydurulmuş diğer dinlerden, felsefi ya da sosyolojik sistemlerden üstünlüğünü Kuran'da şöyle bildirmektedir:

Ki O, elçilerini hidayetle ve hak din ile, diğer bütün dinlere karşı üstün kılmak için gönderdi. Şahid olarak Allah yeter. (Fetih Suresi, 28)

Elçilerini hidayet ve hak din üzere gönderen O'dur. Öyle ki onu (hak din olan İslam'ı) bütün dinlere karşı üstün kılacaktır; müşrikler hoş görmese bile. (Saf Suresi, 9)

İlahi kaynaklı dinlerden bugün mensubu bulunanlar Musevilik, Hıristiyanlık ve İslam'dır. Başlangıçta her üçü de Allah Katından indirilmiş, fakat Hıristiyanlık ve Musevilik bu dinleri tebliğ eden peygamberlerin ardından bozulmaya uğramışlardır.

Hıristiyanlık ve Musevilikteki bozulma, ilk olarak bu dinlerin kitaplarında, yani İncil ve Tevrat'ta yaşanmış, bu İlahi kitaplara ekleme ve çıkarmalar yapılmış, bunlar sayısız tahrifata uğratılmış, sonuçta birbirinden farklı birçok İncil ve Tevratlar ortaya çıkmıştır. Bu ilahi kitapların orijinalleri ise zamanla kaybolmuş ve unutulmuşlardır. Bu dinlerin bozulmasının ardından Allah kıyamete kadar geçerli olacak en son ilahi kitap Kuran'ı göndermiş ve onu her türlü bozulmadan, tahrifattan koruyacağını bildirmiştir:

Hiç şüphesiz, zikri (Kuran'ı) Biz indirdik Biz; onun koruyucuları da gerçekten Biziz. (Hicr Suresi, 9)

Kuran, Allah'ın koruması ile 14 asırdan beri hiçbir bozulmaya uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Kuran'ın ilk yazılı nüshalarıyla bugün elimizde bulunan hali arasında hiçbir fark olmayışı, tek bir harfinin bile değişmemiş olması, dünyanın dört bir yanındaki okunmakta olan Kuran'ların hepsinin birbirinin aynısı olması, Allah'ın bu son ilahi kitabı özel olarak koruduğunun delillerindendir.

Allah daha önce de çeşitli dönemlerde Katından bir elçi göndererek, bazen de kitap indirerek mesajlarını insanlara iletmiştir. İlk insan olan Hz. Adem'i de, Allah elçi olarak yeryüzüne göndermiştir. Bundan sonra da Allah yeryüzüne pek çok elçi göndermiş, kitaplar indirmiştir. Bu gerçek Kuran'da şöyle haber verilir:

İnsanlar tek bir ümmetti, Allah müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdi ve beraberlerinde, insanların anlaşmazlığa düştükleri şeyler konusunda, aralarında hüküm vermek üzere hak kitaplar indirdi... (Bakara Suresi, 213)

Yukarıdaki ayette de belirtildiği gibi, Allah dinini insanlara, kitapları ve elçileri aracılığıyla bildirir. Elçiler insanları bir yandan hesap günü ve sonsuz cehennem azabıyla uyarıp korkuturlarken, diğer yandan da sonsuz cennet hayatıyla müjdelerler. İnsanı yaratan Allah, hiç kuşkusuz onun dünyada nasıl bir düzende, ortamda rahat edeceğini de en iyi bilendir. Bu nedenle kullarından istediği yaşam tarzı ve ahlak modeli aslında onların hem dünyada yaşamlarını en güzel biçimde sürdürmelerini sağlar, hem de ahiretlerini kazanmalarına vesile olur. Kısaca din ahlakı, gerek sosyal gerekse kişisel olarak insanların en ideal yapıya kavuşmaları için Allah'ın rahmetinin bir tecellisi olarak gönderilmiş bir sistemdir.

Hak dinler, gönderildikleri dönemlerin ortam ve şartlarına göre farklı hükümler içermiş olsalar da, temelde aynı inanç ve ahlaki modeli insanlara sunmuşlardır. Hepsi, Allah'ın varlığı, birliği, sıfatları, insanın ve tüm varlıkların yaratılış amaçları, Allah'a nasıl kul olmak gerektiği, Allah'ın beğendiği ideal tavır, davranış ve yaşam biçimi, iyi, kötü, doğru, yanlış kavramlarının neler oldukları, insanın dünyadaki yaşamını nasıl düzenlemesi, sonsuz yaşamı için neler yapması gerektiği ve bunlar gibi hayati konularda aynı temel gerçekleri insanlara aktarmışlardır.

Allah Katında hak olan din tektir. Hz. Adem'den bu yana da insanlığa gönderilen hak dinlerin tümünün temeli İslam, yani "Allah'a teslim olmak"tır. Bu gerçek Kuran'da şöyle bildirilir:

Hiç şüphesiz din, Allah Katında İslam'dır... (Al-i İmran Suresi, 19)

Müslümanlar ve Kitap Ehli -Museviler ve Hıristiyanlar- farklı şeriatlara sahiptir. Ancak gerek Musevi ve Hıristiyanlardan gerekse Müslümanlardan samimi olarak iman edenler, aynı temel değerlere göre yaşarlar: Allah'a kesin bir bilgiyle iman etmek; Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamak; Allah'ın rızası, rahmeti ve cenneti için yaşamak. Tüm toplumlar Allah'ın kendilerine emrettiklerini eksiksiz olarak yerine getirmekle ve Allah rızası için Rabbimiz'e

gönülden teslim olup hayır işlerinde yarışmakla sorumludurlar. Allah'ın varlığına ve birliğine inanan, kesin bilgiyle ahirete iman eden ve salih amellerde bulunan her üç İlahi dinin mensupları da, aslında Rabbimiz'in Hz. İbrahim'e indirmiş olduğu hak dine uymaktadırlar.

... O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi). O (Allah) bundan daha önce de, bunda (Kuran'da) da sizi "Müslümanlar" olarak isimlendirdi... (Hac Suresi, 78)

Tarih boyunca tüm peygamberler Allah Katında hak olan tek bir din ahlakını insanlara tebliğ etmişlerdir. Hz. İbrahim, Hz. Yakup, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. İsa, Hz. Nuh, Hz. Şuayb ve diğer peygamberlerin hepsi, insanları bir ve tek olan Allah'a katıksızca iman etmeye, yalnızca O'nun rızası için yaşamaya ve O'nun emirlerini yerine getirmeye davet etmişlerdir. Bir ayette şöyle bildirilmektedir:

O: "Dini dosdoğru ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin" diye dinden Nuh'a vasiyet ettiğini ve sana vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya vasiyet ettiğimizi sizin için de teşri etti (bir şeriat kıldı)... (Şura Suresi, 13)

Görüldüğü gibi, Yahudilere ve Hıristiyanlara -bazı hüküm farkları olmakla birlikte- indirilen din özünde aynıdır. Her üç dinin mensupları da, aslında Hz. İbrahim'in torunlarıdır. Yahudi ve Hıristiyanlar da tıpkı Müslümanlar gibi, hiç şirk koşmadan Hz. İbrahim'in hanif (Tevhid; tek bir Allah'a inanıp yalnızca O'na kulluk etmek) olan dinine uymakla yükümlüdürler. Bir Kuran ayetinde Rabbimiz, tüm iman edenlere Hz. İbrahim'in dinine uymakla yükümlü olduklarını şöyle bildirmektedir:

Dediler ki: "Yahudi veya Hıristiyan olun ki hidayete eresiniz." De ki: "Hayır, (doğru yol) Hanif (muvahhid) olan İbrahim'in dini(dir); O müşriklerden değildi." (Bakara Suresi, 135)

Kuran'da, peygamberlerin her devirde aynı temel ibadet ve inanç sistemini tebliğ ettikleri bildirilmiştir:

- Hz. Zekeriya için, **"O mihrapta namaz kılarken..."** (Al-i İmran Suresi, 39)
- Hz Şuayb için, "Dediler ki: 'Ey Şuayb, atalarımızın taptığı şeyleri bırakmamızı ya da mallarımız konusunda dilediğimiz gibi davranmaktan vazgeçmemizi senin namazın mı emrediyor?'..." (Hud Suresi, 87)
- İsmail Peygamber için, "Halkına namazı ve zekatı emrediyordu..." (Meryem Suresi, 55),
- İshak ve Yakup Peygamberler içinse "... onlara hayrı kapsayan fiilleri, namaz kılmayı ve zekat vermeyi vahyettik..." (Enbiya Suresi, 73) şeklinde bahsedilir.

- Başka bir ayette, "Musa ve kardeşine şöyle vahyettik: ... evlerinizi namaz kılınan (ve kıbleye dönük) yerler yapın ve namazı dosdoğru kılın..." (Yunus Suresi, 87) şeklinde bir ifade yer alır.

- İsa Peygamber Allah'ın kendisine olan emirlerini sayarken ise şöyle der: "... bana namazı ve zekatı vasiyet (emr) etti" (Meryem Suresi, 31).

- Yine Kuran'da Hz. Lokman oğluna, "Ey oğlum, namazı dosdoğru kıl, marufu emret, münkerden sakındır..." (Lokman Suresi, 17) ve "... Ey oğlum, Allah'a şirk koşma. Şüphesiz şirk, gerçekten büyük bir zulümdür." (Lokman Suresi, 13) diye öğüt verir.

- Hz. Meryem için de, "Meryem Rabbine gönülden itaatte bulun, secde et ve rüku edenlerle birlikte ruku et." (Al-i İmran Suresi, 43) şeklinde buyurulur.

Bunlar sadece belirli temel ibadetler ve inançlar konusunda Kuran'da aktarılan bazı örneklerdir ve bu örnekler çoğaltılabilir. Bunun sebebi bütün peygamberlere özde aynı hak dinin vahyedilmiş olmasıdır. Bu hak dinin temel ve değişmez hükümleri bir ayette şöyle tekrarlanır:

Oysa onlar, dini yalnızca O'na halis kılan hanifler (Allah'ı birleyenler) olarak sadece Allah'a kulluk etmek, namazı dosdoğru kılmak ve zekatı vermekten başkasıyla emrolunmadılar. İşte en doğru (dimdik ve sapasağlam) din budur. (Beyyine Suresi, 5)

DİNİN GÖDERİLME SEBEPLERİ

Her insan yaratılış anından itibaren, kendisini ve etrafındaki tüm varlıkları yaratan Allah'ın varlığını, aklıyla ve vicdanıyla kavrayabilecek fıtrattadır.

Evreni ve içindeki herşeyi, en küçük detaylarına kadar, sonsuz güç ve ilim sahibi Allah'ın yarattığı açık bir gerçektir. Etrafımızda gördüğümüz herşey Allah'ın varlığının kesin birer delilidir. Gökte uçan kuştan okyanus dibindeki balığa, çöldeki deveden kutuptaki penguene, gözle görülmeyen bir bakteriden vücudumuzdaki hücrelere, meyvelerden bitkilere, bulutlardan gezegenlere, galaksilere kadar herşey ince ince işlenmiş ve muhteşem sistemlerle donatılmıştır.

Aynı şekilde, dünyada yaşamı ayakta tutan tüm sistemler de mükemmel dengeler üzerine kurulmuştur. Bu dengelerde en ufak bir oynama ya da sapma bile söz konusu olsa, yaşamın imkansız hale gelmesi kaçınılmazdır. Bunlar öyle ince dengelerdir ki, bu dengeleri biraz inceleyince hepsinde olağanüstü bir hesap ve tasarım olduğu hemen fark edilir. Örneğin, Dünya kendi etrafında biraz daha yavaş dönse, gece ile gündüz arasında korkunç ısı farkları meydana gelir, biraz daha hızlı dönse bu sefer de kasırgalar ve tufanlar yüzünden yaşam sona ererdi.

Bunun gibi, dünyadaki yaşamın üzerine kurulu olduğu daha pek çok hassas denge vardır ve bunların tek birinin dahi tesadüfler sonucu, kendi kendine meydana gelmiş olması ihtimal dışıdır. Dolayısıyla aklı başında bir insanın böylesine kritik dengeler ve ince hesaplar üzerine kurulu bir düzeni görüp de bunu tesadüflere vermesi mümkün değildir. Nasıl ki insan, bir araba ya da herhangi bir teknolojik ürün görse bunu tasarlayan, meydana getiren bilinçli insanların varlığından hiçbir kuşku duymuyorsa, bunlardan çok daha üstün, iç içe geçmiş karmaşık sistemlerden, son derece hassas dengelerden oluşan evrenin de kendi kendine var olamayacağı şüphesizdir. Evrendeki her detay, sonsuz kudret ve ilim sahibi Allah'ın varlığını gözler önüne seren açık birer delildir. Kuran'da yaratılışın bu delillerine sık sık dikkat çekilir:

Sizin için gökten su indiren O'dur; içecek O'ndan, ağaç O'ndandır (ki) hayvanlarınızı onda otlatmaktasınız. Onunla sizin için ekin, zeytin, hurmalıklar, üzümler ve meyvelerin her türlüsünden bitirir. Şüphesiz bunda düşünebilen bir topluluk için ayetler vardır. Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı emrinize verdi; yıldızlar da O'nun emriyle emre hazır kılınmıştır. Şüphesiz bunda aklını kullanabilen bir topluluk için ayetler vardır. Yerde sizin için üretip-türettiği çeşitli renklerdekileri de. (faydanıza verdi) Şüphesiz bunda öğüt alıp, düşünen bir topluluk için ayetler vardır... (Nahl Suresi, 10-13)

Yaratan hiç yaratmayan gibi midir? Artık öğüt alıp, düşünmez misiniz? (Nahl Suresi, 17)

Din hakkında hiçbir şey bilmeyen bir insanın bile, ayette dikkat çekilen konular üzerinde düşünmesi, Allah'ın varlığını anlayabilmesi, O'nun gücünü ve ilmini takdir edebilmesi için yeterlidir. Akıl ve vicdan sahibi bir insanın, yalnızca kendi vücudu hakkında düşünmesi dahi

çok üstün bir yaratılışın eseri olduğunu ona gösterir. Vücudumuzun içinde son derece organize, iç içe geçmiş kompleks sistemler vardır. Bu da tüm evren gibi insan vücudunun da üstün bir akıl tarafından tasarlandığını göstermektedir.

Sonuçta bir insan, bir elçi ya da gönderilmiş bir kitaptan haberdar olmasa, düşünerek, etrafını gözlemleyerek, bunlardaki olağanüstülüğü araştırarak Allah'a ulaşabilir. Akıl sahibi insanlar için her yerde Allah'ın delillerinin bulunduğu ayetlerde şöyle bildirilmektedir:

Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün art arda gelişinde temiz akıl sahipleri için gerçekten ayetler (deliller) vardır. Onlar ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) "Rabbimiz sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek yücesin, bizi ateşin azabından koru." (Al-i İmran Suresi, 190-191)

İşte bu noktada din ahlakına neden ihtiyaç olduğu daha iyi ortaya çıkar. Çünkü Allah'ın varlığını kavrayan insan, O'nu daha çok tanımak ve kendisinden neler istediğini öğrenmek isteyecek, Rabbimizin sevgisini ve hoşnutluğunu kazanmak için neler yapması, nasıl davranması gerektiğini merak edecektir.

Kuran'da, En Temel Konular Açıklanmıştır

Allah kullarına Kendisini tanıtmak, isteklerini onlara açıklamak, Kendisinin beğendiği tavır, davranış, ahlak ve yaşam biçiminin nasıl olduğunu, iyi, kötü, doğru, yanlış, güzel ve çirkin kavramlarının gerçek manada neler olduklarını, ölümden sonra kendilerini nelerin beklediğini bildirmek, Kendi isteklerini yerine getirip hoşnutluğunu kazananları nasıl bir mükafatın beklediğini müjdelemek, Kendisine isyan edenlerin nasıl bir sonla karşılaşacaklarını haber vermek için her devirde elçilerini ve kitaplarını hak dinle göndermiştir.

Bu şekilde, hak dinler vasıtasıyla, ihtiyaç duyacakları her türlü konuyu Allah en hikmetli biçimde insanlara açıklamıştır. Onların dünyada ve ahirette en güzel yaşamı sürebilmeleri, en mutlu ve en huzurlu yapıya kavuşabilmeleri için gereken her türlü bilgiyi vermiştir. Kitap ve elçi vasıtasıyla gönderilen hak dinin bu temel amacı Kuran'ın pek çok ayetinde de belirtilir. Bunlardan bazıları şöyledir:

... Biz Kitabı sana, herşeyin açıklayıcısı, Müslümanlara bir hidayet, bir rahmet ve bir müjde olarak indirdik. (Nahl Suresi, 89)

Biz onu (Kuran'ı) hak olarak indirdik ve o hak ile indi; seni de yalnızca bir müjde verici ve uyarıp-korkutucu olarak gönderdik. (İsra Suresi, 105)

Sonra Biz Musa'ya, iyilik yapanların üzerinde (nimetimizi) tamamlamak, herşeyi ayrı ayrı açıklamak ve bir hidayet ve rahmet olarak Kitabı verdik. Umulur ki Rablerine kavuşacaklarına inanırlar. (Enam Suresi, 154)

Din ile Hayatın Gerçek Amacı Açıklanmıştır

Tarih boyunca milyarlarca insan doğmuş, yaşamış ve ölmüştür. Bu insanların içinden ancak çok azı hayatın gerçek amacını anlamaya çalışmıştır. Büyük bir kısmı ise kendilerini zamanın akışına bırakmış ve belli ihtiyaçlarını karşılamak, nefislerinin çeşitli istek ve tutkularını kovalamak dışında bir amaç gözetmeden ömürlerini tüketmişlerdir. Bu bilinçsiz ve sorumsuz kesim her devirde insan topluluklarının büyük bir çoğunluğunu oluşturmuştur. Her gelen yeni nesil de bazı istisnalar dışında çoğunluğun gittiği bu yola uymuş, çoğunluğun doğrularını, amaçlarını ve değerlerini benimsemiş, bunları kendilerinden sonrakilere miras bırakmıştır. Bu gelenek bugün de aynen devam etmektedir.

Bu çoğunluğun her devirde "değişmez" felsefe ve ilkeleri olmuştur: Doğarlar, büyürler, yaşlanırlar ve ölürler. Dünyaya bir kere gelinir, ölüm ise herşeyin sonudur. Herkesin belirli bir yaşam süresi vardır ve bunu elinden geldiğince nefsini en çok tatmin edebilecek, hayattan kendince en büyük zevki alabilecek şekilde değerlendirmelidir.

İşte insanlar, ellerine bir daha geçmeyeceğini düşündükleri bu fırsatı atalarından miras aldıkları yaşam tarzı ve davranış biçimlerini aynen uygulayarak değerlendirirler. Kendilerine verilen yaşam süresini dünyadaki zevklerin peşinden giderek, ölümü tamamen unutarak, dünyaya yönelik planlar yaparak ve hiçbir kural tanımayarak geçirirler. Dünyanın neresinde, hangi zaman diliminde yaşarlarsa yaşasınlar, hangi kültüre, hangi ırka mensup olurlarsa olsunlar bu durum değişmez. Bulundukları toplumda prestijli bir konuma gelmek, iyi bir eğitim almak, zengin olup refah içinde bir yaşam geçirmek, mutlu bir aile kurmak, çeşitli makam ve mevkilere ulaşmak ve bunlar gibi sayısız büyüklü küçüklü hedeflere ulaşabilmek için çalışırlar.

Bu amaçlar daha yüzlerce madde halinde detaylandırılabilir. Fakat gerçek şudur ki, tüm bu insanlar dünyaya gelişlerinin tek ve en önemli amacını arkalarında bırakırlar. Ve bu amaç için kendilerine tanınmış ve bir daha telafi imkanı olmayacak yegane yaşam süresini boşa geçirirler. Bu amaç; Allah'a kul olmaktır. Kuran'da bu amaç şöyle bildirilir:

Ben, cinleri ve insanları yalnızca Bana ibadet etsinler diye yarattım. (Zariyat Suresi, 56)

Allah'a nasıl kulluk etmemiz gerektiği bize yine hak din ile öğretilir. Allah'a kul olmak; O'nun varlığını ve birliğini kabul etmek, Rabbimizi gereği gibi tanıyıp takdir etmek, Allah'tan başka ilah edinmemek ve tüm yaşamını O'nun istediği biçimde geçirmek demektir. Kuran'da bize Allah'ın insanlar için beğendiği ahlak ve yaşam biçimi de detaylı olarak tarif edilir. İnsanlar bu modeli uygulamaya davet edilirler.

Artık bu amaca uygun, Allah'ın razı olduğu biçimde bir ömür süren insan, dünyadaki yaşamı için de ölümünden sonraki hayatı için de müjdelenmiştir. Fakat bu amaçtan sapan, boş gayeler peşinde koşan ve Allah'ın istediği biçimde davranıp yaşamayan, O'na gereği gibi kul olmayan kimseyi de kötü bir son beklemektedir. Tüm bunlar bize yine Kuran ile ulaşmaktadır.

Sonsuz yaşamını belirleyecek ölçü kişinin dünya hayatını nasıl geçirdiğidir. Öldükten sonra bir daha hatalarını telafi etme imkanı yoktur. Bu bakımdan sanki dünyaya tesadüfen gelmiş, başıboş bırakılmış ve yaptıklarından hesaba çekilmeyecekmiş gibi bir mantıkla hareket etmek, kişinin kendi geleceği için çok büyük bir kayıp olacaktır. Yaratılış amacını göz ardı ederek sorumsuzca bir hayat yaşayan ve bunun sonucundan da endişe etmeyen bu tür kimseler ise ahirette şöyle karşılanırlar:

Bizim, sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten Bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sanmıştınız? (Müminun Suresi, 115)

Yaratılış amaçlarını göz ardı eden bu kimseler aslında bu amaçtan habersiz değildirler. Allah kitapları ve elçileri vasıtasıyla onları bu gerçekten haberdar etmiş ve onlara izlemeleri gereken doğru yolu göstermiştir. Onlara bir ömür boyu da öğüt almaları için süre vermiştir. Artık kendilerine tanınmış bunca fırsatı görmezden gelip, yalnızca nefislerinin istek ve tutkularını amaç edinerek gerçek amaçlarından sapanların ise ebedi pişmanlıkları kendilerine fayda vermeyecektir:

İçinde onlar (şöyle) çığlık atarlar: "Rabbimiz, bizi çıkar, yaptığımızdan başka salih bir amelde bulunalım." Size orda (dünyada), öğüt alabilecek olanın öğüt alabileceği kadar ömür vermedik mi? Size uyaran da gelmişti. Öyleyse (azabı) tadın; artık zalimler için bir yardımcı yoktur. (Fatır Suresi, 37)

Allah Kuran ile İnsanlara Kendisine Nasıl Kulluk Edilmesi Gerektiğini Bildirmiştir

Madem ki insanlar Allah'a ibadet etmeleri için yaratılmışlardır, öyleyse nasıl ibadet edeceklerini de öğrenmeleri gerekir. İşte Allah insanlara nasıl ibadet etmeleri gerektiğini de Kuran vasıtasıyla bildirmiştir. Ayette şöyle buyrulur:

Biz her ümmete bir ibadet tarzı (Mensek) kıldık, onlar bu tarz üzere ibadet etmektedirler. (Hac Suresi, 67)

Kuran'da müminlere Allah'a nasıl dua etmeleri, O'nu nasıl anmaları gerektiği, namazı, zekatı ve Allah'ın kendilerinden istediği her türlü ibadet şeklini nasıl yerine getirecekleri detaylı olarak açıklanır. Bunların yanı sıra yine Allah'a kul olmanın gerektirdiği güzel ahlak yapısının nasıl olması gerektiği, müminin ne tür vasıfları kazanması, ne tür özelliklerden kaçınması gerektiği de Kuran'da ayrıntılı olarak tarif edilir. Tevazu, fedakarlık, dürüstlük,

adalet, merhamet, hoşgörü, kararlılık ve bunlar gibi pek çok üstün ahlak özelliği Allah'a kulluk etmenin temel vasfı olarak Kuran'da belirtilir. Kötü ahlak özellikleri, kötü tavır, davranış ve konuşma biçimleri yine Kuran'da tanıtılmış, müminler bu tür olumsuz şeylerden sakındırılmışlardır.

Allah tüm kainatı ve insanı yoktan var etmiştir. Bu varlıklar arasında insana sayısız nimetler vermiş, en önemlisi de onu diğer canlılardan ayıran ve üstün kılan bir ruhla yaratmıştır. İnsan bu sayede şuurlu bir varlıktır. İnsana verilen nimetler o kadar çoktur ki Allah bunların genelleme yapılsa dahi saymakla bitirilemeyeceğini bildirmektedir. (Nahl Suresi, 18) Bu durumda insanın, kendisine bunca nimetin ne amaçla verildiğini, bunların karşılığında kendisinden ne istendiğini düşünmesi gerekir.

İnsan, kendisini yoktan var edenin ve sahip olduğu tüm nimetleri verenin Allah olduğunu kendi başına düşünerek bulabilecek kapasitededir. Bunun sonucunda da bu nimetlere karşılık kendisinin de Allah'a şükretmesi gerektiğini rahatça idrak edebilir. Ancak Allah'a olan şükrünü ne şekilde ifade etmesi gerektiğini bilemeyebilir. İşte bir insanın Allah'a nasıl şükredeceği, O'na ne şekilde kulluk edeceği Kuran ile bildirilmiştir. İnsan Kuran ahlakı sayesinde Yaratıcımızın karşısında nasıl bir davranış göstermesi gerektiğini çok detaylı olarak öğrenir.

Allah'ın kulundan en başta istediği onun tüm yaşamı boyunca Kendisini hoşnut etmeyi gaye edinmesi ve sürekli bu bilinçte olmasıdır. Bunun için de kişinin her olay karşısında, nefsinin isteklerini değil, Allah'ın rızasını seçmesi gerekir. Aksi takdirde, Allah'ı değil nefsini ilah edinmiş olur ki, ayette bu durum şöyle ifade edilir:

Kendi istek ve tutkularını (hevasını) ilah edineni gördün mü?.. (Furkan Suresi, 43)

Dolayısıyla mümin hayatı boyunca karşısına çıkan her olayda, her düşüncede, her tavırda, her eylemde bu alternatifleri değerlendirir ve ayetteki gibi hevasını değil, Allah'ın rızasını tercih eder.

Sonuçta bu dünyada Allah'a gereği gibi kulluk etmiş olan bir mümin Allah'ın rızasını kazanmış ve Allah'ın rahmetiyle cennetine layık gördüğü seçkin bir kişi haline gelmiş olarak sonsuz mutluluk ve mükafata kavuşmayı umabilir. Bu sonuçtan da anlaşılacağı gibi kişinin Allah'a kulluk etmesinin yalnızca kendisine faydası vardır. Allah'ın hiç kimsenin ibadetlerine, iyiliklerine, güzel ahlaklı olmasına ihtiyacı yoktur. Ayetin ifadesiyle **"Allah alemlerden müstağnidir."** (Ankebut Suresi, 6)

Kuran İle İyi ve Kötünün, Doğru ve Yanlışın Ne Olduğu Bildirilir

İnsanlar karşı karşıya geldikleri olayları Kuran'a göre değerlendirmedikleri müddetçe, çok farklı ölçülere sahip olurlar. Olayları değerlendirmedeki bu farklı ölçüler ise insanları son derece hatalı ve zararlı sonuçlara sürükler. Örneğin ilk defa suç işlemiş biri diğerlerine göre masumdur. Bir hırsıza göre bir katil kötüdür, ama kendisi iyidir; bir katile sorduğunuzda ise o bunu hayatında bir kere yapmıştır, o nedenle o kadar kötü niyetli değildir. Ona göre bunu

meslek haline getirenler kötüdür; profesyonel bir katile soracak olsanız o da kendini belki bir sapıkla kıyas edecek ve masum görecektir. Bu kıstas halk arasında da aynen böyledir. Dedikodu yapan biri belki de sadece tek olumsuz yanının bu olduğunu ama onu da kötü maksatla yapmadığını; kindar biri sadece haklı olduğu anlarda kin güttüğünü, aslında iyi kalpli olduğunu iddia edecektir. Bu tür daha pek çok örneğe rastlamak mümkündür. Sonuçta bu insanlar kendilerindeki kötü ahlak özelliklerini kabul etmedikleri gibi, kendilerini oldukça iyi ve masum görürler. Oysa bu sayılan mazeretlerin tümü geçersizdir ve söz konusu insanların tümü önemli bir yanılgı içindedirler. Çünkü bir insanı haklı kılan, yalnızca Allah'ın indirdiği Kitaba uygun davranmasıdır. Bunun aksinde, yani Kuran ahlakına muhalif bir tavır gösterdiğinde, bu insan ne mazeret ortaya atarsa atsın suçludur, hatalıdır.

Bilindiği gibi insanın içinde vicdan ve nefis denilen iki yön vardır. Vicdan, insana her zaman iyi ve doğru olanı ilham eder, nefis ise kötü ve Allah'ın razı olmadığı tavırları telkin eder. Vicdanı tam kullanabilmek de ancak güçlü bir iman ve Allah korkusu ile mümkündür.

İşte din ahlakı, insanın doğruyu yanlıştan ayırt etmesini sağlayacak şuur ve vicdanı kazanmasını sağlar. Ancak Allah'ın dininde bildirdiklerine iman ettiği ve gereği gibi uyduğu takdirde bir insanın sağlıklı düşünme, muhakeme yapma ve akletme yetenekleri tam anlamıyla devreye girebilir. Örneğin, Kuran'da tarif edildiği biçimde Allah korkusuna sahip olan bir mümine doğruyu yanlıştan ayırt etme yeteneği verilir:

Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakınırsanız, size doğruyu yanlıştan ayıran bir nur ve anlayış (furkan) verir, kötülüklerinizi örter ve sizi bağışlar. Allah büyük fazl sahibidir. (Enfal Suresi, 29)

Tüm insanların gerçek iyiyi ve gerçek kötüyü öğrenebileceği yegane kaynak Kuran'dır:

Alemlere uyarıcı olsun diye, kuluna Furkan'ı indiren (Allah) ne yücedir. (Furkan Suresi, 1)

Kuran'da nelerin iyilik, nelerin kötülük olduğu ve vicdanımızı nasıl kullanmamız gerektiği tek tek tarif edilir. Örneğin bir ayette gerçek iyilik kavramının çok kapsamlı bir tanımı yapılır:

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve müttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

İnsanların atalarından, ailelerinden, çevrelerinden duydukları, getirdikleri her türlü inanç Kuran'a uygun olmadığı müddetçe hatalıdır. Mesela, halk arasında bazı tabirler vardır ki, bunlarla o insanın ne kadar iyi olduğu ifade edilmek istenir. "Karıncayı bile ezmez" cümlesi bunlardan biridir. Oysa bir insan karınca ezmeyecek kadar hassas olup, Kuran'a uymuyorsa, o gerçekte iyi bir insan değildir. Önemli olan Kuran'da iyilik olarak tarif edilen davranışları yapmak, yine Kuran'da tarif edilen kötülüklerden kaçınmaktır. Halk arasında dilenciye para vermek, çocuklara yardım etmek, hasta bir insan görünce acımak dindar olmak için yeterli görülür. Oysa Kuran'da bize bunların tek başına gerçek bir mümin olmak için yeterli olmadığı açıklanmıştır. Gerçek mümin, Kuran'a eksiksiz olarak uyan, tüm yaşamını Allah'ın razı olacağı şekilde geçiren kişidir.

Kuran ile Bize Bu Dünyanın Gerçek Mahiyeti Öğretilir

Kuran ahlakı ile bize amacımızın, yalnızca Allah'a kulluk etmek olduğunu bildirilirken, bu amaç uğrunda deneneceğimiz de haber verilir. Dünyanın bu "deneme" için özel olarak hazırlanmış bir imtihan ortamı olduğu tüm incelikleriyle tarif edilir. Dolayısıyla bu imtihanın gereği olarak, dünyada deneme unsuru yaratılmış şeylere kapılıp sapmamak konusunda insanlar uyarılır ve dünya hayatının **"aldatıcı bir meta"** (Al-i İmran Suresi, 185) olduğu bildirilir. Kuran'da dünya hayatının gerçek yönünü açıklayan pek çok ayet vardır. Bunlardan bazıları şöyledir:

Mallarınız ve çocuklarınız sizin için ancak bir fitne (bir deneme)dir. Allah ise, büyük ecir (en güzel karşılık) O'nun Katı'nda olandır. (Teğabün Suresi, 15)

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah Katı'nda olandır. (Al-i İmran Suresi, 14)

Size verilen herşey, yalnızca dünya hayatının metaı ve süsüdür. Allah Katı'nda olan ise, daha hayırlı ve daha süreklidir. Yine de, akıllanmayacak mısınız? (Kasas Suresi, 60)

İnsanlara dünyada farklı derecelerde verilen her türlü makam, mevki, sosyal statü, maddi imkan, zenginlik, fakirlik gibi konumların da yalnızca insanları deneme vasıtası olduğu Kuran'da açıklanmaktadır. Bu konudaki ayetlerden biri şöyledir:

O sizi yeryüzünün halifeleri kıldı ve size verdikleriyle sizi denemek için kiminizi kiminize göre derecelerle yükseltti. Şüphesiz senin Rabbin, sonuçlandırması pek çabuk olandır ve şüphesiz O, bağışlayandır, esirgeyendir. (Enam Suresi, 165)

Ölümün ve hayatın yaratılış hikmetinin insanların denenmesi olduğu, yine bize Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok bağışlayandır. (Mülk Suresi, 2)

Bu dünyada insanın başına gelen her türlü iyilik ve kötülük onun denenmesi içindir. (Enbiya Suresi, 35). İnsana verilen ya da kendisinden alınan nimetlerin de hepsi bu imtihanın birer parçasıdırlar:

Fakat insan; ne zaman Rabbi kendisini bir denemeden geçirse, ona bir keremde bulunsa, nimetler verse: "Rabbim bana ikram etti" der. Ama ne zaman onu deneyerek, rızkını kıssa, hemen: "Rabbim bana ihanet etti" der. (Fecr Suresi, 15-16)

Görüldüğü gibi yukarıdaki ayette başına gelen olayların ardındaki hikmetleri kavrayamayan, denendiğinin farkında olmayan, dünyanın gerçek mahiyetinden habersiz, şuursuz bir kimsenin bakış açısı aktarılmaktadır.

Müminler ise şuursuz kimselerle aynı konuma düşmemeleri konusunda Kuran'ın birçok yerinde uyarılırlar ve sürekli olarak gerçek amaçları kendilerine hatırlatılır:

Onlardan bazı gruplara, kendilerini denemek için yararlandırdığımız dünya hayatının süsüne gözünü dikme. Senin Rabbinin rızkı daha hayırlı ve daha süreklidir. (Taha Suresi, 131)

Fakat din ahlakı ile bildirilen bu gerçeklerden haberi olmayan ya da bu gerçekleri kavrayamayan cahil kesim kendisine deneme için verilen nimetler karşısında şımarır ve hırsa kapılırlar. Bu nimetlerden ellerinden geldiğince faydalanmaya ve hayatları boyunca bunların peşinden koşmaya çabalarlar. Başlarına gelen bela ve sıkıntılar karşısında ise ümitsizliğe ve hüsrana düşüp feryat ederler. Allah inkar edenlerin bu durumunu Kuran'da şöyle tarif etmektedir:

Andolsun, Biz insana tarafımızdan bir rahmet tattırıp sonra bunu kendisinden çekip-alsak, kuşkusuz o, (artık) umudunu kesmiş bir nankördür. Ve andolsun, kendisine dokunan bir sıkıntıdan sonra, ona bir nimet taddırsak, kuşkusuz; "Kötülükler benden gidiverdi" der. Çünkü o, şımarıktır, böbürlenendir. (Hud Suresi, 9-10)

Herşeyi ve her olayı Allah'ın kendilerine açıkladığı, tarif ettiği şekilde değerlendiren müminler ise her durumda Allah'a yönelip dönerler ve sürekli ahiret yurdunu anar, gerçek yurtlarına kavuşmanın özlem ve çabası içinde olurlar. Bu yüzden ne nimet karşısında şımarıp azar, Allah'ın sınırlarını aşarlar ne de bir sıkıntı ya da mahrumiyet durumunda üzüntü ve

umutsuzluğa kapılırlar. Kendilerine verilen her nimetin ya da her sıkıntının, Allah'ın beğendiği tavırları gösterip göstermemeleri konusunda bir deneme olduğunu bilirler ve Kuran'da kendilerine öğretildiği gibi davranırlar. Başlarına gelen her olayı Kuran'ın şu ayetinin bilinci ile değerlendirirler:

Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz. (Enbiya Suresi, 35)

İşte bu noktada Kuran'ın insanlara gönderilmiş ne kadar büyük bir rahmet olduğu görülmektedir. Çünkü insanlar söz konusu gerçekleri, Allah Katı'ndan gelen Kuran vasıtasıyla en doğru şekilde öğrenmiş olurlar.

Gerçek Hayatın Ahiret Yurdu Olduğunu Kuran'dan Öğreniriz

İnsanların algılarının ötesindeki konular hakkında kendi başlarına bilgi sahibi olma imkanları yoktur. "Gelecek" de bunlardan biridir. Kimse yarın ne yapacağını, nerede olacağını, başına neler geleceğini hiçbir zaman kesin olarak bilemeyeceği gibi, gece yattığında uyanabileceğinden, hatta bir dakika sonra hayatta olup olmayacağından emin olamaz. İşte insanlar bu sınırlı bilgiler dolayısıyla her dönemde gelecek hakkında merak sahibi olmuşlardır. Bu merakın en büyük bölümü, ölümden sonraki hayatta kendilerini nelerin beklediği olmuştur.

Elbette ki bu soruların tümünün en doğru cevabını, dünyayı, insanları, ölümü, kıyamet gününü, cenneti, cehennemi, geçmişi ve geleceği, sonsuz ahiret hayatını yaratan Allah Kuran'da bildirmektedir. Allah, evreni ve içindeki tüm varlıkları yoktan var etmiştir ve her an da var olarak tutmaktadır. Evrenin boyutlarından biri olan zamanı da yaratmış ve yarattıklarını zamana bağımlı kılmıştır. Allah, yaratmış olduğu zamandan bağımsızdır; zaman ve mekan kavramlarının ötesindedir. Allah herşeyi zamansızlık boyutunda dilemiş ve belirli bir kader ile yaratmıştır. Bizim için geçmiş ya da gelecek olan herşeyi Allah tek bir an olarak bilir ve yaratır. Gelecek de dahil olmak üzere insanın algılarının erişemediği herşey Kuran'da "gayb" (gizli, örtülü) olarak tanımlanır. (Kader konusunda geniş bilgi için yazarın *"Zamansızlık ve Kader Gerçeği"* isimli kitabına başvurabilirsiniz.)

İşte ahiret de insanlar için bu dünyada bulundukları sürece bir gaybdır. Kuran ile insanlara ahiretin varlığı bildirildiği gibi, ahiret hakkında da detaylı bilgiler verilir. Ölümden sonra neler olduğu konusunda her devirde filozoflar, düşünürler pek çok varsayımlar öne sürmüşlerdir. Ayrıca her toplumun kültüründe bu konuda çok sayıda efsaneler, hurafeler mevcuttur. Ama bu konuda en doğru ve kesin bilgi insanlığa yine hak dinler vasıtasıyla bildirilmiştir.

Bu dünyanın geçici bir deneme yeri olduğu, gerçek yaşamın ise ebedi olarak ahirette süreceği insanlara hak dinler ile haber verilmiştir. İnsanların bu dünyada yaptıklarının karşılığını ahirette göreceklerini, yapılan hiçbir iyilik ya da kötülüğün karşılıksız kalmayacağını, Kuran ile öğreniriz. Bu dünyada hak dinin gerektirdiği gibi yaşayan, Allah'ın

istediği, beğendiği gibi davrananların ahirette mükafatlandırılacaklarını din ahlakının gereklerini yerine getirmeyenlerin ise sonsuz bir cehennem azabına maruz kalacaklarını da Kuran ile öğreniriz.

Kuran ile bize ölüm anından, kıyamet saatine, hesap gününden cennet ve cehennem hayatının en ince detaylarına kadar ahiret konusunda gerekli her türlü bilgi verilir. En son ilahi kitap olan Kuran'da bize ahiret hayatı çeşitli biçimlerde tarif edilir ve gerçek yurdun ahiret yurdu olduğu şöyle hatırlatılır:

Dünya hayatı yalnızca bir oyun ve bir oyalanmadan başkası değildir. Korkup sakınmakta olanlar için ahiret yurdu gerçekten daha hayırlıdır. Yine de akıl erdirmeyecek misiniz? (Enam Suresi, 32)

KURAN AHLAKININ TOPLUM HAYATINA ETKİSİ

Toplumlarda Kuran ahlakının yaşanmamasından dolayı pek çok olumsuzluklar görülür. Örneğin, dinden uzak bir toplumda insanların çoğunluğunun bencil, adaletsiz ve kötü ahlaklı olmaları kaçınılmazdır. Çünkü insanların gerçek anlamda güzel ahlaklı olmalarının ardındaki tek sebep din ahlakının yaşanmasıdır. Allah'a iman eden, ahirete kesin bilgiyle inanan insanlar, Allah'ı hoşnut edebilmeyi istedikleri ve yaptıklarının hesabını vereceklerinin bilincinde oldukları için hareketlerini Allah korkusuna dayandırırlar. Allah'ın menettiği kötü hal, tavır ve davranışlardan, olumsuz ahlak özelliklerinden kaçınırlar. Bu insanların yaşadığı bir toplumda ise her türlü sosyal problem bertaraf edilir.

Fakat din ahlakından uzak bir insan, işlediği kötülüklerin karşılığını eninde sonunda alacağına, yaptıklarının hesabını vereceğine inanmadığı için hareketlerinde herhangi bir sınır gözetmez. Yaptığı şeylerden dolayı kimseye hesap vermeyeceğini düşünen bir insan için kötülükte çekinilecek hiçbir sınır yoktur. Prensip gereği bazı olumsuz hareketleri yapmıyor olsa bile uygun ortam bulduğunda, mecbur kaldığında, çevresinden teşvik gördüğünde ya da bir fırsatını bulduğunda bunları yapmaktan çekinmez.

Böyle bir hayatı seçen kişi için dinsizliğin maddi-manevi karşılığı daha dünyada iken başlar. Bunun sebebi aslında her insanın vicdanen din ahlakını yaşaması gerektiğini biliyor olmasıdır. Daha önce de belirtildiği gibi her insanda vicdan mekanizması vardır. Ancak müminlerde çok gelişmiş olan bu özellik, din ahlakını yaşamayanlarda körelmiştir. Yani din ahlakından uzak insanlar vicdanlarına uymayarak kendilerini manevi bir sıkıntıya sokarlar. Sonuç olarak herkes aslında bir Yaratıcısı olduğunu, O'na karşı sorumlu olduğunu ve güzel ahlaklı olması gerektiğini bilir. Ama bunları yerine getirmek dünyevi çıkarlarıyla çatıştığı için uygulamaz.

Bu nedenle de ya din ahlakının gereklerini bütünüyle reddederek böyle bir sorumluluktan kaçınır ya da sürekli olarak kendisinin "iyi kalpli, temiz ve dürüst bir insan" olduğu gibi savunmalarla dini Kuran'da tarif edildiği gibi yaşamamak için mazeretler bulur. Ancak her iki durumda da insanlar bilinçaltlarında Allah'ın istediği biçimde yaşamaları gerektiğini bilirler. Vicdanlarının bu sesine göre hareket etmedikleri için de daha henüz dünyadayken bunun manevi azabını tadmaya başlarlar. İşte din ahlakından uzak toplumlarda yaşanan bunalımların, psikolojik sorunların, ruhsal çöküntülerin temel kaynağı "vicdan azabı" adı verilen bu manevi sıkıntıdır. Henüz ahirete gitmeden yaptıklarının azabını daha bu dünyada tadmaya başlayanların durumu ayette şöyle tarif edilir:

Derler ki: "Eğer doğruyu söylüyor iseniz, bu va'dolunan (azab) ne zaman?"

De ki: "Belki de acele etmekte olduğunuzun (azabın) bir kısmı size yetişmiştir bile." (Neml Suresi, 71-72)

Ahiretteki sonsuz ve dayanılmaz manevi azabın küçük bir parçası olan dünyadaki vicdan azabı az önce belirttiğimiz gibi kişinin yaratılışına ve yaratılış amacına aykırı bir tutum, bakış açısı ve yaşantıyı tercih etmesiyle başlar. Kişinin bu çarpık, din ahlakının dışındaki tutum ve zihniyetini değiştirmediği sürece de bu manevi azaptan kurtulması mümkün değildir. Ancak çeşitli yöntemlerle kendini uyuşturarak vicdanının sesini duymamaya, azabını dindirmeye çalışır.

İnsan hem fiziken hem de ruhen din ahlakını yaşamaya uygun olarak yaratılmıştır. İnsanı da ona en uygun hayat modelini de yaratan Allah'tır. İnsanlar bunun dışına çıktıklarında doğal olarak kişisel ve toplumsal düzeyde aksaklıklar baş gösterir. Bu aksaklıklar ise, kitabın başında bahsedildiği gibi tarih boyunca tüm insanların içinden çıkmaya çabaladıkları, günümüzde de etkisi hemen her toplumda görülen sosyal ve bireysel hastalıklar ve yaralardır. Bunlardan kurtulmanın tek yolu ise din ahlakının yaşanmasıdır. Allah Kuran ahlakı ile bunların her birine gerçek anlamda çözüm getirmiştir.

Din Ahlakı İnsanların Suç İşlemelerini Engeller

Din ahlakını yaşamayan bir kimse, kendi çarpık mantığına göre, yaptıklarından dolayı herhangi bir hesap vermeyeceğine, cezalandırılmayacağına ve sonuçta da bir kayba uğramayacağına inanır. Böyle bir insanın kendi çıkarları uğruna herhangi bir sınır tanıması, başkalarının hakkını, iyiliğini, menfaatini gözetmesi için hiçbir sebep yoktur. Çünkü, çarpık mantığına göre, bir kere geldiği bu dünyada en rahat şartlarda yaşamalı, istediği herşeyi elde etmeli, aklına gelen herşeyi yapabilmelidir. Kuran'da din ahlakını yaşamayan insanların bu mantıkları şöyle anlatılır:

Dediler ki: "(Bütün olup biten,) Bu dünya hayatımızdan başkası değildir, ölürüz ve diriliriz; bizi 'kesintisi olmayan zaman' (dehrin akışın) dan başkası yıkıma (helake) uğratmıyor." Oysa onların bununla ilgili hiçbir bilgileri yoktur; yalnızca zannediyorlar. (Casiye Suresi, 24)

İşte bu mantığa sahip olan bir insan, sınır tanımaksızın her türlü kötülüğü veya ahlaksızlığı yapabilir; sahtekarlık yapabilir, yalan söyleyebilir, çalıştığı yerde rahatlıkla zimmetine para geçirebilir, çalabilir, dolandırıcılık yapabilir, menfaatleri söz konusu olduğunda yalancı şahitlik yapabilir, sözünde durmayabilir, eline para, güç ya da imkan geçtiğinde diğer insanları ezebilir... Kötülükte daha da ileri gitmemesi için hiçbir engeli yoktur.

Bir müddet sonra vicdanı öylesine körelir ki artık bu insan tamamen nefsinin hakimiyetine girer. Nefsi ne derse, ne emrederse hemen yerine getirir. Hiçbir sınırlayıcı, engelleyici güç tanımaz. Çıkarları gerektirdiğinde adam öldürmeyi dahi göze alabilir. Hergün gazete sayfalarında bu tür sayısız habere rastlanmaktadır. Bilezikleri için komşusunu, kıskançlık için kocasını, öfke sebebiyle arkadaşını, cinnet nedeniyle çocuklarını, para için annesini-babasını öldüren insanların haberleriyle gazete sütunları dolar taşar. Aslında bunlar da

sadece olayın görünen kısmıdır; gazetelere yansımayan daha böyle pek çok haber vardır. Tüm bunlar bu insanlarda vicdanın tamamen kapandığını, hakimiyetin nefsin eline geçtiğini gösterir. Bu kişiler din ahlakını ve Allah korkusunu yaşamadıkları için bu hale gelmişler ve manen insanlıktan çıkmışlardır. Ayette bu tip insanlar **"sınır tanımaz, saldırgan, günahkar..."** (Mutaffifin Suresi, 12) gibi sıfatlarla isimlendirilir.

Her an herşeyi yapabilecek insanlarla dolu bir ortamda, sokakta, otobüste, markette, bir eğlence yerinde veya herhangi bir yerde yanınızda bulunan sıradan bir kişi, aslında potansiyel bir tehlike olabilir; hırsız, sapık, katil vb. herşey çıkabilir. Hatta bu, iyi görünümlü, tahsilli bir kişi bile olabilir. Bunun oldukça gerçekçi bir yorum olduğunu, popüler bir dergide çıkan bir röportajdan bir kesitle tespit etmek mümkündür:

- Dergi: "Cinayet ilginizi çektiğine göre işlemek ister miydiniz?

- Konuk: "… Cinayet işlemek istediğim anlar da olmuştur, somut bir kişiye karşı değil sadece. Günde sekiz on kişiyi öldürmek isteyebilirim. Böyle bir vahşet var insanların içinde. Benim de vahşete bir yakınlığım var. Ama somut bir cinayet bana çirkin gelebilir, kanlar akacak, adam yıkılacak, düdükler çalacak, polis gelecek… Uzun iş… Ama soyutta cinayet çekici bir iş benim için."

- Dergi: "Peki nasıl bir cinayet işlerdiniz?"

- Konuk: "Tabii silahı tercih ederim. Zehir işin dehşetine pek uygun düşmüyor, fazla sinsice."

Görüldüğü gibi, halk arasında aydın olarak bilinen bir kişinin bile içinde böyle bir dehşeti barındırması ve bunu hiç çekinmeden kolaylıkla dile getirmesi din ahlakını yaşamayan bir toplumun ortak zihniyeti hakkında güzel bir fikir vermektedir. İfadelerinden, üşenmese, rahatı kaçmasa, başına iş açılmayacağından emin olsa böyle dehşet verici bir fiili büyük bir zevkle işlemekten kaçınmayacağı açıkça görülen bu kişinin örneği, insanlarda Allah inancı ve Allah korkusu olmadığı, Kuran ahlakı yaşanmadığı takdirde toplumun varacağı korkunç boyutları gözler önüne sermektedir. Cahiliye insanının rahatlıkla ve gözünü kırpmadan işleyebildiği cinayet gibi büyük bir suç hakkında Kuran'daki hüküm şu şekildedir:

... Kim bir nefsi bir başka nefse ya da yeryüzündeki bir fesada karşılık olmaksızın (haksızca) öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur... (Maide Suresi, 32)

Şüphesiz ki ayette verilen örnek son derece önemlidir; Allah böyle bir suçu bütün insanları öldürmekle eş tutmuş, diğer ayetlerde de bunun cezasının cehennem olduğunu bildirmiştir. (Nisa suresi, 93) Bu durumda Allah'tan korkan bir insanın değil böyle bir günaha yaklaşması, aklından bile geçirmesi mümkün değildir. Bunun en güzel örneklerinden birini Kuran'da Adem Peygamberin oğullarından bahsedilen kıssada görmek mümkündür. Hz. Adem'in oğullarından biri kardeşini haksız yere, yalnızca hasetten dolayı öldürmek isteyince diğerinin tavrı şöyle olmuştur:

Eğer beni öldürmek için elini bana uzatacak olursan, ben seni öldürmek için elimi sana uzatacak değilim. Çünkü ben, alemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım. (Maide Suresi, 28)

İşte müminlerle diğer insanlar arasındaki fark burada yatmaktadır. İnananlar her ne olursa olsun haram olan bir şeye yaklaşmazken, diğerleri rahatlıkla her türlü kötülüğü işleyebilmekte ya da işlemekte bir sakınca görmemektedir.

Din ahlakının yaşandığı bir toplumda insanlar Allah korkusuyla dolu oldukları için hırsızlık, yalan, rüşvet, cinayet gibi ahlaksızlıkların hiçbiri olmaz. Din ahlakını yaşayan insan hayatını Allah'ın sınırları içerisinde vicdanına uyarak sürdürür, içindeki negatif ses olan nefsinin kötü olarak emrettiği herşeyi bırakır.

Ama din ahlakı yaşanmadığında kişi nefsinin emrine girip, iradesini bir kenara bıraktığı için sürekli olarak kendi menfaatleri doğrultusunda hareket eder. Böylece her türlü kötü ahlaka kapı açılmış olur. Örneğin hırsızlık yapmak kişinin çıkarlarına uygun olabilir, ama din ahlakı bunu yasaklamıştır ve aynı zamanda bu karşı tarafa zarar verecek bir harekettir. Karşı tarafın yıllar boyunca çalışıp kazandığı para, bütün emeği bir gecede yok olur ki bu da mal sahibine acı verir. Aslında çalan kişiye de vicdan azabı şeklinde acı verir. Dolayısıyla Kuran ahlakı bu tür kötülükleri yasaklayıp, haram kılmakla insanlara dünyada da çok güzel, huzurlu bir ortam hazırlamış olur.

Bu anlatılanlara dinsiz bir kişi karşı çıkıp, "ben dinsizim, ama rüşvet almıyorum" diyebilir. Gerçekten bu insan ömrü boyunca hiç rüşvet almamış da olabilir, prensipleri gereği rüşvet almayı doğru bulmuyor da olabilir. Ama öyle şartlar meydana gelir ki almakta bir sakınca görmeyebilir. Örneğin maddi açıdan çok zor durumda kalabilir, eşi ya da ailesi rüşvet alması konusunda baskı yapabilir, öyle bir ortama girer ki rüşvet almayı herkes meşru görüyordur veya ona zayıf ve duygusal bir noktasından yaklaşabilirler. Bunun gibi pek çok değişik durum olabilir, kişi için kendince makul gerekçeler meydana gelebilir ve o kişi sonunda hiç düşünmeden rüşvet alabilir.

Oysa Kuran ahlakında rüşvet konusu, hem alan hem de veren açısından yasaklanmış ve böyle yaygın bir toplumsal yaranın her iki taraf açısından da önlemi alınmıştır. Bu şekilde din ahlakını yaşayan bir kimse, pek çok ayette haram kılınan haksızlık ve adaletsizliğin bir biçimi olan rüşvet almaya yanaşmayacağı gibi, rüşvet vermeye, rüşveti teşvik etmeye de aşağıdaki ayetin ihtarıyla teşebbüs bile edemez:

Birbirinizin mallarını haksızlıkla yemeyin ve bile bile günahla insanların mallarından bir bölümünü yemeniz için onları hakimlere aktarmayın. (Bakara Suresi, 188)

Kuran'da, Sorumlulukların O Konuda Bilgili ve Tecrübeli İnsanlara Verilmesi Emredilir

Günümüz toplumlarında karşılaşılan sorunların, çözümsüzlüklerin en önemli nedeni bu konularla ilgili insanların bu sorunları çözebilecek, halledebilecek kabiliyette ve ehliyette olmamalarıdır. Din ahlakından uzak toplumlarda, bulundukları görevlerin, aldıkları sorumlulukların hakkını veremeyen insanlar çok sayıdadır. Çünkü bu kimselerde insanlar için fayda getirecek işler yapma, hizmet etme konusunda şevk yoktur; dolayısıyla kendilerini faydalı olacak yönde eğitmemişlerdir. Bulundukları görevlere gelmelerinin sebebi de, o görevin gerektirdiği sorumlulukların altından kalkmaya ehil olmaları değildir. Bunların görevlendirilmeleri çeşitli imtiyaz, kayırma ve karşılıklı çıkar ilişkilerinin bir sonucudur.

Örneğin bir fabrikanın başına genellikle o fabrika sahibinin oğlu geçer. Burada söz konusu kişinin bu iş konusunda kabiliyetli olup olmadığı, bu konuda gerekli eğitimi görüp görmediği pek bir önem taşımaz. Hatta görev alan kişi de belki bu işi yapmak istemiyordur ama başka bir işte istediği çıkarları elde etmesi mümkün olmayacağı için zorunlu olarak bu işi yapıyordur. Bu zorunluluk ve bilgisizlik dolayısıyla da faydalı işler yapması mümkün olmamaktadır. Gün geldiğinde en basit sorunlarla bile başa çıkamamakta, sıradan insanların akledebilecekleri tedbirleri zamanında alamamakta ve iş yerinin çok daha yeni ve çözümsüz problemlerle karşı karşıya kalmasına sebep olmaktadır.

Oysa Kuran ahlakının yaşandığı bir toplumda böyle bir manzarayla karşılaşmak mümkün değildir. Çünkü görevleri, sorumlulukları ehil olan kimselere emanet etmek Allah'ın Kuran'da bildirdiği kesin bir emridir:

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

Allah'tan korkan ve din ahlakını yaşayan kimseler de Allah'ın emirlerini son derece titizlikle yerine getirirler. Aynı şekilde dindar bir toplumda kendilerine çeşitli görevler, sorumluluklar emanet edilen kimseler de Allah'tan korkan kimseler olacakları için verilen görevleri en iyi biçimde yerine getirmeye gayret ederler:

(Bir de) Onlar, kendilerine verilen emanete ve verdikleri ahde (harfiyyen) riayet edenlerdir. (Mearic Suresi, 32)

Din Ahlakı İnsanlar Arasındaki Vefasızlığı ve Sadakatsizliği Kaldırır

Güvenilirlik, vefa ve sadakat gibi kavramlar din ahlakı ile insanlara öğretilen değerlerdir ve ancak dinin yaşandığı bir ortamda uygulanabilirler. Kuran ahlakının yaşanmadığı bir yerde ise bu değerlerin yaşatılmasını ummak büyük bir yanılgı olur. Çünkü insanların birbirlerine her

şart ve koşulda, hastalıkta, sağlıkta, zorluk ve sıkıntı zamanlarında vefalı davranabilmeleri ancak, Allah'ın hoşnut olacağını bilmeleri ve ahirette karşılığını alacaklarını ummalarıyla mümkün olur. Aksi halde yani kişi eğer yaptıklarından dolayı hesaba çekilmeyeceğini ve yaptığı kötülüklerden dolayı da cezalandırılmayacağını düşünüyorsa, bu durumda öncelikli olarak kendi çıkarlarını düşünecek ve bencil davranacaktır.

Toplum bunun türlü örnekleriyle doludur; maddi durumu iyi olan bir kişi iflas ettiğinde, iyi mevkide olan biri makamını kaybettiğinde, rütbesi yüksek olan kişi emekli olduğunda, ünlü biri şöhretini yitirdiğinde çevresinde hiç kimse kalmaz. Aynı şekilde bir kişi amansız bir hastalığa yakalandığı zaman da çoğunlukla çevresinde arayıp soran dostu kalmaz. Yine sık rastlanılan bir örnek de iş ortaklarının birbirlerini dolandırmasıdır. Özellikle de bu tür maddi çıkar ilişkilerinde her türlü ahlaksızlık rahatça yapılabilir. Çünkü para, din ahlakını yaşamayan insanların en değer verdikleri kavramdır. Bu sayılanlar günlük yaşamda insanların duymaya alışkın oldukları, hatta bizzat şahit oldukları örneklerdir.

Arkadaş ilişkileri de vefasızlığın somut olarak görüldüğü bir alandır. Başka birinden daha fazla menfaat elde edeceklerini anladıkları anda en yakın arkadaşlarını dahi rahatlıkla terk ederler, öyle ki insanların büyük bölümü bu duruma maruz kalmış, bunun sıkıntısını çekmiştir. Bu kural nişanlı, sözlü ya da evlilik hazırlığında olan insanlar için de geçerlidir. Maddi imkanları daha fazla, fiziki açıdan daha güzel ya da kariyeri daha iyi olan biriyle karşılaştıklarında hemen sevdikleri kişilere sadakatsizlik gösterirler. Evlilik ilişkilerinde de durum böyledir. Eşler birbirlerini rahatlıkla aldatabilir veya terk edebilirler. Onların batıl düşüncelerine göre nasıl olsa kendilerini hiç kimse görmüyordur, yaptıkları gizli kalacaktır, bu yüzden de çekinecekleri bir durum yoktur. Sonuç olarak; cahiliye toplumunda her türlü insan ilişkisinde karşılıklı sadakatsizlik ve bu sebeple de güvensizlik yaygındır. Kişilerin birbirlerine karşı olan bu güvensizlikleri her an tedirgin bir yaşam sürmelerine sebep olur.

Toplumdaki sadakatsizlik örnekleri yalnızca bunlarla sınırlı değildir. Gençliklerinde herhangi bir alanda popüler olan kimseler o dönemlerinde herkesin ilgi odağıyken, bunların büyük bölümü yaşlandıklarında genellikle tek başlarına kalırlar. Çoğu zaman birçokları açlık ve sefalet içinde, evlerinde ya da 3. sınıf pansiyon köşelerinde, büyük bir yalnızlık içinde ölümü beklerler. Artık çevrelerinde ne hayranları, ne gazeteciler, ne de dostları vardır. Arayıp soran kimseleri kalmamıştır. Tam tersi bir yaşam sürerken yaşlanmalarıyla beraber yalnızlığa terk edilmeleri onları da şaşırtır ve din ahlakının yaşanmamasının bir sonucu olarak da elbette acı verir. Ancak bu ahlak Kuran ahlakının yaşanmadığı ortamların değişmez kuralıdır.

Dini inkar edenler arasında hakim olan inanca göre insanlar tesadüfler neticesinde evrimleşerek, maymundan türeyen canlılardır. Ancak fiziksel görünümleri ve zenginlikleri ile değer bulurlar, bunları yitirince ise artık hiçbir değerleri kalmaz. Elbette ki bu felsefeye göre maymundan gelip, toprağa gidecek bir varlığa kıymet verilmez. Zaten artık daha genç, daha güzel, daha popüler kişiler onların yerlerini almıştır, bu durumda onlara ihtiyaç olmadığı açıktır. Toplumun diğer fertleri de sonunda toprağa girip, yok olacaklarını düşünen insanlardır. Dine inanmadıklarına göre bu kişilerin vefayla, sadakatle zaman kaybetmeleri kendi felsefeleri açısından anlamsızdır. Benzer şekilde huzur evleri ve bakım yurtları da çocukları tarafından

istenmeyen ya da halk arasındaki tabirle "kapıya konan" anne babalarla dolup taşar. Onlar da binbir emek ve özveri ile yetiştirdikleri çocukları tarafından terk edilirler. Üstelik kötü muamele de görürler.

Görüldüğü gibi din ahlakı yaşanmadığında insanın en yakını olan anne ve babasına karşı tavrı bile böylesine zalimce olabilmektedir. Kaldı ki bu ahlaksızlık, vefasızlık her çeşit insan ilişkisinde yaşanmaktadır. Aslında herkese sıkıntı ve acı veren bu toplumsal hastalığın tek çözümü yalnızca din ahlakının yaşanmasıdır. Din ahlakı yaşandığı takdirde insan değersiz bir varlık olarak görülmekten çıkar, Allah'ın ruh verdiği değerli bir varlık halini alır. Bu değerli varlığın en önemli özelliği, elbette ki dış görünümü, sahip olduğu mallar ya da statüsü değil, takvası ya da diğer bir deyişle Allah'a yakınlığı ve güzel ahlakıdır. Çünkü insanın bu dünyada kullandığı bedeni, sahip olduğu diğer herşey gibi geçicidir. İnsan bu dünyaya sınanmak için gelmiştir, kısa bir süre kalıp, ahiret yurduna gidecek ve dünyada gösterdiği ahlakından orada sorguya çekilecektir. Bu durumda insan için en önemli şey gösterdiği ahlakı olacaktır. Din ahlakında vefalı ve sadık olmak şarttır; çünkü Allah kullarından bunu ister, dindarlar da doğal olarak Allah'ın beğendiği bu ahlaktan zevk alırlar.

Kuran ahlakı yaşandığında vefanın, sadakatin en güzel örneklerine şahit olunur. Anne baba el üstünde tutulur, değerli sanatçılar, alimler, vatana millete hizmeti, emeği geçmiş kimseler, yaşları ne kadar ilerlerse ilerlesin toplumda hep sevgi, hürmet görürler. Gençler ve sevenleri tarafından sık sık ziyaret edilir, her türlü ihtiyaçları gözetilir. Dostluklar öz kardeşlikten de öte bir yaklaşımla sürer ve ömür boyu devam eder. Üstelik hastalık, zorluk, maddi sıkıntı gibi durumlarda yardım etmek ve böylece güzel ahlak göstererek Allah'ın rızasını kazanmak için bütün çevresi birbiriyle yarışır. Eşler, evlenecek kişiler Allah'ın rızasını gözetmek ve bunun sonsuza kadar devam etmesi niyetiyle beraberliklerini yürütürler. Ölümden sonra sonsuza dek sürecek bir yaşamın varlığını bildikleri ve iman ettikleri için birbirlerine çok bağlı, sadık ve vefalıdırlar. Bu öyle bir sadakat anlayışıdır ki, iki taraftan biri sakat kalsa da, aciz bir duruma düşse de, sağlığını ya da fiziki güzelliğini kaybetse de aynı bağlılık ve vefa devam eder. Örneğin güzel bir insanın yüzü yansa ve tanınmayacak duruma gelse mümin olan eşi buna şefkat duyar ve sabreder, dünya hayatının çok çabuk geçeceğini, asıl yurdun ahiret olduğunu bildiği için eşine sevgisinden, saygısından, merhametinden hiçbir şey kaybetmez. Çünkü karşısındaki insanda değer verdiği şey ruhudur. Hatta böyle bir durumda sadakat göstermek mümin için daha da zevkli olur.

Müminlerin bu sadakat anlayışı iş ortaklıklarında ve diğer her türlü ilişkilerinde geçerlidir. Verdikleri sözde durmak, ahidlerini yerine getirmek, ortaklıklarını güvenle sürdürmek sadık ve güvenilir karakterlerinin göstergesidir. Verilen söze sadık olmak önemli bir mümin alametidir. Kuran ahlakının yaşanmadığı bir ortamda ise insanlardan sözlerine ve birbirlerine vefalı olmalarını beklemek boşunadır.

Şu nokta da önemlidir ki, din ahlakını yaşamayan hatta dinsiz olduğunu söyleyen bir kişi bu verilen örnekleri okuyup, kendisinin dindar olmadığı halde bunlardan hiçbirini asla yapmayacağını iddia edebilir. Gerçekten de bugüne kadar hiç yapmamış da olabilir. Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi, şartlar öylesine değişir ve belki öyle büyük çıkarları söz konusu olur

ki bir noktada sadakatsizlik yapabilir. Belki bundan dolayı kendince kınanmayacağı bir ortama gidebilir ya da kendisine çok cazip görünen seçeneklerle karşılaşabilir. Bunlar gibi, dünyevi ahlakını, prensiplerini çiğneyebileceği pek çok ihtimal meydana gelebilir. Oysa, şartlar ne olursa olsun mümin olan bir kişi Allah'ın hoşnut olmayacağı bir ahlakı ya da Allah'ın yasakladığı bir tavrı asla yapmaz. Bu kişi için böyle bir konunun istisnası da olmaz.

Din Ahlakının Yaşandığı Ortamda Barış ve Sükunet Hakim Olur

Allah, Kuran'da müminlere huzurun ve güzel ahlakın hakim olduğu bir yapı tavsiye etmiştir. Bu yapıda öfkeye kapılmak, kin tutmak gibi kötü ahlak özellikleri yoktur. Çünkü Allah Kuran'da müminleri bu tür tavırlardan menetmiştir:

Onlar bollukta da darlıkta da infak edenler, öfkelerini yenenler ve insanlar (daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir. Allah iyilik yapanları sever. (Al-i İmran Suresi, 134)

(Bunlar,) Büyük günahlardan ve çirkin utanmazlıklardan kaçınanlar ve gazablandıkları zaman bağışlayanlar. (Şura Suresi, 37)

Allah müminlerin tarifini yukarıdaki ayetlerde görüldüğü şekilde yapmaktadır. Müminler de bunun dışında bir ahlak sergilemekten sakınırlar. Çünkü tüm hayatlarını Allah'ın sevgisi ve hoşnutluğu üzerine kurmuşlardır. Yaşamları boyunca attıkları her adımda, gösterdikleri her ahlakta, işledikleri her tavırda, söyledikleri her sözde en doğrusunu, en güzelini seçerek davranır, Allah'ın en beğeneceği ahlakı yakalamaya çalışırlar. Allah onlardan güzel ahlakın da üstünde bir ahlak istemekte bunu da "en güzel" olarak tanımlamaktadır. Pek çok ayette bu inceliğe dikkat çekilmiştir:

Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle... (İsra Suresi, 53)

... Biz gerçekten en güzel davranışta bulunanın ecrini kayba uğratmayız. (Kehf Suresi, 30)

Kötülüğü en güzel olanla uzaklaştır... (Müminun Suresi, 96)

İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen, en güzel olan bir tarzda (kötülüğü) uzaklaştır; o zaman, (görürsün ki) seninle onun arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dost(un) oluvermiştir. (Fussilet Suresi, 34)

İslam ahlakının yaşandığı ortam herkesin "en güzel" tavra özendiği, bunu yapmaya gayret ettiği bir ortamdır. Herkesin "en güzel"in arayışında olduğu bir ortamda doğal olarak

huzur, sükunet ve güzellik hakim olur. Sinirlenme, öfkelenme, kavga, gürültü, tartışma ve benzeri kötü ahlak özelliklerinin hiçbiri görülmez. Aile ortamlarında, arkadaş ilişkilerinde, ticaret konularında, trafikte, her türlü ortaklıklarda ve paylaşımlarda, günlük hayatın hiçbir parçasında müminler bu tür küçüklüklere ve basitliklere tenezzül etmezler. Diğer insanlar tarafından doğal karşılanabilen bu tür tavırlar bir mümin için utanç vericidir.

İslam ahlakı gerçek anlamda yaşandığı takdirde toplumda doğal olarak huzurlu bir atmosfer oluşur. Din ahlakı yaşanmadığı sürece de insanlar huzursuzluklara ve sıkıntılara mahkumdurlar. Din ahlakını yaşamayan veya dine inanmayan bir insanı durduracak bir mekanizma yoktur, bu kişi tamamen nefsinin kontrolündedir. Böyle bir insanın bir anı diğer anına uymaz. Umulmadık yerde öfkelenir, kırıcı olabilir, sesini çirkin bir tarzda yükseltir, bağırır, hiddetlenir hatta şiddet dahi uygulayabilir. Aslında öfkelenme kişisel ve toplumsal huzursuzluğun dışarı yansıyan bir şeklidir, daha önce de ifade edildiği gibi bu, eşler ve arkadaşlar arasında, ticari ilişkilerde olduğu gibi trafik sıkışıklığında dahi sıklıkla rastlanılan bir durumdur. Özellikle sıkıştıkları anlarda, işleri yolunda gitmediğinde, ani durumlarda, çıkarları tehlikeye girdiği zamanlarda sinirlenmeyen insan çok enderdir. İşte bu tür insanlarla dolu bir toplum da her yönden çekilmez bir hal alır. Karşıdaki insanın yorgun, dalgın, üzüntülü, uykusuz olabileceğini ve kendisi gibi bir insan olduğunu düşünmeden en ufak aksaklığa, kendine ucu dokunan en ufak bir olaya aşırı tepki gösterir; bağırır çağırır, hakaret, hatta kavga eder. Yemeğin tuzunun fazla olmasına, gömleğinde leke kalmasına veya kapıcının çöpü biraz geç almasına ve benzeri birçok konuya aynı ölçüde hiddetlenebilir. Gerçekten hassasiyet göstermesi, tepki vermesi, müdahale etmesi gereken bir konuda, bir haksızlık, adaletsizlik durumunda ise zararı kendine dokunmuyorsa umursamazlık, vurdumduymazlık gösterebilir.

Din Ahlakı İnsanların Dengeli Bir Ruh Haline Sahip Olmalarını Sağlar

Din ahlakını yaşayan insanlar tam anlamıyla Allah'a teslim oldukları, herşeyin Allah'ın kontrolünde gerçekleştiğini bildikleri için son derece dengeli ve itidalli bir ruh haline sahiptirler. İyi ya da kötü hiçbir olay karşısında kontrolü elden bırakmaz, ani reaksiyonlar göstermez, tamamen akılcı olarak hareket ederler. Bu nedenle son derece güvenilir insanlardır. En kötü şartlarda bile hem kendilerinin hem de çevrelerinin en az zarar görecekleri şekilde, en akılcı tedbirleri alırlar. Çünkü müminler Allah'ın kitabı olan Kuran'la eğitilmiş insanlardır ve tüm davranış, hareket ve tepkileri de Kuran'dan öğrendikleri üstün ahlak ve karakter yapısı çerçevesinde gerçekleşir. Allah'ın hükümlerine son derece titiz bir biçimde uyduklarından ve Allah'tan korkup sakındıklarından akıl ve şuur olarak çok gelişmişlerdir. Olaylar karşısında en doğru ve en güzel davranış tarzını gösterebilmelerini sağlayan bir kavrayış, feraset ve muhakeme yeteneğine sahiptirler.

Elbette ki bu özelliklere sahip olan mümin hiçbir olay karşısında paniğe, ümitsizliğe, endişe ya da üzüntüye kapılmaz, her zaman dengeli, tevekküllü, sağlıklı bir ruh hali taşır. Zorluklar karşısında yılmaz, kararsızlığa kapılmaz ve sabırlı davranır. İnsanlara, hoşgörülü ve merhametli davranır. Sözün en güzelini söyler, tavrın en güzelini gösterir. Güçlü, güvenilir,

olgun bir kişilik sergiler. Herşeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu unutmaz ve aşağıdaki ayetleri karşılaştığı hiçbir olayda aklından çıkarmaz:

Yeryüzünde olan ve sizin nefislerinizde meydana gelen herhangi bir musibet yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılı) olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre pek kolaydır. Öyle ki, elinizden çıkana karşı üzüntü duymayasınız ve size (Allah'ın) verdikleri dolayısıyla sevinip-şımarmayasınız. Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Hadid Suresi, 22-23)

Kuran ahlakını yaşamayan insanlar ise Allah'ı tanıyıp, tüm olayların Allah'ın kontrolünde olduğunu düşünmedikleri için hayatları hep korkular, endişeler, huzursuzluklar içinde geçer. Bundan dolayı da dengesiz ve bozuk bir kişilik yansıtırlar. Dışarıdan bakan birisi için bu kişilerin ruh hali oldukça tedirginlik vericidir. Bu tip kişiler ruhlarında sürekli dalgalanmalar yaşarlar. Gayet mutlu gibi gözükürken bir anda hüzünlenip ağlamaya başlayabilirler. Neye üzülecekleri ya da neden dolayı ağlayacakları da belli olmaz. Kimi zaman eski bir anıları akıllarına gelir, duygulanırlar. Çok kolay bunalıma girer ve bunu rahatlıkla, normal bir tavırmış gibi "bunalımdayım" diyerek dile getirirler. İntihar etmeyi bile düşünür hatta deneyebilirler. Böyle insanların hareketlerinde hiçbir sınır ya da ölçü yoktur. Neyin doğru neyin yanlış, neyin iyi neyin kötü, neyin güzel neyin çirkin olduğu konusunda kesin bir fikirleri yoktur; neyin yerinde neyin yersiz, neyin gerekli neyin gereksiz, neyin anlamlı neyin anlamsız, neyin akılcı neyin delilik olduğuna sağlıklı olarak karar veremezler. Çünkü tüm bu kavramlar hakkında en doğru ölçüleri bildiren hak dinden habersizdirler.

Dinden habersiz oldukları için Allah'a güvenip dayanmazlar. Allah'ın herşeyi bir kader üzere yarattığından, herşeyin Allah'ın dilemesi ile gerçekleştiğinden ve bu dünyada başlarına gelen iyi ya da kötü herşeyin kendilerinin denenmeleri için yaratıldığından haberleri yoktur. Dinden habersiz oldukları için başlarına gelen olayların hikmetlerini ve içeriğini anlayamaz ve bu olaylar karşısında en sağlıklı tepki ve davranışın nasıl olması gerektiğini bilemezler. Herşeyin tesadüfler sonucu olduğunu düşündükleri için tüm hayatları güvensizlik, endişe ve stres içinde geçer. Bu yüzden sürekli bocalar, yanlış kararlar alır, yanlış tepkiler verirler. Her yaptıkları işten pişmanlık duyarlar.

Hiçbir konuda sağlıklı bir ölçüleri yoktur; iyi bir olay karşısında hemen şımarıp sevince kapılır, kendilerinden geçer, taşkın hareketler yapabilirler. Azgınlıkları, küstahlıkları ve kibirlenmeleri artar. Neşelenince şuurlarını kaybeder, küçük düşürücü, basit hareketler sergileyebilirler. Kötü bir olay karşısında da aynı şekilde kontrolsüz davranır, birdenbire her türlü acizlik ve çirkin davranışı gösterebilirler. Çileden çıkıp kendilerini yerden yere atıp, bağırıp çağırabilir, çığlık çığlığa ağlayabilirler. Öfkelendiklerinde bilinçsiz hareketler yapabilir, kötü sözler sarfedebilirler.

Bu tür tavırların yalnızca belli bir kültür seviyesinin altındaki insan kesimlerine özgü olduğu sanılmamalıdır. Din ahlakını yaşamayan toplumlarda en olgun, en kültürlü, en aklı başında görünen, "lafını sözünü bilen" diye tabir edilen kimseler bile umulmadık bir olay

karşısında kontrolünü kaybedip basit, seviyesiz tavırlar gösterebilirler. Nefislerine ağır gelen, çıkarlarına ters düşen durumlarda bu tür kimselerin nasıl çirkin, saldırgan ya da aciz bir karaktere büründükleri çok sık şahit olunan bir gerçektir.

Din Ahlakını Yaşayan İnsanlar Güçlü ve Kararlı Bir Kişiliğe Sahip Olurlar

Cahiliye ortamında insan, kişilik olarak güçlü görünse dahi mutlaka birtakım sınırları vardır. Din ahlakını yaşamayan bir insan belli bir noktadan sonra zaaflarına karşı koyamaz. Çeşitli olumsuz tavır ve davranışlara prensip olarak karşı olanlar dahi önemli bir çıkarları söz konusu olduğunda prensiplerinden taviz verebilirler. Eşlerinden, yakınlarından gördükleri bir baskı, hastalık, ihtiyaç ya da benzeri bir durum oluştuğunda ve bu şartlardan dolayı kınanmayacakları bir ortam bulduklarında hiçbir kural ya da prensip tanımazlar. Cazip menfaatler karşısında ödün vermelerini engelleyecek hiçbir ciddi gerekçeleri yoktur.

Yalnız daha önce de belirttiğimiz gibi din ahlakını yaşamayan bir insanın bugüne kadar böyle bir şey yapmamış olması önemli değildir. Önemli olan bu tavizleri vermesini engelleyecek hiçbir bağlayıcı, çekinecek sebebinin olmamasıdır. Söz konusu insanlar Allah'tan korkmadıkları için iradelerini ayakta tutacak bir güce sahip değildirler.

Oysa din ahlakını yaşayan biri için durum çok farklıdır. Dünyada var olan hiçbir sebep onları doğru bildiklerini yapmaktan ve bu konuda kararlı olmaktan alıkoymaz. Bunun temel nedeni ise sahip oldukları Allah korkusudur. Allah'ın kudretini kavrayabildikleri için Allah'ın azabından ve cezalandırmasından şiddetle korkarlar. Allah'ın kendilerini her an duyduğunu, gördüğünü ve sakladıkları, gizledikleri her şeyi Allah'ın bildiğini bilir, her an Allah'ın huzurunda olduklarını hissederek yaşarlar. Din ahlakına gerçek anlamda bağlı olan insanlar güçlü ve iradeli olurlar, her ne olursa olsun Kuran ile yasaklanan, Allah'ın hoşuna gitmeyecek bir şeyi yapmazlar. Müminlerin, karşılaştıkları hiçbir olay karşısında Allah'a yakınlıktan taviz vermeyen tutumları ayetlerde şöyle haber verilmiştir:

(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar. Çünkü Allah, yaptıklarının en güzeliyle karşılık verecek ve onlara kendi fazlından arttıracaktır. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır. (Nur Suresi, 37-38)

Kuran Ahlakı Bencilliği Ortadan Kaldırır

Din ahlakını yaşamayan insanların yalnızca kendilerini düşünmeleri kaçınılmazdır. Bu aslında felsefi bir zorunluluktur, çünkü yaşadıkları sistem bunu gerektirir. Fedakarlık, merhamet, güzel ahlak gibi değerler din ahlakının getirdiği ve ancak dinle birlikte tam anlamıyla yaşanabilecek değerlerdir. Ancak Allah'a ve ahirete iman eden, hesap vereceğini bilen kişiler Allah'ın razı olduğu ve beğendiği bu ahlakı taviz vermeden yaşarlar. Bu nedenle dindar olmayan bir insanın böyle bir ahlakı tam anlamıyla yaşaması imkansızdır. Fakat bunu

"toplumda bencil insanlar da vardır, ben onlardan değilim" şeklinde düşünmek, kendi üzerine hiç almamak hata olur. Çünkü eğer din ahlakı yaşanmıyorsa bencilliğin başka bir alternatifi yoktur. Diğer kötü ahlak özelliklerinde olduğu gibi bunun da sebebi aynıdır: Sonsuz bir hayatın varlığına, hesap vereceğine, ceza göreceğine inanmamak ve Allah'tan korkmamak.

Bu nedenle din ahlakını yaşamayan insanlar kendi deyimleriyle "gemisini kurtaran kaptan" tarzında bir yaşam sürerken, çevrelerindeki insanları umursamazlar. Geleceğe yönelik beklentileri daha zengin olmak, daha iyi bir kariyere sahip olmak, daha iyi yaşamak ve bunlara benzer hedeflerdir. Çevrelerindeki kişileri, dostlarını, ihtiyaç sahiplerini düşünmek hatta tüm insanlığa faydalı olmak akıllarına bile gelmez. Çünkü kendilerince, bu fedakarlıkları göstermelerini, bu tür bir ahlakı yaşamalarını gerektirecek hiçbir sebep yoktur. Çevrelerinde de daha farklı bir yapıya rastlamazlar; zaten tüm toplum bu şekildedir. Bu durum da onlara vicdani bir rahatlama sağlar.

Kısacası din ahlakının yaşanmadığı bir toplumda bencillik kaçınılmazdır. Böyle bir toplumda az ya da çok herkes mutlaka bencildir. Halbuki, bencillik insanın nefsine, ondan sakınması için deneme maksadıyla verilmiş bir özelliktir. Bu durum ayette şöyle belirtilir:

... Nefisler ise 'kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır (elverişli) kılınmıştır. Eğer iyilik yapar ve sakınırsanız, şüphesiz, Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi, 128)

Genelde bencil insanlar en küçük bir detaydan en önemli konulara kadar herşeyde kendi istedikleri yapılsın isterler. Karşı tarafın isteği ya da hoşnutluğu onlar için önemli değildir. Örneğin yorulduysa hemen oturmak ister ama kendisinden daha yorgun ya da yaşlı veya hasta olan insanların oturmasını önemsemez. Arkadaşlarıyla beraberken en iyi yemek, en iyi yer, en iyi yatak, en iyi kıyafet hep kendisinin olmalıdır. Kendi rahatı için başkaları rahatsız ve huzursuz olacaksa bu da önemli değildir. Kendisi dinlenirken sessizlik ister ama eğlenmek istediğinde rahatsız olan insanları umursamaz; bunu en doğal hakkı olarak görür. İş yerinde, okulda, arkadaşlarıyla ilişkilerinde, evliliğinde hemen her yerde bencilliğin çeşitli türleri ortaya çıkar.

Zaman zaman din ahlakının yaşanmadığı ortamlardan da istisna olan kişiler çıkabilir. Örneğin, "iyi" bilinen insanlar vardır. Eşine dostuna karşı cömert, fedakar olarak tanınan bu kişiler, aynı zamanda birçok sosyal yardım faaliyetlerinde de sık sık boy gösterirler. Fakat bu tür kişiler çoğunlukla, yaptıkları iyilikleri Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için değil de kendi gururlarının okşanması, iyi ve fedakar bilinmek, övülmek, takdir toplamak için yaparlar. Ayrıca bu kişilerin yaptıkları bağış ve yardımlar da kendi mali durumlarını etkileyecek bir külfet değildir.

İdealist olarak tanınan insanlar da aynı zihniyette bir liderlik yapma, sorumluluk alma isteğine sahiptirler. Amaçları hiçbir zaman Allah'ın rızasını gözetmek, insanlara, topluma faydalı olmak, hizmet etmek değildir. Yalnızca bencil duygularını tatmin etmek, şöhret, övgü,

prestij kazanmak uğruna böyle sorumluluklar alırlar, makam ve mevki elde etme peşinde koşarlar. Ciddi anlamda bir çıkarları olduğunda ise gerçek ahlaklarını dışa vururlar.

Din ahlakını yaşamayan toplumlarda, "fedakar" olduğunu düşünen bir kişi bile müminlerin ahlaklarıyla ve fedakarlıklarıyla kıyaslanınca oldukça bencil kalır. Çünkü müminlerin özveri anlayışları onların kavrayışlarının çok üstündedir. Müminler, kardeşlerinin nefislerini kendi öz nefislerine tercih ederler. Kendileri için istediklerinin daha fazlasını samimi olarak kardeşleri için isterler. Çünkü Kuran'a uymak onlara öyle bir ahlak kazandırmıştır ki; **"Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler."** (İnsan Suresi, 8) Bu ahlaktan ötürü müminler ayetin ifadesiyle **"erkekler, kadınlar ve çocuklardan zayıf bırakılmışlar adına"** (Nisa Suresi, 75) mücadele ederler, yalnızca kendilerini düşünmek yerine herkesin sorumluluğunu alıp, büyük düşünürler.

İşte din ahlakı tam anlamıyla yaşandığı takdirde toplumsal ilişkiler de fedakarlığa dayalı olacak, pek çok sorun ortadan kalkacaktır.

Din Ahlakını Yaşamak Dünya Hırsını ve Tamahkar Olmayı Engeller

İnsanlar sevgi, kardeşlik, yardımlaşma, dostluk ve paylaşma gibi kavramları gerçek anlamda din ahlakı sayesinde öğrenmişlerdir. Bu değerler de yalnızca din ahlakı yaşandığı sürece korunabilirler. Çünkü insanların nefisleri daha önce de bahsettiğimiz gibi, dünyevi hırslara, bencil tutkulara elverişli yaratılmıştır. Din ahlakından uzak insanlar da ahireti amaç edinmediklerinden, bitip tükenmek bilmeyen hırslarını tüm yaşamları boyunca tatmin etmek isterler. Allah bu tür insan modelini Kuran'da şu şekilde tasvir eder:

… Ki Ben ona 'alabildiğine geniş kapsamlı bir mal' (servet) verdim. Göz önünde-hazır çocuklar (verdim). Ve sayısız imkan ve fırsatları önüne serdim. Sonra daha artırmam için tamah eder. (doyumsuz istekte bulunur) (Müdessir Suresi, 12-15)

Din ahlakının yaşanmadığı ortamlarda kişiler sürekli malın ve paranın daha fazlasına tamah eder, yaşamları boyunca bunların hırsını yaparlar. Böyle bir toplumdaki insanlar arasında rekabet duygusu da çok güçlü olur. En zengin, en başarılı, en güzel, en popüler, en sevilen hep kendileri olmalıdır. Başkalarında bu özelliklerin olmasına hiç tahammül edemezler. Gerçekten de başkalarının iyiliği, güzelliği veya sahip oldukları şeyler, içlerini dünya hırsı kaplamış kimseleri çok rahatsız eder. Dahası haset eder, onların sahip olduklarına daha fazlasıyla ulaşmayı isterler. Hatta öyle ki kendilerinin isteyip de ulaşamadıkları bir şeye diğer insanlar sahipse, onların bu sahip olduklarını yitirmeleri çok hoşlarına gider.

Haris ve tamahkar insanların birbirlerine karşı olan bu bakış açılarının temelinde yaşam felsefeleri yatar. Çünkü bu kişiler diğer insanlara, Allah'ın yaratıp, ruh verdiği değerli insanlar olarak değil, maymundan evrimleşen ve bir müddet sonra toprak olup, bir daha asla dirilmeyecek sıradan mahluklar olarak bakarlar. Kendileri de "bu dünyaya bir kere gelecekler"ine göre herşeyin en fazlasına sahip olmak, nefislerini sınırsızca tatmin etmekten

başka bir amaçları olmamalıdır. Bu sapkın mantıklarına göre, daha azıyla yetinmenin, başkalarının istek, çıkar ve ihtiyaçlarını gözetmenin ise onlara göre hiçbir mantığı yoktur. Kuşkusuz söz konusu insanların içlerinde taşıdıkları bu düşünceler son derece hatalıdır ve sahiplerini sıkıntılı bir ruh haline sürükler.

Böyle bir hayat ilk bakışta din ahlakından habersiz bir kişi için çok cazip görünse de aslında çok stresli, madden ve manen çok yıpratıcıdır. Bu yüzden asla mutlu ve huzurlu olamaz. İnsanın istek ve arzularının, meşru da olsa bir sınırı yoktur. Çünkü insan sonsuz ahiret hayatına göre yaratılmıştır. Bu dünya ise, bu istek ve arzuları tatmin edebilmekten çok uzak, her türlü engel, eksiklik ve kusurla dolu geçici bir imtihan yeridir. İşte din ahlakından habersiz oldukları için bu imtihanın sırrını bilmeyen kimseler her türlü arzularını bu dünyada gerçekleştirmeye çalışır, sürekli bir tatminsizlik, memnuniyetsizlik ve eksiklik hissi taşırlar. Hiçbir zaman erişemeyecekleri şeylerin hırsını yapıp, her istediklerini elde etmeye çabalamak onlara hayatı zehir eder. Varlık içinde yokluk çekerler. Sahip olduklarından hiçbir zevk alamaz, sahip olamadıklarından ise ızdırap çekerler. Bu manevi azap aslında sonsuz azaplarının bu dünyadaki bir başlangıcıdır.

Din ahlakı ise insanların kendileri için istedikleri herşeyi mümin kardeşleri için de istemelerini ve onların sahip oldukları özelliklerden dolayı mutluluk duymalarını öğütler. İnananlar birbirlerinin kardeşi ve velisidirler. (Tevbe Suresi, 71) Bu nedenle birbirlerinin sahip oldukları her iyilik ve güzellik onları fazlasıyla mutlu eder. Herkes sahip olduğu özellikleri Allah'ın rızası için kullandığından aralarında büyük bir paylaşım ve yardımlaşma vardır. Kişiler birbirlerine herşeyden önce Allah'ın yarattığı, ruh verdiği değerli insanlar gözüyle bakarlar. Bu da birbirlerine kıymet vermelerine, cömert ve fedakar davranmalarına sebep olur. Böyle bir toplumda insanların çok huzurlu ve mutlu bir yaşantıları olur.

Din Ahlakı Yaşanırsa Haset ve Kıskançlıklar Sona Erer

Bir önceki bölümde de ele alındığı gibi din ahlakı, kıskançlığı ve hasedi kötü ve çirkin bir ahlak olarak tanımlar, bu nedenle müminler güzel ahlaklı olabilmek, Allah'ın hoşuna gidecek tavırlar yapabilmek için bunun tam tersi bir tutum sergilerler. Din ahlakını yaşamayan bir insanda ise haset duygusunun olmaması güç bir ihtimaldir, çünkü haset etmesinin önünde bir engel yoktur. Hırsların, tutkuların, bencilliğin hakim olduğu bir rekabet ortamı vardır ve bu durumda cahiliye insanı için haset kaçınılmazdır. Genç bir kız kendisinden daha güzel olan ya da daha güzel giyinmiş birini kıskanır, genç bir erkek daha popüler olan arkadaşını kıskanır. Okul ve iş yeri başarılarında da bu böyledir. Yaş, cinsiyet, meslek, mevki gibi özellikler de birşey değiştirmez, her kesimden insanda hasedin bir türünü görmek mümkündür. Özellikle de birbirlerinin mallarını kıskanırlar. Eve aldıkları eşya, evin semti, manzarası, araba markası, yazlık, seyahat gibi konular haset sebebidir. Sevindiklerini, memnun olduklarını söyleseler bile gerçekte çok kıskanırlar. Hatta öyle ki bazıları diliyle dahi sevindiğini söyleyemez. Özellikle iş yerlerinde hasetten kaynaklanan bir rekabet çok belirgin gözükür. Makam ve mevki hırsı ve bundan kaynaklanan kıskançlıklar günlük yaşamda alışılagelen tavırlardır.

Ama Kuran daha önce de belirttiğimiz gibi insanları kendileri için istedikleri herşeyi kardeşleri için de istemeye ve onların sahip oldukları herşeyden büyük memnuniyet duymaya çağırır. Kuran ayetlerinde müminlerin bu tavırları şöyle tarif edilir:

... Onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır.

Bir de onlardan sonra gelenler, derler ki: "Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla ve kalplerimizde iman edenlere karşı bir kin bırakma. Rabbimiz, gerçekten sen, çok şefkatlisin, çok esirgeyicisin." (Haşr Suresi, 9-10)

İnsanlar Arasında Sevgi ve Saygının Yaşanması Din Ahlakı ile Mümkündür

Dinin aslında en önemli yönü sevgi ve güzel ahlak temeli üzerine kurulu oluşudur. Kuran'a bakıldığında Allah'ın kullarından çok üstün bir ahlak istediği, onları sevgi ve fedakarlığa çağırdığı görülür. Allah kullarına karşı bağışlayıcı ve merhametlidir. Kuran'da Allah'ın kullarına olan sevgisinden şöyle bahsedilir:

"O, çok bağışlayandır, çok sevendir." (Buruc Suresi, 14)

Allah müminlere yönelttiği bu sevginin aynısını onların da birbirlerine göstermesini ister. Müminler bu nedenle birbirlerine çok değer verir, sevgi ve saygıda hiçbir kusur etmemeye özen gösterirler. Böyle davrandıkları takdirde Allah'ın kendilerinden hoşnut olacağını bilmeleri de bu sevgi ve saygının oluşmasındaki en önemli faktördür. Ayrıca Allah'ın yaratıp, ruh verdiği, iman sahibi kıldığı bir insanın değerli olduğunun da bilincindedirler. Bundan başka, dünyanın bir deneme yeri olduğunu bilmeleri onları diğer insanlara karşı hep güzel ahlaklı olmaya yöneltir. Çünkü bunun karşılığını ahirette alacaklarını, bundan dolayı ödüllendirileceklerini bilirler. İçlerindeki güçlü Allah korkusu da aynı şekilde onları diğer insanlara karşı iyi ve güzel davranma konusunda motive eder. Baktıkları her varlıkta Allah'ın güzelliğinin yansımalarını görürler, bu da sevgi dolu olmalarını sağlar. Bununla birlikte kendilerini ahiret hayatının beklediğini, diğer inananlarla sonsuza kadar birlikte olacaklarını bilmeleri de bu sevgi ve saygıyı çok daha güçlü ve köklü hale getirir.

Bu nedenle insanlar arasında din ahlakının ruhu hakim olduğunda çok güzel, çok sıcak ve çok huzurlu bir hayat yaşanır. Aile ilişkileri çok farklı olur. Çocuklar ana-babalarına ve diğer büyüklerine karşı son derece hürmetkar ve sevgi dolu olurlar. Allah'ın bu konuda Kuran'da yer alan hükmü de müminlerin bu şekilde davranmalarını gerektirir:

Rabbin, O'ndan başkasına kulluk etmemenizi ve anne-babaya iyilikle-davranmayı emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlılığa ulaşırsa, onlara: "Öf" bile deme ve onları azarlama; onlara güzel söz söyle. (İsra Suresi, 23)

Bir başka ayette de müminlere şöyle öğüt verilir:

Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik olduklarına güzellikle davranın. Çünkü, Allah, her büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Nisa Suresi, 36)

Din ahlakı yaşandığında herkes birbirine en güzel sözü söylemek ve en güzel tavrı göstermek konusunda birbiriyle yarışır. Bu da yine Kuran ahlakı sayesinde mümkün olur:

Görmedin mi ki, Allah nasıl bir örnek vermiştir: Güzel bir söz, güzel bir ağaç gibidir ki, onun kökü sabit, dalı ise göktedir. Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. Allah insanlar için örnekler verir; umulur ki onlar öğüt alır-düşünürler. (İbrahim Suresi, 24-25)

İşte ayetlerde tarif edilen bu ahlakı yaşamaya özen gösteren insanlar sevginin, saygının ve dostluğun en güzel örneklerini yaşarlar. Bu, hiçbir çıkara dayanmayan, yalnızca Allah rızası için yaşanan bir sevgidir. Kuran'da müminlerin birbirlerine yakınlık dereceleri şöyle ifade edilmiştir:

Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve Allah'a ve Resûlüne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır...(Tevbe Suresi, 71)

Yukarıdaki ayette belirtildiği gibi inananlar birbirlerinin dostudurlar. Böyle olunca da sürekli kardeşlerinin iyiliğini ve güzelliğini isterler. Din ahlakı tam anlamıyla bir toplumda yaşandığında ise herkes birbirini bu şekilde veli edinir. Büyük bir sevgi ve dayanışma topluma hakim olur.

Din ahlakının benimsenmediği bir ortamda ise insanlar gerçek sevgiyi ve saygıyı hiçbir zaman yaşayamazlar. Çünkü sevgi ve saygı duymalarına sebep olan gerekçeler güzellik, zenginlik, makam, mevki gibi kavramlardır.

Yakın arkadaşlarını dış görünümlerine, giyim, kuşamlarına göre seçen bir kişinin arkadaşlık bağları da çevresindekilerin sahip olduğu bu özelliklerle doğru orantılı olacaktır. Evleneceği kişiyi malına, mülküne, mesleğine göre seçen bir kişinin sevgisi hep bu ölçülere bağlı olarak azalıp, artacaktır. Örneğin evlenmeyi düşündüğü kişi ya da eşi güzel ve prestijli bir

insanken aniden ölümcül bir hastalığa yakalansa ya da felç olsa bir müddet sonra, onun hastalığından kaynaklanan eksikliklerini, acizliklerini görüp, soğuyacaktır. Özellikle kendisi ilgilenmek ve bakımını üstlenmek durumunda kalırsa, kısa bir süre sonra sabrı taşacak ve bıkacaktır. Kısa ömrünü hasta birine bakarak geçirmek istemeyecektir. Toplum bunun örnekleriyle doludur.

Saygı da aynı sevgi gibi çok önemlidir, karşıdaki insana verilen değeri gösterir. Ama din ahlakı yaşanmadığı zaman kişinin saygı duyması için belirli şartlar oluşması gerekir; para, mevki, rütbe, güç gibi. Bu şartlar oluşmadığı zaman saygı duymak için bir sebep göremezler. Ya da bu şekilde önem verdikleri bir insan bu özelliklerden birini yitirdiği anda artık saygı duyulan bir insan değildir.

Gerçek Dostluk Din Ahlakı İle Öğrenilir

Din ahlakından uzak yaşayan kişilerin kendi aralarında şu tip yakınmalarına şahit olmuşsunuzdur: "Çok arkadaşım var ama bir tane gerçek dostum yok", "hiçbir arkadaşıma gerçek anlamda güvenmiyorum". Bu kişiler çok samimi arkadaş olarak gözükseler de içten içe gerçek dost olmadıklarını bilirler. Ancak daha iyi bir dost bulamayacakları ve çevrelerindeki herkes bu ahlakta olduğu için arkadaşlıklarını sürdürürler. Çünkü gerçek dostluk, fedakarlık ve çaba ister. Gerektiğinde insan arkadaşı için zamanından, rahatından, parasından, çıkarlarından hiç düşünmeden fedakarlık yapabilmelidir. Fakat din ahlakı yaşanmadığı takdirde tüm diğer güzel ahlak vasıfları gibi fedakarlık yapmanın da bir anlamı yoktur.

Örneğin, bir kimsenin arkadaşı hastalansa, hastane hastane dolaşıp doktor araması, belki benzin parasını, doktor ücretini ödemesi, üstelik de başında bekleyip, bakımı ile ilgilenmesi gerekse ve bu sırada işine, okuluna, ailesinin yanına ya da arkadaşlarıyla eğlenceye gitmek yerine bunları yapmak durumunda kalsa, yüksek ihtimalle pek çok mazeret öne sürecektir. Hatta bu mazeretlerin önemli olduğuna kendisini de inandıracaktır. İşin garibi, bu şekilde davranan ya da bu şekilde düşünen bir insan din ahlakının yaşanmadığı bir toplumda hiç kimse tarafından yadırganmayacaktır.

Bu sebepten din ahlakını yaşamayan insanların gerçek dostları yoktur, eşleri bile onlara gerçek anlamda dost değildir. Evliliklerinde sevgileri ve saygıları kısa sürede tükenir ama ekonomik bağımlılık ya da toplumsal nedenlerle bunu sürdürmeye çalışırlar. Bu nedenle aslında evli dahi olsalar yalnızdırlar. Aileleri de yaşlandığı için her an onları kaybetme ihtimali vardır, bu nedenle hayatta yalnız kalmamak konusunda onlara da güvenemezler. Özellikle bu yüzden çocuk sahibi olurlar, ilerde onların kendilerine bakacağını, böylece yalnız kalmayacaklarını düşünürler. Ama toplumun geneline bakılınca bunun böyle olmadığı anlaşılır. Çocukları da kendileri gibi olacaktır, büyüyünce yanlarından ayrılacak ve sonlu olan bu dünyanın hakkını vermek için toplumunun diğer üyeleri gibi dünya hayatının hırslarına kendilerini kaptıracak, yani bencillik ve çıkar savaşına gireceklerdir. Sonuç olarak din ahlakını yaşamayan insanlar, içinde yaşadıkları toplumun yapısı ve gösterdikleri bu kötü ahlak özellikleri sebebiyle hep yalnızlığa mahkumdurlar.

Din Ahlakı İnsanların Her Türlü Dünyevi Korkusunu Sona Erdirir

Din ahlakını yaşamayan insanların, Allah'ı tam tanımadıkları, O'na dost olmadıkları ve Rabbimize dayanıp, güvenmedikleri için çok çeşitli korkuları vardır. Gelecekten korkarlar, yalnızlıktan korkarlar, çocuklarına birşey olmasından, mallarına zarar gelmesinden, sağlıklarını kaybetmekten, kaza geçirmekten ve en önemlisi de ölümden çok korkarlar:

De ki: "Elbette sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, şüphesiz sizinle karşılaşıp-buluşacaktır. Sonra gaybı da, müşahede edilebileni de bilen (Allah)a döndürüleceksiniz; O da size yaptıklarınızı haber verecektir." (Cuma Suresi, 8)

Ölüm onlar için bir bilinmezliktir. Ölüm sonrasını düşünmeseler dahi nasıl öleceklerini düşünür ve bundan dolayı korkarlar. Her türlü ölüm çeşidi başlarına gelebilir ve bu ihtimallerin korkusu çok şiddetlidir. Ölümden sonra yaşam olduğu gerçeğine ciddi anlamda inanmadıkları için ölüm onlar için başlı başına ürkütücü bir olaydır. Yok olacaklarını, toprağa karışacaklarını ve bir daha asla yaşama dönme ihtimallerinin olmadığını düşünürler. Görüldüğü gibi bu kişilerin ölüm korkuları ahirette nasıl hesap vereceklerine yönelik değil, dünyayı ebediyen kaybetme, yok olma düşüncesine dayalı bir korkudur.

Bu yok olma endişelerini de çoğunlukla erkek çocuk sahibi olarak soyadlarını devam ettirme suretiyle bastırabileceklerini zannederler. Bir kısmı erkek çocuk doğana kadar gerekirse 5-6 çocuk sahibi olur, hatta sürekli kız çocuğu oluyor diye eşini boşayıp başkasıyla evlenenler bile vardır. Maddi durumu iyi olanlar da soyadlarını sürdürecek anıtlar, binalar, okullar yaptırırlar. Onların bu tutumlarına bir ayette şöyle dikkat çekilir:

Ölümsüz kılınmak umuduyla sanat yapıları mı ediniyorsunuz? (Şuara Suresi, 129)

Kendi aralarında ölüm konusunun açılması bile keyiflerinin kaçması için yeterlidir. Ne kadar düşünmemeye çalışsalar da her gün gazetelerden, televizyondan, çevrelerinden ölüm haberleri alırlar. Çevrelerinde sık sık ölümlerle karşılaşmaları, kazaların, hastalıkların olması ve en önemlisi her geçen gün yaşlanmaları ister istemez ölümü düşünmelerine sebep olur. Fakat her konuda olduğu gibi bu konuda da vicdanlarını kapatma mekanizmalarını, ölümü düşünmemek için devreye sokarlar. Bulundukları ortamda ölümle ilgili bir konu geçtiğinde hemen konuyu değiştirir, mümkün olduğunca dünyaya çekici konuşmalar yaparak her insan için yaklaşmakta olan sonu unutmaya çalışırlar.

Dünyada çeşit çeşit ölüm şekilleri olması da onlar adına çok korku vericidir. Mümkün olduğunca mezarlıkların önünden geçmemeleri, mezarlık yakınında ev almamaları da hep ölümü hatırlamamak için alınan tedbirlerdir. Ancak ölüm, her nerede olurlarsa olsunlar elbet bir gün onları bulup yakalayacaktır. Bu kaçınılmaz gerçek Kuran'da şu şekilde hatırlatılır:

Her nerede olursanız, ölüm sizi bulur; yüksekçe yerlerde tahkim edilmiş şatolarda olsanız bile... (Nisa Suresi, 78)

Ölüm ve ahiret zaten müminlerin mahiyetini bildikleri, bekledikleri, kavuşmak istedikleri gerçeklerdir. Bu, aslında onlar için Allah'a ve asıl yurtlarına kavuşmanın sevincidir. Bütün ömürlerini gerçek yurdun özlemiyle ve hesap vereceklerinin bilinciyle geçirirler ve ölümün bir son olmadığının da farkındadırlar. Dolayısıyla bu insanların, ölümden ya da başka bir şeyden korkmaları söz konusu olamaz.

Din Ahlakı İnsanların Üzerindeki Gelecek Korkusunu Kaldırır

Müminler dışında hemen hemen bütün insanlar hayatlarının ileriki dönemlerinde kendilerini nelerin beklediğini merak eder, pek çok olumsuz ihtimali de düşünüp, kaygılanırlar. Bu onları ciddi şekilde tasalandırır ve huzursuz eder. Bunun dışında insanların çoğunluğunun yaşadığı günlük endişeler de vardır ki bunları da gelecek korkusuna dahil etmek mümkündür. Küçük yaşlarda bu durum okul ödevlerinden, arkadaşlık ilişkilerinden, sözlüye kalkmak gibi basit sorunlardan ibarettir. Ancak yaşın ilerlemesiyle insanların sorun haline getirip, korkusunu duydukları konular da artar.

Lise çağlarında kişinin giyeceği kıyafet, yiyeceği yemek, arkadaşlarıyla yaşadığı sorunlar, grup içindeki itibarı, okuldaki başarısı ve aile ilişkileri onun için adeta dünyanın en büyük ve en önemli sorunlarıdır. Bu konulardaki herhangi bir olumsuzluk ruhunda derin etkiler yapar, hatta strese ve bunalıma girmesine sebep olur. Bu sorunlar, kazanılması mutlaka gerekli olan üniversite sınavıyla en üst noktasına ulaşır. Çünkü bu sınav kazanılmadığı takdirde aileye nasıl hesap verileceği, bu durumun akrabalara ve çevreye nasıl açıklanacağı, lisedeki öğretmenlere ve arkadaşlara ne gibi bir bahane söyleneceği, hayatın bundan sonraki kısmında ne yapılacağı gibi kaygılar genç bir insanın manevi olarak oldukça yıpranmasına sebep olur. Bu tür durumlara günümüzde o kadar çok rastlanır ki, üniversite veya kolej sınavlarının sonuçlarının açıklanmasının ardından gazetelerde çıkan intihar haberlerine adeta alışılmıştır. Ancak unutmamak gerekir ki, bunlar son derece yersiz endişelerdir. İnsan elbette bir sınavda başarı elde etmek, iyi bir eğitim görmek isteyebilir. Ancak elinden geleni yaptığı halde bir başarı kazanamıyorsa bu durumda Allah'a tevekkül edip, Rabbimizin kendisine daha güzel bir sonuç vermesi için dua etmesi gerekir. Sonuç olarak burada elde ettiği veya etmeye çalıştığı her türlü başarı, kısa bir yaşamın ardından ölümle birlikte anlamını yitirecektir. Geriye kalan ise kişinin Allah'a olan güveni, tevekkülü, imanı olacaktır.

Ancak bu önemli gerçeklerin farkında olmayan, din ahlakından uzak kişiler için yaşın ilerlemesiyle doğru orantılı olarak geleceğe ilişkin korku ve endişeler de artmaktadır. Bu insanlar geleceğe dair planların dışında, gün içinde yapacakları veya gelecek haftalarda yapmayı planladıkları pek çok detayı da düşünüp, kaygılanır ve hatta strese girerler. İş yerindeki konumları, tatile gidip-gidemeyecekleri, gideceklerse nereye gidecekleri, çocuklarını yurtdışına gönderip

göndereemeyecekleri, daha iyi bir eve taşınıp taşınamayacakları, toplantıya zamanında yetişip yetişemeyecekleri gibi sayısız endişeleri vardır.

Para konuları da din ahlakını yaşamayan insanların akıllarını en çok meşgul eden, onları en çok kaygılandıran konuların başında gelir. Paralarının yetip yetmeyeceği endişesi hem günlük yaşamlarında hem de ileriye dönük planlarında büyük yer tutar. Çünkü hem dünyaya yönelik büyük hırslar içindedirler hem de para biriktirip harcamak istemezler. Bu da geleceğe yönelik korkulara kapılmalarına neden olur. Bundan dolayı imkanları olsa dahi paralarını hayra harcamaktan kaçınırlar, insanlara yardım etmezler. Maddi durumu iyi olan da kötü olan da aynı endişeyi duyar ve cimrilik eder. Oysa insanlara rızkı verip, onları besleyen Allah'tır. Allah'a tam anlamıyla güvenmiş olsalar zaten hiçbir sıkıntı çekmezler. Fakat bu güveni yaşamadıkları için böyle bir kolaylıktan da mahrum kalırlar. Allah insanlara verdiği mallarla onları dener ve bu malları Kendi rızası doğrultusunda kullanmalarını ister. Ama geleceğe yönelik cahilce korkular yüzünden çoğu insan bencil bir tutum sergiler. Allah ayette onların bu durumuna şöyle dikkat çekmiştir:

Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin-hayasızlığı emrediyor. Allah ise, size kendisinden bağışlama ve bol ihsan (fazl) vaadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 268)

Bundan başka insanları saran ileriye dönük korkulardan biri de yaşlanmadır. Alınan her türlü tedbire rağmen bedende önüne geçilemez yaşlılık alametlerinin, kırışıklıkların, sarkmaların oluşması, saçın dökülmesi, beyazlaması, görme, duyma kusurları gibi yeni yeni hastalıkların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu ihtimallerin her biri din ahlakından uzak yaşayan bu insanlarda ciddi endişelere sebep olur. Bundan başka herhangi ciddi bir hastalık durumunda çocuklarının kendilerine bakıp bakmayacağının kaygısını duyarlar. Ne şekilde ve nerede öleceklerini düşünüp korkarlar. Yaşlılarda en çok görülen korkulardan biri de eşlerden birinin ölmesi durumunda diğer tarafın tek kalma korkusudur. İki taraf da içten içe, "ya o ölürse, ben nasıl tek başıma yaşarım" diye bir endişe içindedir.

Burada sayılanların her biri din ahlakını yaşamayan insanların geleceğe yönelik ciddi kaygı ve korkularıdır. Din yaşanmadığı takdirde bu endişelerin duyulması kaçınılmazdır. Müminler içinse durum daha farklıdır, onlar bu tür korkuların hiçbirini yaşamazlar. Herşeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu bilir, başlarına gelen herşeye hayır gözüyle bakar, Allah'ı dost edindikleri için yardımı da yalnızca Allah'tan beklerler. Ayrıca dünyada korkulacak hiçbir konu olmadığını da bilirler. Geleceklerine yönelik konularda Allah'ın en hoşnut olacağı tercihleri yapıp, ellerinden gelen çabayı gösterip, Allah'ın çizdiği kadere teslim olurlar. Ayette onların bu bakış açısı şöyle tarif edilir:

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Din ahlakı samimi olarak yaşandığında insanların üzerinden pek çok dert ve tasa doğal olarak kalkar, herkes huzurlu ve rahat bir yaşam sürer. Kuran ahlakı tüm bu kaygılara çözüm olur. İnsanlar rahatlar, üstlerinden büyük bir yük kalkar. Çünkü bu insanlar karşılarına çıkan her olayın Allah'ın bir imtihanı olduğunu bilir, bunun rahatlığı ile hareket ederler. Bir zorlukla karşılaştıklarında tevekkül ederek ecir kazanacaklarını, bir nimetle karşılaştıklarında da Allah'a şükrederek yine ahiretleri için fayda sağlayacaklarını unutmazlar. İşte bu tatmin bulmuş ruh hali, din ahlakının iman edenlere sağladığı bir ayrıcalıktır. Fakat bu ayrıcalığa sahip olabilmek için herşeyden önce Allah'a kuvvetli bir iman, tam bir güven ve teslimiyet şarttır. Ancak bu özelliklere sahip olan insanlar bu endişelerden arınabilirler. Diğerleri ise yaşadıkları bu tür endişe ve korkularla iman etmemelerinin cezasını daha dünyadayken almaya başlarlar.

Din Ahlakı İnsanların Kibirli Olmalarını Engeller

Kuran'ın pek çok ayetinde Allah tevazuyu ve alçak gönüllü olmayı emreder, büyüklenmeyi ve böbürlenmeyi sevmediğini bildirir. Dolayısıyla bir mümin için tevazulu olmaktan başka alternatif yoktur.

Ancak din ahlakını yaşamayan bir insandan tevazu beklemek de anlamsızdır. Bu tür insanlar bilgilerinden, mallarından, mevkilerinden, zekalarından, kültürlerinden ve sahip oldukları herşeyden büyüklüğe kapılırlar ve diğer insanları küçük görürler. Bulundukları ortamda her zaman en seçkin, en farklı, en akıllı, en güçlü, en üstün ve en dikkat çeken kişi olmak isterler. Bir gün ölümün mutlaka geleceğini ve sahip oldukları herşeyi bu dünyada bırakacaklarını, övündükleri bedenlerinin, güzelliklerinin toprak altında çürüyeceğini akıllarına dahi getirmezler. Bu insanlar için geçerli olan değer, gururdur. Gurur onlar için adeta bir şahsiyet ifadesidir.

Gururları yüzünden kimseye gerçek anlamda sevgi ve saygı gösteremezler, çünkü bunu da gurur konusu olarak görürler. Başkalarından sevgi, saygı beklerler ama kendileri bunu yaparlarsa küçüleceklerini düşünürler.

Din ahlakını yaşamayan insanların hayatları "ben" merkezlidir. Her zaman diğer insanlara hükmetmek isterler, herşeyin en doğrusunu düşündüklerini zannederler, her fırsatta diğer insanları ezmeye, aşağılamaya çalışırlar. En önemlisi de bu tür insanlar istisna değildirler, bilakis din ahlakının yaşanmadığı bir toplumda oldukça yaygındırlar.

Kuran'da kibir konusunda çok hassas bir ölçü verilmiştir:

"Yeryüzünde böbürlenerek yürüme; çünkü sen ne yeri yarabilirsin, ne dağlara boyca ulaşabilirsin." (İsra Suresi, 37)

Bir başka ayette de, Allah şu şekilde öğüt vermektedir.

"İnsanlara yanağını çevirip (büyüklenme) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez " (Lokman Suresi, 18)

Din ahlakını yaşamayan bazı insanlar, "ben mütevazi bir insanım, bu tanıma girmiyorum" diyerek kendilerini kandırabilirler. Ancak Kuran'da bildirilen, hayatın her anına, kişinin tüm davranışlarına yansıyan bir tevazudur. Kendisi ve sahip oldukları da dahil, herşeyin sahibinin ve onları var edenin Allah olduğunun, herşeyin Allah'ın bilgisi ve dilemesi dahilinde gerçekleştiğinin bilincine varmış insanların tevazusudur. Bu insanlar da ancak müminlerdir. Din ahlakından habersiz bir insan, müminlerin ahlak ve bakış açısından çok uzak bir yapıya sahip olduğundan gerçek anlamda bir tevazuyu yaşaması mümkün değildir. Kuran'da bildirildiği şekilde yaşanmadığı sürece, gösterilen tevazu, bir gösteriş, riyakarlık ya da eziklik psikolojisinden öteye gitmeyecektir.

Herkesin kibirli olduğu bir toplumun ne derece çekilmez ve azap dolu bir ortam olduğu açıktır. Büyüklenmekte, bencillikte, zalimlikte elindeki imkan ve fırsatlar ölçüsünde hiçbir sınır tanımayan insanların oluşturduğu bir toplumla, herkesin birbirine tevazulu ve alçak gönüllü davrandığı bir toplum arasındaki uçurum din ahlakının gereği gibi yaşanmamasından kaynaklanmaktadır.

Kuran Ahlakı İnsanlardaki Şefkatsizliği ve Merhametsizliği Ortadan Kaldırır

Şefkatli ve merhametli olmak Allah'ın bir sıfatı olduğu gibi, O'nun kullarından da istediği bir ahlak özelliğidir. Kuran'ın pek çok ayetinde müminlere şefkatli ve merhametli olmaları öğütlenir.

Kişinin Allah'ı hoşnut etmek, Rabbimizin seçip beğendiği dini yaşamak gibi bir amacı olmadığında güzel ahlaklı olmak için de bir çabası olmayacaktır. Dolayısıyla bu kitapta baştan beri anlatılan her türlü kötü ahlak özelliğini göstermekten de çekinmeyecektir. Dinsiz toplumda şefkatsizlik her alanda ve herkese karşı ortaya çıkar. Böyle bir insan, diğer insanlara olduğu gibi, en yakınlarına, annesine, babasına, ninesine, dedesine, kardeşlerine, akrabalarına dahi şefkatsiz davranabilir. Onların hatalarına ya da insani kusurlarına sinirlenip, azarlayıp kırıcı davranabilir. Şefkat gözüyle bakmayı bilmediği için yapılan her tavır bu insanı kızdıracaktır.

Bu tür bir insan fakir veya düşkün insanlara da hiç merhamet etmez. Çünkü anlık ya da günlük çıkarları herşeyden önemlidir. Böyle bir anda başkalarını düşünmesi söz konusu olmaz. Elbette bu insanların da kendilerine göre şefkat anlayışları vardır ama çarpık bir anlayıştır bu… Örneğin yoldaki dilenciye acırlar, bunu büyük bir merhamet göstergesi olarak kabul ederler ama asıl çok daha vicdanlı davranılması gereken, hatta bizzat kendilerinin fedakarlık yapmalarını gerektiren bir durumda kendi çıkarlarının zedelenmemesi için kayıtsız kalırlar. Örneğin önlerinde ciddi bir trafik kazası olsa durup, yardım etmek istemezler. Bunun için kendilerince pek çok sebepleri vardır. Tüm günleri mahvolacak, hastaneye gitmek için para ve zaman harcamaları gerekecektir. Ayrıca tanımadıkları bir kişi için böylesine uğraşmak, onu taşımak, fedakarlık yapmak çok anlamsızdır. Çünkü bunun karşılığında bir kazançları olmayacaktır.

İşte din ahlakının yaşanmadığı bir toplumda böyle örneklere sık sık rastlamak mümkündür. Bu insaniyetsiz tavırların yok olması ise ancak Kuran ahlakının eksiksiz olarak

yaşanmasıyla mümkündür. İnsanların birbirlerine karşılıklı olarak şefkat ve merhamet hisleri beslemesi, güzel tavırlar gösterme konusunda şevk içinde olmaları ancak din ahlakının sağlayabileceği bir güzelliktir. Ama şunu da belirtmek gerekir ki, toplum içinde istisna kişilerin böyle üstün bir ahlakı yaşaması yeterli değildir. Ya da insanların bazı olaylar karşısında güzel tavırlar gösterip, bazılarında ise Kuran'a uygun olmayacak şekilde davranmaları, bazı kötülüklerden prensip olarak kaçınıp, bazılarını hiç düşünmeden yapmaları ile de istenen ortam oluşmaz. Gerçekten huzurlu bir toplum hayatının varlığı, bireylerin toplu olarak Allah'ın emrettiği gibi Kuran ahlakını yaşamaları ve karşılıklı özveride bulunabilen bir ahlaka sahip olmalarıyla mümkündür.

Din Ahlakı Herkesin Çözüm Getiren İnsan Olmasını Sağlar

Kuran'da anlatılanlara uymak insanlara olaylara çözüm getirebilen, her konuda akılcı hareket eden bir yapı kazandırır. Bu nedenle din ahlakını yaşayan bir insan, konu her ne olursa olsun, ne derece tıkanmış gözükürse gözüksün çözümsüz olmaz. Bu yüzden din ahlakının yaşandığı bir toplumda hiçbir zaman aşılması imkansız olan bir engel, çözümü mümkün olmayan bir duruma rastlanmaz.

Kuran ahlakı yaşanmadığında akıl gereği gibi devreye girmediğinden, bir mümin için çok kolay çözümlenebilecek konular başkaları için büyük sorun oluşturur. Din ahlakını yaşamayan insanların yaşamlarının her safhası böyle sorunlarla, dertlerle doludur. Sorunlar, çözüm aranmaktan ziyade, katlanmaya alışılmış ve günlük hayatın doğal bir parçası olarak benimsenmişlerdir. Çözümsüzlük dinden uzak insanların her hallerine yansır. Sürekli umutsuz, şikayetçi bir yapıları vardır. Ama sorunlara çözüm bulmak akıllarına gelmez. Gelse de çok kısıtlı düşündükleri için genelde akılcı bir çözüm üretemezler.

Ayrıca çözümsüzlük din ahlakından uzak toplumlarda adeta meşru bir mazeret olarak kabul edilir. İnsan sorumsuzluğunu, gayretsizliğini, ilgisizliğini ve akılsızlığını çözümsüzlüğün arkasına saklanarak örtmeye çalışır. Özellikle iş yerlerinde herkes kendi yaptığı işi çok karışık ve çözümsüz göstermeye çalışır. Böylece çok zor bir iş yapıldığı izlenimi verilir. Hatalar, ihmaller ve başarısızlıklar da bu şekilde meşrulaştırılmaya çalışılır.

Kuran ahlakından uzak toplumlarda konuların gereği gibi çözülememesinin en önemli nedeni, herkesin kendi kişisel sorunlarıyla dahi başa çıkamamış olmasıdır. Din ahlakı yaşanmadığı takdirde, nefsinin nefsinin hakimiyetine giren insan yalnızca onun emirlerini yerine getirmeye çalışacağı için, başkalarına veya topluma faydalı olma gibi bir kaygısı zaten olmayacaktır. Her durumda ve ortamda nefsinin çıkarlarını gözetmeye, genelin menfaatleri için ise en az sıkıntıya girmeye, minimum derecede emek harcamaya, masraf yapmaya ve sorumluluk almaya yönelik düşünecektir.

Ortak bir çözüm aranan en basit bir konu bile, çok rahatlıkla halledilebileceği halde altından kalkılamaz. Herkes kendini ön plana çıkarmak, kendi fikirlerini kabul ettirmek, kendi komplekslerini tatmin etmek, son sözü söyleyen olmak gibi endişe ve beklentilerle hareket

ettiği için asıl konu bir türlü çözüme kavuşamaz. Din ahlakını yaşamayanların sorunlara çözüm getirememelerinin ardında yatan, aralarındaki ayrılık ve çekişmeden bir ayette şöyle bahsedilir:

... Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir. (Haşr Suresi, 14)

Televizyondaki çeşitli açık oturum programlarında bunun örneklerini görmek mümkündür. Bir konu hakkında saatlerce hatta bazen sabahlara kadar tartışıldığı olur. Herkes tartışmacı bir ruh haline sahip olduğu için kimse birbirinin fikirlerini kolay kolay kabul etmez. Bir kimse bir başkasının fikrinin doğru olduğuna kanaati gelse bile bunu kabullenmeyi gururuna yediremediğinden ona muhalefet etmeye hatta o fikri küçümsemeye çalışır. Çünkü önemli olan doğrunun bulunması değil, doğruyu kendisinin söylemesi, son noktayı kendisinin koymasıdır. Tartışmacılar kendi bilgi ve birikimlerini ön plana çıkaracak birçok tali konulara girerler. Çünkü asıl amaç böyle bir fırsat yakalamışken mümkün olduğunca kendini sergileyebilmektir. Tartışmacılar sürekli ana konudan uzaklaşırlar ve saatler sonunda da hiçbir mesafe katedemediklerini, hiçbir çözüme ulaşamadıklarını görürler. Aksine daha da başka çözümsüz sorunlar, ihtilaflar, fikir ayrılıkları ortaya dökülür. Zaten daha en başta amaçları çözüm bulmak değildir. Önemli olanın tartışmak, konuşmak, herkesin fikrini söylemesi olduğu türünden boş felsefeler geliştirir, kendilerini avuturlar. Tartışılan konuların ise hala hiçbir çözüme kavuşmamış, asıl amacın gerçekleşmemiş olmasında bir gariplik görmez, hatta bunu çok doğal karşılarlar.

Müminler ise herşeyin hesabını Allah'a vereceklerini bildikleri için her durumda en akılcı, en vicdanlı ve en düşünceli tavrıları gösterir, en isabetli kararları alır, en doğru çözümü bulurlar. Kuran'ın kendilerine kazandırdığı üstün ahlak, yüksek sorumluluk duygusu ve ince düşünme kabiliyeti doğrultusunda hareket ettikleri için sorunları çok çabuk sonuca bağlar, hiçbir noktada takılmazlar. İşleri aralarında istişare ederek, birbirlerinin akıllarından istifade ederek hallederler. (Şura Suresi, 38) Her konuda, Allah'ın en çok hoşnut olacağı en hayırlı tercihi yaparlar. Kendi nefislerinin hoşuna gitmese, şahsi menfaatlerine ters düşse dahi, haktan, adaletten, en doğrusunu yapmaktan taviz vermezler.

Yalnızca Allah'a kulluk ettikleri ve herşeyin karşılığını yalnızca Allah'tan bekledikleri için, yaptıkları işlerde insanların hoşnutluğunu ve beğenisini kazanma, ön plana çıkma, itibar kazanma, takdir görme, dikkat çekme, gösteriş yapma gibi basit tavırlara tenezzül etmezler. Bu yüzden yaptıkları işlerde, aldıkları kararlarda sürekli olarak Allah'ın desteğini, yardımını ve bereketini görürler.

Allah'tan çok korkup sakındıkları için neyin doğru neyin yanlış olacağını hemen teşhis edip (Enfal Suresi, 29) en doğru kararı ve çözümü bulurlar. Yine Allah'tan korkup sakındıkları için Allah onlara **"bir çıkış yolu"** (Talak Suresi, 2) gösterir ve **"işlerinde bir kolaylık"** (Talak Suresi, 4) sağlar.

Din Ahlakını Gereği Gibi Yaşayan İnsanlar Tevekküllü Olurlar

Kendilerini Allah'a teslim etmek istemeyen, din ahlakını yaşamayan, bundan dolayı da ruhlarında sürekli isyankarlığı, karamsarlığı ve umutsuzluğu yaşayan insanlar başlarına gelen her türlü olayı tesadüflerin eseri olarak değerlendirirler. Tüm hayatları boyunca da bu bakış açısının getirdiği güvensizlik, tedirginlik ve belirsizliğin gerilimini yaşarlar. Müminlerde olduğu gibi, her durumda Allah'a güvenmenin ve bütün olayların Allah'ın çizdiği bir kader üzerine geliştiğini bilmenin avantajını yaşayamazlar. Hayır ya da şer olsun, herşeyin Allah'ın dilemesiyle, insanların denenmesi için yaratıldığını ve her türlü olayda Allah'ın bildirdiği şekilde davrandıklarında huzura kavuşacaklarını bilmezler. Kendileri için dinsizliği seçmiş olmanın azabını böylelikle küçük büyük her olayda yaşarlar.

Bu insanlar yaşadıkları her olayı çok fazla önemser, gündelik ve basit olayları büyütüp, dünyanın en önemli meselesiymiş gibi düşünürler. Bu nedenle işler kendi planladıkları ya da istedikleri gibi gitmediğinde de hemen olumsuz gözle değerlendirirler. Anında karamsarlığa kapılıp, ümitsizliğe düşerler, bunu başlarına gelen bir felaket olarak görür ve bir türlü çıkış yolu bulamazlar. Başlarına olumsuz gibi gözüken ani bir olay gelince şiddetli üzüntü duyar, ağlar, isyan ederler. Allah'a teslim olmadıkları için herşeyin O'nun kontrolünde olduğunu da idrak edemezler.

Günlük olayların gidişatına göre inişli, çıkışlı bir ruh hali yaşarlar. Bu yaşantı içinde onların üzülmelerine, huzursuz olmalarına, bunalıma girmelerine sebep olacak çok fazla detay vardır. Tüm günleri ve hatta ömürleri bu tip üzüntü ve hayıflanmalarla geçer. Bu tevekkülsüzlüklerini anlık olayların yanı sıra, hayatları boyunca karşılaştıkları her durumda görmek mümkündür.

Söz gelimi bir ev kadını için evi, ailesi ve evde yapması gereken işleri dünyanın en mühim konularıdır. Eğer bu konularda aksaklık gibi görünen, halledemediği bir durum oluşursa, bunun Allah'ın kontrolü dahilinde olduğunu ve kendisi için mutlaka hayırlı olduğunu hiçbir zaman düşünemez. Başına gelen en ufak olayda hayıflanmaya, söylenmeye başlayıp, sıkıntılı bir ruh hali içine girer. Oysa bu derece sıkıntısını yaptığı şey en fazla ocakta unutup yaktığı bir yemek veya elektrik süpürgesindeki bir aksaklıktan başka birşey değildir. Ancak Allah'a teslimiyetli olmadığı ve din ahlakını da yaşamadığı için en basit sorunlar dahi ona büyük bir azap vesilesi olur.

Aynı zihniyet, bu ev kadının büyük bir holdingte yönetici olan ve işleriyle ilgili birtakım sorunları olan kocası için de geçerlidir. Ona göre karısının evde uğraştığı işlerin, derdine düştüğü sıkıntıların hiçbir önemi yoktur, hepsi küçük şeylerdir. Ancak kendi işleri hem çok önemli hem de hayati konulardır. Bu konularda oluşan problemlere olumlu gözle bakıp, herşeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu düşünmediği için de psikolojik olarak büyük sıkıntılara girer. Aynı durum din ahlakını yaşamayan çocukları için de geçerlidir. Onlar da bütün dünyanın, gittikleri okuldan ibaret olduğunu düşündükleri için 10-15 yıllık okul hayatları boyunca bir türlü rahat edemezler. Bir sınavları iyi geçtiyse diğerinin kötü geçmesi mutsuz olmaları için yeterlidir. Ayrıca arkadaş gruplarıyla ilişkileri, onlar arasında aranan, beğenilen

bir kişi olup olamamaları gibi konular da sıkıntıya düşmelerine sebep olacak muhtemel olaylardır. Annelerinden, babalarından ve çevrelerinden karamsarlığı, umutsuzluğu, çözümsüzlüğü ve sürekli şikayet etmeyi öğrenmişlerdir. Artık bu ruh hali üzerlerine yerleşmiştir. Oysa bu ruh halinin yegane sebebi din ahlakını yaşamamaları, Allah'ı tanımamaları ve O'na güvenmemeleridir.

Din ahlakını yaşamayan toplumlardan örneklerini verdiğimiz bu insanların her biri nasıl ki dünyanın en önemli sorunlarına sahip olduklarını düşünüp, çözümler arıyor ama sürekli ümitsizlik ve karamsarlık içinde yaşıyorlarsa, bu toplumun daha üst konumlarında ve mevkilerinde olan insanlar da karşılaştıkları durumlarda aynı karamsar ruh halini yaşamaktadırlar.

Oysa herşey Kuran'da gösterilen çözümler yönünde değerlendirilirse ve en olumsuz görünen olayda bile Allah'tan gelen bir hayır olduğu unutulmazsa, insanları ümitsizliğe sevk eden bir ortam oluşmaz. Kuran ahlakı Allah'ın bildirdiği şekilde yaşanırsa insanların tüm karamsarlıkları, yılgınlıkları sona erer. Küçük büyük her konuya, başlarına gelen her olaya güzel gözle bakar, bunlardan kendilerine faydalar ve öğütler çıkarırlar. Hem kişilerin şahsi yaşamlarına hem de toplum hayatına huzur gelir.

Din ahlakı gereği gibi yaşandığında hiç kimse olayları tesadüf ya da rastlantı gözüyle değerlendirmez. Herkes her olayı Allah'ın tespit ettiği kader çerçevesinde değerlendirip, bunların ardındaki yaratılış hikmetlerini, Allah'ın bu olaylar vasıtasıyla insanlara verdiği dersi anlamaya çalışır. Bu yüzden din ahlakı yaşandığında kimse keşke demez; "Keşke dün gitseydim, başıma bunlar gelmezdi... Eğer bu okula başlamasıydım, Amerika'ya gidebilirdim... Keşke yarım saat önce gelseydiniz, beyefendiyi görürdünüz... Keşke bu yoldan gitmeseydik, trafik çokmuş... Keşke seninle evlenmeseydim, gençliğim gitti… Keşke bu elbiseyi giymeseydim, bütün gecem rezil oldu... Keşke dışarı çıkmasaydım, hastalanmazdım... Keşke yola gece çıkmasaydı, başına bu kaza gelmezdi... Keşke başka doktora gitseydi, daha çabuk iyileşebilirdi... Keşke o uçakta olmasaydı, ölmezdi..." gibi sözler sarf etmez. Dünya hayatları boyunca Allah'ı unutarak, dini göz ardı ederek yaşayan insanlar yaşamlarını hep "keşke"lerle geçirdikleri için ahirette de onları keşke diyecekleri başka konular beklemektedir. Ama elbette ki bu keşkeler kendilerine hiçbir yarar sağlamayacaktır:

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen, derler ki "keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve müminlerden olsaydık". (Enam Suresi, 27)

DİNSİZLİĞİN İNSAN ÜZERİNDEKİ TAHRİBATLARI

Bir toplumdaki bireylerin din ahlakını yaşamamaları neticesinde ruhsal ve fiziksel yapıları üzerinde çok derin tahribatların oluşması kaçınılmazdır. Bu bölümde dinsizliğin insanda yaptığı maddi ve manevi tahribatları ele alacağız.

Din ahlakını yaşamayan insanların Allah'a güvenip teslim olmamaları hayatlarını sürekli üzüntü, sıkıntı ve stres içinde geçirmelerine sebep olur. Bu yüzden psikolojik kökenli pek çok hastalığa yakalanırlar, vücutları çok hızlı yıpranır, kısa sürede yaşlanıp çökerler. Yaşadıkları ruhsal sıkıntının etkisi bedenlerinin her noktasında kendisini gösterir.

En sağlıklı, gösterişli, genç ve güzel bir insan bile bu etkiler sebebiyle kısa bir müddet sonra tanınmayacak hale gelebilir. Genç yaşlarda, yaşıtları olan müminlerde görülmeyen fiziksel bozukluklar onlarda belirmeye başlar; gözleri donuk ve cansız olur, saçları çok dökülür, mat ve seyrek olur, erkeklerde kellik daha sık görülür. Psikolojik durumlarının bir sonucu olarak derileri kalınlaşır ve sertleşir, esnekliğini kısa sürede kaybeder. Derilerinin rengi kirli bir sarı veya koyu esmer bir renk alır ki nitekim, zilletli bir görünümdür bu… Hiç kuşkusuz bunda Kuran'daki temizlik anlayışının yaşanmamasının etkisi de büyüktür. Bunlar Kuran ahlakının yaşanmadığı ve yol gösterici olarak benimsenmediği toplumlarda çoğu kişide görülen özelliklerdir, herkeste o kadar yaygındır ki artık doğal karşılanır olmuştur. Dolayısıyla dinsiz bir ortamı tercih etmelerinin karşılığını daha dünyada iken alırlar ama elbette bunun bir de ahiretteki karşılığı vardır.

Müminler ise psikolojik yönden sağlıklı oldukları, hiçbir zaman strese, üzüntüye, ümitsizliğe kapılmadıkları için bedenen de sağlıklı ve dinç kalırlar. Allah'a tevekkül etmelerinin, güvenip dayanmalarının, herşeye hayır gözüyle bakmalarının, Allah'ın kendilerine olan güzel vaat ve müjdelerinin sürekli sevincini içlerinde taşımanın olumlu etkisi tüm fiziksel özelliklerine de yansır. Tabii ki bu durum, dini tam anlamıyla kavrayan ve vicdanını tam kullanarak, Kuran ahlakını hakkıyla yaşayan kimseler için geçerlidir.

Elbette ki onlar da hastalıklara yakalanır ve doğal olarak yaşlanırlar, ancak diğerleri gibi psikolojik kaynaklı bir çöküntü şeklinde değildir bu. Hastalık, yaşlanma ve ölüm kuşkusuz bütün insanlar için geçerlidir. Fakat tüm bunların hızlı, yoğun ve yıkıcı olması din ahlakından uzak yaşam ve düşünce tarzının kazandırdığı olumsuz psikolojiyle doğrudan alakalıdır. Bütün yaşamını Allah'a dayanarak, güvenerek, her olayda bir hayır arayarak, huzurlu ve mutlu geçiren bir insan üzüntü ve sıkıntılardan uzak olacağı için bedeninin göreceği zararlar da doğal olarak daha az olacaktır.

Din ahlakını yaşamayan bir toplum, manevi açıdan dinin sunduğu rahatı ve huzuru bir türlü elde edememeye, hem psikolojik hem de fiziksel olarak birtakım zorluklarla karşılaşmaya mahkumdur. Toplum bunun örnekleriyle doludur.

Günümüzde çağın hastalıkları olarak isimlendirilen iki şey vardır: Stres ve depresyon. Bu iki hastalık kişiye yalnızca psikolojik olarak zarar vermekle kalmayıp, bedeninde de fiziksel olarak çeşitli etkilerle kendisini göstermektedir.

Stres ve depresyona bağlı olarak meydana gelen rahatsızlıkların başlıcaları olanları, bazı akıl hastalıkları, uyuşturucu madde bağımlılıkları, uykusuzluk, deri, mide, tansiyon hastalıkları, nezle, migren, kemiklerle ilgili birtakım hastalıklar, böbrek dengesizliği, solunum bozuklukları, alerjiler, kalp krizi, beyinde büyüme meydana gelmesi gibi sorunlardır. Tabii ki tüm bu hastalıkların oluşma sebebi, her zaman stres veya depresyon olmayabilir. Fakat bilimsel olarak da ispatlandığı gibi bunların çıkış noktası çoğu kez psikolojik kaynaklıdır.

Kuran ahlakının hakim olduğu bir hayat ise beraberinde tevekkülü, kader inancını getirdiği için kişi rahat olur, herşeyde yalnızca Allah'ı vekil tutar, olaylar karşısında yapması gereken en hayırlı şeyi, Allah'ın en çok beğendiği ve razı olduğu davranışı sergiler. Bunun sonucu artık ne olursa olsun elinden gelenin en güzelini yapmış olmanın vicdani rahatlığı içindedir. En olumsuz sonuçla bile karşılaşsa bunun Allah'tan gelen bir deneme olduğunu ve Kuran'da tarif edilen şekilde tepki vermesi, değerlendirmesi gerektiğini bilir. Hiçbir ümitsizliğe, üzüntüye ve strese kapılmaz. Çünkü gerçek hedefi ahirettir ve önemli olan da sonsuz ahiret mükafatını kazanmak için gerektiği gibi hareket etmiş olmasıdır. Allah'a olan güçlü inancından dolayı, hiçbir olaydan hiçbir olumsuzluktan etkilenip güçsüzleşmez, daima rahat ve huzurludur. Dolayısıyla bu ruhsal ve psikolojik sağlığı, bedensel sağlığına da olumlu bir etki olarak yansır.

İşte Kuran ahlakını yaşamak ile yaşamamak arasındaki derin farklardan biri budur. İnanmayanlar dünyayı yaşayabilmek, çok sevdikleri, değer verdikleri bedenlerini bu kısa dünya yaşamında çok iyi koruyarak, onu dünya tutkuları için kullanmak isterler. Bu şekilde karda olacaklarını düşünürler. Ama yanılırlar. Kuran ahlakını yaşamamakla, değil karlı çıkmak çok büyük zarara uğrarlar. Ahiretteki büyük azabın öncesinde dünyada da bu şekilde azap görürler. Onların din ahlakını yaşamaktan şiddetle sakındırdıkları bedenleri, hiç beklemedikleri, ummadıkları bir zamanda bu şekilde tahribatlara uğrar ve çoğunlukla bunların telafisi de mümkün olmaz.

İnsanı Allah, din ahlakını yaşamak üzere yaratmıştır. Kuran ahlakının yaşandığı bir sisteme göre ayarlanmış, buna uygun özelliklerle donatılmıştır. Ve bu beden yaratılışına aykırı kullanıldığında maddi ve manevi olarak bozulmaya, çökmeye mahkumdur. Nitekim insan ruhuyla bedeni aslında birbiriyle çok yakından bağlantılıdır. İkisini de Allah yaratmıştır ve ikisinin de yaratılışlarına uygun kullanılmaları şarttır.

Daha önceki bölümlerde insan ruhunun, yaratılışı dışında hareket ettiğinde ne büyük felaketlere uğradığını, Allah'ın istediği güzel ahlak sistemini yaşamaması sebebiyle daha dünyadayken ne büyük eziyet çektiğini gördük. Aynı şekilde bu insanlar bedenen de şiddetli zararlar görürler. Bedenle ruhun yakın ilişkisi açık bir gerçektir. Toplumda da bunun örneklerine sık sık rastlanır. Çok neşeli, huzurlu, dünyaya güzel gözle bakabilen, başlarına gelen olaylarda güzel bir yan yakalayabilen, isyana, karamsarlığa kapılmayan insanların genelde bedenen de sağlıklı ve dinç oldukları, geç yaşlandıkları bilinir. Bu nedenle insanlara

gazetelerde, dergilerde her fırsatta genç ve sağlıklı kalmaları için mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmeleri, güler yüzlü olmaları, iyimser olmaları, çabuk öfkelenmemeleri yönünde çağrılar yapılır. Oysa dikkat edilirse bunlar zaten din ahlakının yaşanmasıyla mümkün olan, dinde şart koşulan özelliklerdir. Kuran ahlakı tam olarak benimsenmeden ve yaşanmadan insanların bu ruh halini tam olarak elde etmeleri imkansızdır.

Din Ahlakı Yaşanmadığında Stres Kaçınılmazdır

İnsanlar arasında çok yaygın olarak görülen ve "çağın hastalığı" olarak adlandırılan "stres" psikolojik kökenli bir rahatsızlıktır. Korku, güvensizlik, umutsuzluk, aşırı heyecan, işten çıkarılma korkusu, sağlığını veya yakınlarından birini kaybetme kaygısı gibi duyguların bedende oluşturduğu genel bir gerilim durumudur.

İnsanlar strese girdikleri zaman, vücutları buna tepki gösterir ve alarma geçer. Vücutta çeşitli biyokimyasal reaksiyonlar başlar. Vücut kandaki adrenalin seviyesini yükseltir, enerji tüketimi ve vücut reaksiyonları maksimum seviyeye çıkar, şeker, kolesterol ve yağ asitleri kana bırakılır, ayrıca kan basıncı artar ve kalp atışı hızlanır.

Özellikle kronik stres çok büyük zararlara sebep olabilir, vücut fonksiyonlarını değiştirir. Stres nedeniyle vücuttaki adrenalin ve kortizon miktarı normal olmayan bir şekilde yükselir. Glikoz beyne yönlendirildiğinde kolesterol miktarı yükselir, bu da vücut için tehlike anlamına gelir. Kronik stres; kalp hastalıkları, hiper tansiyon, ülser, depresyon, solunum hastalıkları, egzama ve sedef gibi deri hastalıkları ve diğer birçok sağlık problemleri ile bağlantılıdır.

"Stres ve stresin doğurduğu gerginlik ve ağrı arasında önemli bir ilişki vardır. Stresin sebep olduğu gerginlik damarların daralmasına, kafanın belirli bölgelerine giden kan akımının bozulmasına ve o bölgeye giden kanın bir hayli azalmasına yol açar. Diğer taraftan bir dokunun kansız kalması doğrudan ağrıya sebep olur. Çünkü muhtemelen bir taraftan gergin dokunun daha çok oksijene ihtiyaç göstermesi, diğer taraftan dokunun zaten yetersiz kanla beslenmesi özel ağrı alıcılarını uyarır. Bu arada adrenalin ve noradrenalin gibi stres sırasında sinir sistemini etkileyen maddeler de salgılanmış olur. Bunlar da doğrudan veya dolaylı olarak kasların gerginliğini artırır ve hızlandırır. Böylece ağrı gerginliğe, gerginlik kaygıya, kaygı da ağrının şiddetlenmesine yol açar." (Acar Baltaş, Zuhal Baltaş, Stres ve Başa Çıkma Yolları, s. 162)

Ancak stresin yol açtığı en ciddi hastalıklardan birisi kalp krizidir. Araştırmalar, agresif, telaşlı, rekabetçi insanların kalp krizi oranlarının, bu davranışları az gösteren insanlardan daha fazla olduğunu göstermektedir.

"Hipotalamus'un başlattığı, sempatik sinir sisteminin aşırı uyarılması aynı zamanda aşırı insülin salgılanmasına ve dolayısıyla bu insülinin kanda birikmesine sebep olur. İşte bu durum sağlık açısından hayati önem taşımaktadır. Çünkü, kroner damar hastalığına yol açan şartların hiçbiri, kandaki fazla miktardaki insülin kadar kesin ve yıkıcı bir rol oynamaz." (Acar Baltaş, Zuhal Baltaş, Stres ve Başa Çıkma Yolları, s.159, Remzi Kitabevi, 15. basım)

Bu durum insanın doğal dengesinin dışında olağanüstü bir durumdur. Bu olağanüstü durumun süreklilik göstermesi vücudun doğal dengesini ve sağlığını bozar, çok çeşitli rahatsızlıklara yol açar. Uzmanlar, stresin insan vücudu üzerindeki olumsuz etkilerini şu temel maddeler altında toplamaktadırlar:

Kaygı ve Panik: İşlerin kontrolden çıktığı hissine kapılmak.

Terleme: Sürekli artan terleme, sık sık banyoyu kullanma isteği.

Ses değişmesi: Kekeleme, titreyerek konuşma.

Hiperaktiflik: Ani enerji patlamaları, zayıf diabet kontrolü.

Uyumada zorluk çekmek: Kabus görmek.

Deri hastalıkları: Sivilce, akne, ateş, sedef hastalığı ve egzama.

Gastrointestinal belirtiler: Hazımsızlık, mide bulantısı, ülser.

Kas tansiyonları: Gıcırdayan veya kenetlenen dişler, çenede ağrı, sırt, boyun ve omuzlarda ağrı.

Düşük dereceli enfeksiyonlar: Nezle vb.

Migren

Hızlı kalp çarpıntısı, göğüs ağrısı, yüksek tansiyon.

Böbrek dengesizliği, su tutma.

Solunum bozuklukları, kısa nefesler.

Alerjiler

Eklem yerleri ağrısı

Ağız ve boğaz kuruluğu

Kalp krizi

Bağışıklık sisteminin zayıflaması

Beyin bölgesinde küçülme

Kendini suçlu hissetmek, kendine güvensizlik

Kafa karışıklığı, doğru yorumlar yapamama, iyi düşünememe, zayıf hafıza

Aşırı kötümserlik, herşeyin kötüye gideceğine inanmak

Kıpırdamadan bir yerde durmada zorluk çekmek, mutlaka tempo tutmak

Konsantre olamama veya konsantrasyon zorluğu çekmek

Sinirlilik, alınganlık

Mantıksızlık

Kendini yardımsız, umutsuz hissetmek

Artan veya azalan iştah

Din ahlakından uzak ve onun nimetlerinden habersiz yaşayan insanlar, daima "stres" dediğimiz bu azaba katlanmaya mahkumdurlar. Düşüncelerini, hayata ve olaylara karşı olan bakış açılarını değiştirmedikleri sürece de bundan kurtulmaları mümkün değildir. Bu gerçek, stresle mücadele konusunda uzmanların yaptıkları tavsiyelerden de anlaşılmaktadır. Bu konuda tek bir örnek vermek bile yeterlidir: Örneğin Allah'ın Kuran ahlakında insanlara emrettiği konulardan birisi "öfkeyi yenmektir". Uzmanlar da strese yol açan önemli bir faktör olarak gördükleri öfke hakkında şunları söylerler:

Karşınızdaki insan ne kadar kışkırtıcı olursa olsun sükunetinizi kaybetmeyin. Ne kadar haklı gibi gözükürse gözüksün (kendinizi savunma zorunluluğu hariç) şiddete başvurmayın. *(Stres ve Başa Çıkma Yolları, s. 289)*

Görüldüğü gibi, huzurlu ve sakin bir yapıya, rahat, güvenli ve endişelerden uzak bir psikolojiye sahip olunduğu takdirde bu tip hastalıklar söz konusu olmayacaktır. Bu bilimsel bir gerçektir. Huzurlu ve rahat bir psikolojinin ancak Kuran'ın yaşanmasıyla mümkün olduğu da açıktır.

Stresten Kaynaklanan Bağışıklık Sistemi Hastalıkları

Stresle, bağışıklık sistemi arasında yakın bir ilişki vardır. Fizyolojik stres, bağışıklık sistemi üzerinde önemli bir etki yapar ve bağışıklık sistemini çökertmeye çalışır. Stres altında olan beyin, vücutta kolesterol hormonu üretimini artırır ve bağışıklık sistemini zayıflatır. Diğer bir deyişle beyin, bağışıklık sistemi ve hormonlar birbirleriyle ilişki içindedirler. Bu konuda uzmanlar şöyle demektedir:

Psikolojik veya fiziksel stres konusundaki çalışmalar uzun süren yoğun bir stresle karşılaşıldığı zaman hormonal dengeye bağlı olarak bağışıklık cevabında bir düşüş olduğunu ortaya koymuştur. Kanser dahil birçok hastalığın ortaya çıkış ve şiddetinin hayat stresleriyle ilişkili olduğu bilinmektedir. *(Stres ve Başa Çıkma Yolları, s.169)*

İşte bu yüzden de sağlıklı bir beyin, rahat ve huzurlu bir ruh hali vücudun genel sisteminin de güçlenmesini sağlar. Bu da hastalık oluşturacak nedenlerin ortaya çıkmasını engeller. Allah'a iman eden, Kuran ahlakının kazandırdığı bakış açısını ve ruh halini yaşayan bir insanın, akıl sağlığı da bağışıklık sistemi de güçlü olur. Böyle bir kişi için herşeye, her olaya olumlu yaklaşmak bir ibadettir. Tevekküllü ve umut dolu bir ruh hali Kuran'da müminlere öğütlenen bir tutumdur. Kuran'a uygun bakış açısı müminlere ahiretlerini kazanmalarına yol açtığı gibi onların dünyada da mutlu, sağlıklı, neşeli ve güzel bir yaşam sürmelerini sağlar. Bu, Allah'ın kendisine yönelip dönenlere ve dinine sarılanlara vaat ettiği sonsuz nimetin dünyadaki bir parçasıdır. Elbette ki bu, imanlı bir insanın hastalığa yakalanmayacağı ya da zorluklarla muhatap olmayacağı anlamına gelmez. Ancak müminler stres, moral bozukluğu gibi bir durumu hiçbir zaman yaşamadıkları için diğer insanlara kıyasla, hastalıklara yakalanma riskleri de daha düşük olacaktır.

Önemli bir noktayı daha belirtmek gerekir: Elbette insanlar din ahlakını, hastalıklara yakalanmamak için yaşamazlar. Ama insanların karşılaştıkları olaylarda Allah'a tevekkül etmeleri, O'nun emrettiği din ahlakını yaşamalarının bir sonucu olarak ruhen ve bedenen sağlıklı bir hal ortaya çıkar. Yani müminlerin sağlıklı insanlar olmaları, güçlü bir imana, manevi yönden kuvvetli insanlar olmalarına bağlı olarak oluşan bir durumdur.

Sonuç olarak bugün 21. yy insanının yapması gereken şey daha fazla kayba uğramadan fıtratına (yaratılışına) dönmesi ve din ahlakını yaşamasıdır. Aksi takdirde hem dünyada hem de ahirette zarara uğrayan kendisi olacaktır. Dünyada yaşadığı psikolojik ve manevi sıkıntıların yanı sıra beden sağlığını da yitiren böyle bir insan Kuran ahlakını yaşamaması sebebiyle

sonsuz hayatını çok daha büyük sıkıntılarla geçirmek zorunda kalacaktır. Müminler ise onlara kıyasla Allah'a olan sadakatleri ve din ahlakına olan bağlılıkları sebebiyle her zaman kazançlı olarak nimetler ve mutluluk içinde yaşayacaklardır.

TOPLUMSAL SORUNLAR DİN AHLAKININ YAŞANMASIYLA ÇÖZÜLÜR

Daha önceki bölümlerde din ahlakı yaşanmadığı zaman insanların nasıl bir ruh haline ve karakter özelliklerine sahip olduklarını ve bunun neticesinde ortaya çıkan insan modellerini detaylı olarak gördük. Bu bölümde ise din ahlakını yaşamaya başlayan bir toplumda asırlardır yerleşmiş bulunan sosyal yaraların nasıl bir bir ortadan kalktıklarını göreceğiz.

Her Türlü Ahlaki Dejenerasyon Biter

Din ahlakının yaşanmadığı toplumların en belirgin özelliği, topluma ahlaki dejenerasyonun hakim olması ve bunun her geçen gün sınır tanımaz bir şekilde artmasıdır. Bu toplumlarda Kuran hükümleri, Allah rızası veya Allah korkusu gibi değerler yaşanmadığından, bu dejenerasyonu engelleyecek hiçbir sınırlama yoktur. Her ne kadar toplumlarda gelenek göreneklerin, insanlar veya yöneticiler tarafından geliştirilen toplumsal kuralların çeşitli önleyici etkileri olsa da, bu kuralların insanlar tarafından üretilmiş olması ve temellerinde Allah korkusunun olmaması insanların vicdansız, merhametsiz ve insaniyetsiz davranmalarını engelleyememektedir.

Mesela ahlaksızlık yapan bir insanın daha da ahlaksız olmaması için hiçbir sebep yoktur. Bir iş yeri sahibini düşünün. Eğer bu kişi Allah'a inanmıyor ve O'ndan korkup sakınmıyorsa zaten vicdansızlığa karar vermiş ve en küçük fırsatta bunu uygulamaya hazır hale gelmiş bir kişidir. Çünkü bir insanın kendisini yaratan varlığa itaat etmemesi, O'nun verdiği nimetleri fark edememesi ve O'nun emirlerine, yasaklarına isyan etmesi zaten vicdansızlıkların en büyüğüdür. Böyle bir insanın iş yerinde çalıştırdığı kişilere karşı kötü muamele yapması, sinirlenip hakaret etmesi, onları en az parayla en fazla sürede ve en fazla emekle çalıştırması kendi vicdanına göre oldukça makul bir davranış olacaktır. Birlikte iş yaptığı kişileri ya da şirketleri eline imkan geçtiğinde dolandırmaması, kendi şirketini büyütüp güçlendirmek, daha fazla para kazanmak için kanunsuz işlere başvurmaması için kendisini vicdanen sorumlu tutacağı bir sebep ise olmayacaktır.

Başta da değindiğimiz gibi ilahi kanunlar ölçü alınmadığında ahlaki ölçüler herkese göre değişecektir. Birine göre çok büyük ahlaksızlık olan bir konu diğerine göre normal bir durum gibi gözükebilir. Bu nedenle din ahlakının yaşanmadığı toplumlarda ahlaki değerler kişiden kişiye, yaştan yaşa, bölgeden bölgeye, şehirden, ülkeden ve toplumdan topluma da değişmektedir. Tek bir değer yargısı olmadığı için de toplumda sık sık ahlaki ölçülerde tartışmalar, çatışmalar yaşanır. Her yeni nesil bir öncekine göre ahlaki değerler açısından daha dejeneredir.

Ancak burada önemli olan nokta ahlaki dejenerasyonda sürekli hızı artan bir ilerleme olmasıdır. Toplumlar eksik olan Allah inançları nedeniyle her yıl daha da yıpranmakta, bir yıl önce topluma çok uç gelen bir hareket ya da kavram, bir yıl sonra toplumun tüm fertleri

tarafından makul karşılanmaya başlanmaktadır. Fakat bu elbette o toplumdan çok şey götürmekte, dinsizliğin getirdiği kötü ahlak her geçen gün daha da şiddetlenmektedir. İlginç olan ise ahlaksızlık modernizme eş gösterilerek, topluma bu yönde telkin verilmesidir. "Modern toplumun, 21.yy insanı özgür, rahat ve sınırsız olmalıdır." şeklinde bir anlayış, dinsiz ideologlar tarafından toplumlara yerleştirilmektedir.

Ahlaksızlığın yaşı her gün daha da küçülürken, yapılan ahlaksızlık çeşitleri de çoğalmaktadır. ABD ve Avrupa'da çocuk katillerinin sayısında önemli bir artış söz konusudur. Uzak Doğu ülkelerinde de çocuklar küçük yaşlardan itibaren kendilerini fuhuş pazarının ortasında bulmakta, her tür sapık ilişkiye alet olmaktadırlar. 80'li yıllarda cinsel sapıklıklar kimsenin ağzına dahi alamadığı utanılacak kavramlarken, günümüzde bu tür ilişkiler normal karşılanabilmekte, bu ahlaksızlıkları yapanlara sempatiyle bakılabilmekte, bunlara karşı çıkanlar ise modern olmamakla (gerici olmakla) suçlanmaktadır. Dinsiz toplumlardaki insanların bu çabaları ayette şu şekilde tarif edilir:

Çirkin utanmazlıkların (fuhşun) iman edenler içinde yaygınlaşmasından hoşlananlara, dünyada ve ahirette acıklı bir azab vardır. Allah bilir, siz ise bilmiyorsunuz. (Nur Suresi, 19)

Buna karşın din ahlakı yaşandığında ahlaki dejenerasyon olması mümkün değildir. Herşeyden önce kişiler fert fert Allah'tan çok korktukları için zaten ahlaksızlığa yanaşmazlar. Bunun için ise Kuran'ın hükümlerine uymaları yeterlidir. Örneğin aşağıdaki ayette Allah'ın istediği ahlaki ölçüler çok açık olarak bildirilmektedir:

Şüphesiz Allah, adaleti, ihsanı, yakınlara vermeyi emreder; çirkin utanmazlıklardan (fahşadan), kötülüklerden ve zorbalıklardan sakındırır. Size öğüt vermektedir, umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz. (Nahl Suresi, 90)

Yukarıdaki ve benzeri ayetlerdeki hükümleri bilen müminlerin bunların dışına çıkması mümkün değildir. Bu nedenle inanmış insanlardan oluşan bir toplumda ahlaksızlıkların olması ve yaşanması imkansızdır.

Bunun dışında istisna olarak kişilerden kaynaklanan bir hata olursa buna da diğer müminler göz yummayacakları için yine ahlaksızlık yaşanmayacaktır. Hele cahiliye toplumunda olduğu gibi ahlaksızlıkların teşvik görmesi, yaygınlaşması söz konusu dahi olamaz. Çünkü müminlerin en önemli özelliklerinden biri de ayetlerde sıkça belirtildiği gibi birbirlerine iyiliği emredip, kötülükten men etmeleridir:

Mümin erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve Allah'a ve Resûlüne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır. Şüphesiz, Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 71)

Bu durumda Kuran ahlakının yaşandığı bir toplum ahlaki yönden son derece seçkin olur. Çünkü müminler güzel ahlak konusunda birbirleriyle yarışır (Al-i İmran Suresi, 114) ve birbirlerini teşvik ederler. (Fussilet Suresi, 33) Kendilerine güzel bir öğüt ve tavsiyede bulunulduğunda da hemen uygularlar. (Zümer Suresi, 18) Kuran'da Allah, dini yaşayan insanlardan meydana gelen bir toplumun bu özelliklerinden şöyle bahseder:

Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz; maruf (iyi ve İslam'a uygun) olanı emreder, münker olandan sakındırır ve Allah'a iman edersiniz... (Al-i İmran Suresi, 110)

Kuşkusuz böyle bir toplumun ahlaki yönden dini yaşamayan toplumlara göre ne derece üstün ve seçkin olduğu açıktır.

Din Ahlakının Yaşanması İle Aile Yapısındaki Bozukluklar Ortadan Kalkar

Toplumların sağlam bir sosyal yapıya sahip olabilmesi sağlam bir aile yapısıyla mümkündür. Aile dejenere edildiği zaman toplumun dejenerasyonu da kaçınılmazdır. O nedenledir ki dinsizliği ilke edinmiş ideolojiler -komünizm, sosyalizm vb.- öncelikle aileyi hedef alırlar. Nikah, annenin değerliliği, mahremiyet, sadakat, namus, iffet gibi değerleri ortadan kaldırmayı amaçlarlar. Dinsiz toplumlara yön veren felsefeciler ve önderler bu yüzden bu değerleri önemsiz ve kıymetsiz gösterecek telkinlerde bulunurlar. Örneğin eskiden nikahsız beraberlikler toplum tarafından reddedilirken, günümüzde gayet doğal karşılanır olmuştur. Yine nikahsız beraberliklerin yaşı öylesine küçülmüştür ki, ortaokul çağındaki çocukların arasında bile bu durumun çok yaygınlaştığı bilinmektedir.

Toplumun genelinde evliliğe olan bakış açısı yanlıştır. Genç kızlar evliliği hayatlarını garanti edecek bir sigorta olarak görürler. Hal böyle olunca tek ölçü maddiyat olur. Bazen buna mevki, dış görünüm, çevre gibi özellikler de eklenir. Ancak en geçerli ölçü paradır. Dolayısıyla cahiliye toplumundaki evliliklerin büyük bölümünde erkeklerde aranan özellik mal ve paradır. Para, mevki, dış görünüm gibi her an, her insanın rahatlıkla yitirebileceği şeyler üzerine bina edilen bir evliliğin ne derece sağlıklı olabileceğini anlamak için boşanma istatistiklerine bakmak yeterlidir. Çünkü bilindiği gibi boşanmalarda yıldan yıla bir artış gözlenmektedir.

Evliliği çökerten sebeplerden bir diğeri de erkeklerin eşlerinde aradıkları özelliklerdir. Bilindiği gibi genel olarak erkeklerin evlenirken aradıkları özelliklerin başında güzellik gelir. Buna bir de kadının iyi bir eğitim alması ve becerikli olması eklenebilir. Tabii ki iki tarafın da aradığı bu özelliklere sahip olmak kötü bir şey değildir, ancak evlilik gibi sağlam olması gereken bir kurum sadece bunlar üzerine bina edilirse, bu özelliklerin yitirilmesi durumunda bu evliliğin yıkılışını seyretmekten başka bir alternatif de kalmaz.

Oysa evlilikte sadakat, vefa, sevgi, saygı gibi kavramlar çok önemlidir. Ancak, kişileri bağlayıcı din ahlakının sağlam değerleri olmadan bu özellikler sağlanamaz. Dolayısıyla dini değerler olmadan böyle bir evliliğin yıkılması çok kolay olur.

Bu tür bozuk mantıklar üzerine kurulan evliliklerde sağlam bir alt yapı olmaması sebebiyle sevgi ve saygı kısa sürede yitirilir ve eşler birbirlerini tanıyamaz hale gelirler. Bu durum gün geçtikçe artan kavgaları, anlaşmazlıkları, ithamları beraberinde getirir. Bir müddet sonra bu durum kabullenilir ve toplumdaki evliliklerin klasik kısır döngüsüne girilir. Doğan çocuklar da bu ortamda yetişirken psikolojisi bozuk, ruh hali dengesiz nesiller oluşmaya başlar. Kuşkusuz dinsiz toplumlarda insanlar, ailelerinden gördükleri doğrultuda sevgi ve saygıdan uzak bir karakter geliştirirler.

Din ahlakını bir yol gösterici olarak kabul etmeyen toplumlarda, aile yapısında bozukluklar çok yaygın olarak görülür. Özellikle paranın aile fertleri arasındaki ilişkilerde çok önemli bir rolü vardır. Bol para veren bir erkek, eşi tarafından her zaman çok sevilir ve ilgi görür, aynı şekilde paralı bir baba çocuklar için önemli bir unsurdur. Ancak bu sevgi ve ilginin ne derece candan olduğunu tahmin etmek güç değildir. Aile reisinin işlerinin bozulması ve verdiği paranın azalması durumunda ise genellikle bu sevgi ve ilgi yerini birden kızgınlığa bırakır. Para yüzünden sık sık sürtüşmeler, kavgalar baş gösterir. Herhangi bir iflas ya da işlerin bozulması durumunda ise kişinin eşi tarafından terk edilmeme garantisi yoktur. Çoğunlukla da bu tür durumlarda evliliklerin hemen bittiği görülür. İşte bu durum Kuran ahlakını yaşamamanın sonuçlarından biridir.

Cahiliye toplumunun evliliğe olan bu bakış açısına karşın müminlerinki çok farklıdır. Onlar evliliğin sonsuza kadar sürmesi niyetiyle evlenirler, çünkü öldükten sonra kendilerini sonsuz bir yaşamın beklediğini bilirler. Eşlerini seçerken en önemli ölçüleri Allah'a yakın (takva) olması, diğer bir deyişle Allah'ın istediği Kuran ahlakını yaşamasıdır. Çünkü diğer bütün özelliklerin geçici olduğunun farkındadırlar. Evlilik yaşamı sırasında iki taraf da tek ölçü olarak Kuran'ı aldığı için çok uyumlu bir birliktelik olur, ilişkilerinde sevgi ve saygı hakimdir. Bir tarafın hata yapması durumunda hemen diğer kişi Kuran ahlakına davet eder ve problem çözülür. Çünkü bu davet karşısında mümin olan bir kişinin kayıtsız kalması imkansızdır. Bu nedenle Allah'tan korkan ve iman sahibi insanların yaptıkları evlilikler çok sağlam olur.

Aile denilince yalnızca eşler arasındaki ilişkiyi düşünmek de hata olur. Çocukların anne babalarına ve diğer aile büyüklerine karşı tavırları da din ahlakının yaşandığı bir ortamda çok saygılı ve hürmetkar olur. Sevgide saygıda kusur olmaz. Günümüz ailelerinde olduğu gibi evlerde bağırma, çağırma, saygısız üslup ve konuşmalar olmaz. Ortama sürekli bir huzur ve sevinç hakim olur. Aile ortamları insanların koşa koşa gitmek istedikleri yerler haline gelir. Çocuklar anne babalarını velinimetleri olarak görür ve severler. Aileler çocuklarını Allah'ın bir emaneti olarak görür ve korurlar. Aile denilince akla sıcaklık, sevgi, güven, dayanışma gelir. Ama tekrar belirtmekte yarar vardır ki bu mükemmel ortama ancak ve ancak din ahlakının tam, eksiksiz ve samimi olarak yaşanmasıyla, Allah korkusu ve sevgisine sahip olmakla ulaşılabilir.

Toplumun Fertleri Arasında Sevgi ve Saygı Bağı Oluşur

Dinsizliğin insanlar üzerindeki manevi etkilerini anlatırken bu insanların sevgiyi ve saygıyı tanımamaları üzerinde durmuştuk. Bu tür insanlardan oluşan bir toplum da elbette,

büyüğüyle, küçüğüyle, yaşlısıyla, genciyle, köylüsüyle, kentlisiyle birbirini kucaklayamayan bir toplumdur. Böyle bir ortamda kişi kendisini hep yalnız ve sevgisiz hisseder. Şefkat, merhamet olmadığı gibi herkes yalnızca kendisini düşünür. İnsanların birbirlerine duyduklarını zannettikleri sevgi veya saygı, hiçbir zaman Kuran'da kastedildiği manada gerçek saygı veya sevgi değildir. Bunun en büyük nedeni ise hayattaki tüm değerlerin çıkar ilişkileri üzerine kurulmuş olmasıdır.

Hiç kimse kimseye gerçekten içinden geldiği için saygı duymaz. Patronuna karşı saygılı olmazsa işten atılacağını bilen bir kişinin, öğretmenine saygı göstermese sınıfta kalabileceğini düşünen öğrencinin, eşini kızdırırsa harçlık alamayacağını anlayan bir kadının saygı anlayışlarının yalnızca çıkar beklentisine dayalı olduğu açıktır.

Oysa temelinde din ahlakı ve onun getirdiği güzel ahlak olan bir yaşam biçiminde hiçbir zaman bu tür bir durum oluşmaz. Allah'ı razı etmek için gayret eden, Allah'tan korkan bir mümine herkes doğal olarak sevgi ve saygı duyar. Bu kişinin saygı görmek için mal, mülk, dış görünüm gibi faktörlere gereksinimi yoktur. Sevgi ve saygı görmesi için yalnızca mümin olması, yani Allah'tan korkup sakınması ve O'nu razı etmek için yaşaması yeterlidir.

Dinsiz toplumlarda insanların nasıl bir ruh haline ve ahlak yapısına sahip olduklarını daha önceki bölümlerde anlatmıştık. Şimdi gözünüzde bu insanlardan oluşmuş bir toplum düşünün, sizce bu toplum sevginin ve saygının hakim olduğu bir toplum mudur? Elbette ki değildir. Kendisini yoktan var eden ve ona sayısız nimetler veren Rabbimizi takdir edemeyen, O'nu gereği gibi sevemeyen bir varlık O'nun kullarını tabii ki hiç sevemez. Bunun tek çözümü ise din ahlakının yaşandığı ve Allah sevgisinin hakim olduğu bir toplumdur.

Kumar Dehşeti Sona Erer

Din ahlakı yaşanmadığında oluşan karanlık tabloda en dikkat çeken yönlerden biri de insanların, içki ve kumar üzerine kurulu yaşam tarzlarıdır. Din ahlakını yaşamadıkları için tevekkülün, sabrın, umut etmenin ne olduğunu bilmeyen bu insanların herhangi bir zorlukla karşılaştıklarında yaptıkları ilk iş içkiye ve kumara başvurmaktır.

Herhangi bir işleri ters gittiğinde, canları sıkıldığında, kızdıklarında, üzüldüklerinde hatta neşelendiklerinde dahi hemen içkiye sarılıp kendilerince "efkar dağıtırlar". Oysa yaptıkları, başta kendileri olmak üzere tüm çevrelerine zarar vermekten başka bir şey değildir. İçtikleri içkinin dozu arttıkça şuurları daha da kapanır ve artık belli bir seviyeden sonra yaptıkları herşey aşırı alkollü olmaları nedeniyle bir makuliyet kazanır. Böyle bir durumda kişinin çevresine hakaretler yağdırması, toplum içinde hiç yapılmayacak uygunsuz bir hareketi gülerek yapması veya günlük hayatta iş güç sahibi bir kimseyken içki masasında hüngür hüngür ağlaması, cahiliye tabiriyle "dağıtması" toplum tarafından da doğal karşılanan acizliklerdir.

İnsanların içkiyle şuurlarını kapatmaları, bunun sonucunda çevrelerine verdikleri her türlü zarar, hayat boyu kazandıkları herşeylerini kumara yatırıp kaybetmeleri, kavgalar, cinayetler, intiharlar dinsizliğin ne kadar büyük bir zulüm getirdiğinin en açık delilleridir. Bu gerçek, ayetin ifadesinden de anlaşılmaktadır:

Ey iman edenler içki, kumar dikili taşlar ve fal okları ancak şeytanın işlerinden olan pisliklerdir. Öyleyse bunlardan kaçının, umulur ki kurtuluşa erersiniz. Gerçekten şeytan, içki ve kumarla aranıza düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz, değil mi? (Maide Suresi, 90-91)

Kuran ahlakı kumarı yasakladığı için müminler buna hiçbir zaman yanaşmazlar. Bunu Allah korkularından dolayı yapmazlar. Her ne olursa olsun, ne kadar zor durumda da kalsalar, ne kadar cazip tekliflerle de karşılaşsalar, ne kadar baskı da görseler, ne kadar teşvik de edilseler bu konuda taviz vermeleri söz konusu olmaz. Din ahlakında bunlara karşı getirebilecek mazeretler, makul gerekçeler yoktur. Kimse bahane öne sürme şeklinde bir ahlaksızlıkta bulunmaz. Çünkü bir şey haramsa bunun tavizi, esnekleştirilmesi, uygulanmaması olamaz.

Din ahlakı yaşanmadığında ise insanların değer yargılarına ve ölçülerine güven olmaz. Çünkü yere, zamana, kişiye, ortama göre değerler de, kişiler de değişirler. Bunlara bağlı olarak çok farklı yorumları olur. Örneğin kumar ve benzeri kötülükler bazı ortamlarda kötü olarak kabul edilirken, bunu kötü kabul eden insanlar tarafından bazı ortamlarda oynanması ya da yapılması normal karşılanır. Otellerde, eğlence yerlerinde oynanması mahsurlu görülmez. Prensip olarak oynamayan biri dahi bu tarz bir yere gidince prensibini bozar ve oynar.

Bir şey kötü ise veya ahlaksızlık olarak kabul ediliyorsa buna hiçbir yerde ve hiçbir şekilde yanaşılmaması gerekir. Yere, zamana ve insanlara göre farklılaşmak oturmamış bir şahsiyetin göstergesidir. Din ahlakının habersiz bir kimsenin de kuvvetli bir şahsiyet ve irade geliştirmesi mümkün değildir.

Uyuşturucu Sorunu Kalmaz

"Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan 1997 Uyuşturucu Raporunda dünyada 200 milyon kişinin uyuşturucu kullandığı belirtildi..." *(27 Haziran 1997, Yeni Yüzyıl Gazetesi)*

Hemen her gün, dinlenilen haberlerde veya okunan gazetelerde uyuşturucu ile ilgili bir haber olması günümüzde artık olağan karşılanan olaylardan biridir. Oysa biraz düşünüldüğünde yeryüzündeki canlılar arasında en şuurlu varlık olan insanın birkaç miligramlık bir maddeye onsuz yaşayamayacak, o olmadığında bilincini yitirerek, kriz geçirecek derecede bağımlı olması çok anormal bir durumdur. Üstelik bu insanların sayısının azımsanmayacak derecede olduğu da göz önüne alındığında durum iyice şaşırtıcı hale gelir.

"Bir kere denemekten hiçbir şey olmaz" mantığıyla başlayıp kısa zamanda uyuşturucu müptelası haline gelen insanların tamamı bilinç altında bir isyan ruhu taşımaktadırlar. Çünkü genelde uyuşturucuya başlamanın kendilerince makul sebepleri vardır. Şahsi iradesizliklerini ve zayıflıklarını görmezlikten gelip tüm suçu çevreye verirler. Aile ortamında yaşanan huzursuzluklar, okuldaki veya işteki başarısızlıklar, çevreyle uyumsuzluklar, maddi olanaksızlıklar, olayların istedikleri gibi gelişmemesi veya herhangi bir sebepten dolayı canlarının sıkılması bu kişilerin isyana yönelmeleri için yeterli olmaktadır. Artık bundan sonra

karşılarına çıkan herşeyi kötü, olumsuz olarak değerlendirmeye başlarlar. Gittikçe bunalımlı ve karanlık bir ruh haline girerler.

Hayatta kendilerini herşeye karşı çok güçsüz hissederler, gerçekten de Allah'ı dost olarak tanımadıkları için hiçbir dayanakları yoktur. Tek çözümün herşeyi unutmak, şuuru tamamen kapatıp kendinden geçmek olduğunu düşündükleri için her geçen gün uyuşturucunun dozunu biraz daha artırır, kendi elleriyle ölüme hızla yaklaşırlar. Bütün bunlarla birlikte ölümden sonra asıl hayatın başlayacağına inanmadıkları ve yok olacaklarını düşündükleri için kendilerince dolu dolu yaşayıp eğlenmek istedikleri dünya hayatının bu derece kabusa dönmesi ve her geçen gün hem bedenen hem de ruhen çökmeleri onları daha da çıkmaza sokar.

İşte içinde bulundukları bu korkunç ruh hali, bunalımları, kinleri, öfkeleri, isyanları, Allah'ın rızası yerine nefislerini tercih etmelerinin, yani vicdanlı davranmamalarının onlara dünyadaki karşılığıdır aslında.

Oysa Allah insanlara akıl, irade, vicdan vermiş ve Kendi rızasına uygun olarak hareket edildiğinde hem dünyada hem ahirette güzellikler vaat etmiştir. Ancak bunun tersini yaşamayı tercih edenlere de dünyada da ahirette sıkıntı isabet etmektedir. İşin gerçeği; Allah'a yakınlaşmak için yol arayan hem Allah'ı hoşnut ederek sonsuz cennet yurduna girmeyi umabilir hem de dünyada rahat ve huzurlu bir yaşam sürer.

Yerlerin, göklerin ve bu ikisi arasındaki herşeyin Rabbi olan Allah'a samimi bir yakınlık içinde olmak elbette ki o kişi için olabilecek en büyük destektir. İşte bu yüzden müminler dünyanın en güçlü ve en dayanıklı kişileridirler. Aynı zamanda iradeli ve şuurları son derece açık insanlardır. Bu tip bir zayıflığa düşmeyecekleri gibi, kendilerine de asla böyle bir acizliği yakıştırmazlar. Onları böylesine güçlü ve iradeli kılan şey ise Allah'a olan imanları ve O'nun gönderdiği hak dine olan bağlılıklarıdır.

Fuhuş Ortadan Kalkar

Zinaya yaklaşmayın gerçekten o 'çirkin bir hayasızlık' ve kötü bir yoldur. (İsra Suresi, 32)

Allah'ın Kuran'da haram kıldığı fiillerden biri olan zina, bunu yapan insanı, tevbe etmediği takdirde hem dünyada hem de ahirette çok aşağılık konuma düşürecek büyük bir suçtur.

Zinanın ya da fuhuşun topluma ve zina yapan insanlara maddi-manevi pek çok zararları vardır. Müminler açısından, Allah'ın bu fiilleri yasaklamış olması, bunlardan uzak durmak ve nefret etmek için yeterlidir. Unutulmamalıdır ki Allah meşru olan evliliği teşvik etmektedir.

Ayrıca, fuhuşun topluma ve insanlara verdiği aleni zararları görmek de müminlerin imanlarını artıran bir unsurdur. Kuran ayetlerinde kesin bir biçimde yasaklanan ve kınanan fuhuşu, hiçbir sınır tanımadan uygulayanların içine düştükleri durum müminler için bir ibret vesilesidir.

Bugün fuhuş yüzünden pek çok insan onurunu kaybetmiş, kendine olan saygısını ve güvenini yitirmiş, aşağılık bir yaşam çizgisini benimsemiştir. Fuhuş yüzünden çok sayıda yuva dağılmış, aileler çökmüştür. İnsanlara genel bir mutsuzluk, huzursuzluk ve aradığını bulamama psikolojisi hakim olmuştur. Oysa Allah'ın gösterdiği yola uyup, temiz olanı seçseler, diğer bir deyişle helal olan bir seçim yapsalar insanlar hem psikolojik açıdan rahat ederler, hem kendilerine güvenleri gelir, hem karşılıklı sevgi ve saygı muhafaza edilir, hem de sağlam aileler, sağlam toplumlar oluşur.

Toplumların dejenere olmasında fuhuşun rolü tartışılmazdır. Çünkü fuhuş, toplumun en temel direği olan aile yapısını hedef alır. Sonuçta kendilerine ve çevrelerine saygılarını yitirmiş fertlerden oluşan bir toplum ortaya çıkar. Fuhuşun sadece para karşılığında yapıldığını düşünmek yanlıştır. Küçük ya da büyük, uzun vadeli ya da kısa vadeli herhangi bir çıkar karşılığında yapıldığında da yine aynı anlama gelmektedir. Genelde insanlar, "para karşılığı beraber olmadıklarını" söyleyerek kendilerini rahatlatmaya çalışırlar ama bu aslında bir aldatmacadır. Çünkü Allah'ın koyduğu sınırlar aşıldıktan sonra hepsi aynı anlama gelir. Allah Kuran'da gayrimeşru her türlü cinsel ilişkinin haram olduğunu bildirmiştir. Bu nedenle fuhuşu kısıtlı örnekler içinde düşünmek de hata olur.

Diğer yönden, fuhuş yapanların çoğu aslında bunun haram olduğunu bildikleri için bilinç altlarında büyük bir vicdan azabı ve huzursuzluk duyarlar. İnkar etseler de kendilerine güvenlerini içten içe kaybetmeleri bunun bir göstergesidir.

Fuhuşun topluma getirdiği zararlardan biri de fuhuş için oluşturulan mekanlardır. Artan dejenerasyonla doğru orantılı olarak fuhuş mekanları da artmakta, bu da toplumun ahlaki çöküşünü hızlandırmaktadır. Çocuk denilecek yaştaki insanlar buraları doldurmakta, aile bağları zedelenmekte, bu yüzden sadakatsizlik ve vefasızlık sürekli artmaktadır. Oysa Allah insanları temiz, helal, güvenli, sadakatli, sevgi ve saygının hakim olduğu bir modele çağırmakta ve bunu nimet olarak göstermektedir.

Bunun yanı sıra, dünya tarihi boyunca çok sayıda insan geçimini fuhuş yaparak sağlamayı tercih etmiş, böylece aşağılanmayı seçmiştir. Bugün de fuhuş tüm dünyada kolay para kazanma sektörü olarak gösterilmektedir. Böylece para kazanma ve lüks yaşam tutkusuyla çok sayıda kişi şerefsizliği tercih etmektedir. Allah Kuran'da insanları bu tehlikeye karşı şöyle uyarır:

Şeytan sizi fakirlikle korkutuyor ve size 'çirkin hayasızlığı' emrediyor. Allah ise size kendisinden bağışlama ve bol ihsan vaad ediyor. Allah rahmetiyle geniş olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 268)

Oysa insan eğer kendisine Allah'ı vekil kılıp, mümin onuruyla yaşamaya niyet ederse Allah onu hiç ummadığı yerlerden rızıklandıracak, karşısına pek çok imkan çıkartıp, onu kendi rahmetiyle zengin edecektir. Ki böyle onurlu ve salih bir Müslümanın hem dünyada hem ahirette yaşayacağı hayat Allah'ın dilemesiyle nimetler içinde olacaktır. Kaldı ki Allah imtihan

için kısıtlı imkanlar da verebilir. Böyle bir durumda kişi dünyanın kısalığını buna karşın ahiret yurdunun sonsuzluğunu düşünüp, sabrederse Allah Katı'nda alacağı karşılık büyük olacaktır.

Fakat tekrar hatırlatmakta fayda var: Bir insan dünyada olabilecek her türlü hatayı yapabilir, Kuran'da haram kılınan günahları işlemiş olabilir, hayatının büyük bir kısmını fuhuş yaparak gaflet içinde geçirmiş de olabilir, ancak doğru yola çağırıldığında Allah'a kesin bir tevbe ile tevbe edip bağışlanma dilerse inşallah Allah'ı tevbeleri kabul eden olarak bulacaktır. Yalnız şu nokta da göz ardı edilmemelidir; Allah'tan kabul etmesi umulan tevbe, ölüm anı gelip de yapacak başka bir şey kalmadığı için samimiyetsizce edilen tevbe değildir. Çünkü Allah bunu Kuran'da apaçık bir şekilde bildirmiştir:

Allah'ın üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerin (kidir). İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. Tevbe, ne kötülükleri yapıp edip de onlardan birine ölüm çatınca "Ben şimdi gerçekten tevbe ettim" diyenler, ne de kafir olarak ölenler için değil. Böyleleri için acı bir azap hazırlamışızdır. (Nisa Suresi, 17-18)

Kolay Kazanç Yollarını Kimse Tercih Etmez

Önceki bölümlerde din ahlakından uzak insanların ölümden sonraki hayata gerçek anlamda inanmadıklarını, bundan dolayı da -geçici olan- dünyaya çok fazla değer verip, nefsani tutkularının peşinden gittiklerini, bu konuda hiçbir sınır tanımadıklarını anlattık. Bu insanların nefislerinin kötü arzuları ve istekleri adına yapamayacakları şey yoktur. Haysiyetlerinden, şereflerinden, onurlarından rahatlıkla taviz verebilirler. Önemli olan her istediklerine kavuşabilmeleri, herşeyi elde edebilmeleridir. Kendi çarpık mantıklarına göre, sonunda zaten toprağa karışıp, yok olacaklarını düşündükleri için bu kısa dünyanın hakkını vermeleri gerekir. Dünyada da herşeyin anahtarı para olarak görüldüğü için tek sahip olunması gereken şey paradır. Kendilerince paraya kavuşurlarsa istedikleri herşeyi elde edeceklerdir. İşte bu noktada bütün ahlaki zaafları ortaya çıkar. Kolay para kazanabilmek için herşeyi yapabilirler.

Sahtekarlık, ihanet, dolandırıcılık, hırsızlık, eksik ölçüp-tartma, yalancı şahitlik gibi her türlü bayağılığın yolu açıktır. Bu gerçeği görmek için gazetelerin 3. sayfa haberlerini hatırlamak yeterli olacaktır. Para yüzünden işlenen cinayetler, ahlaksızlıklar, karısını, kızını, komşusunu para kazanmak amacıyla fuhuşa teşvik eden insanlar, zimmetine para geçirenler, dolandırıcılar alışılmış haberlerdendir.

Buna karşın müminler Allah'ın, Rezzak sıfatıyla insanlara rızk vereceğini bilirler. Elbette Allah'ın rızası doğrultusunda onlar da çalışırlar, fakat hiçbir şekilde dünyayı hırs edinmezler ve gayrimeşru yollara yönelmezler. Dünyaya bağlanmamalarının karşılığını da bolluk ve bereket ile alırlar. Asıl hayatın ahiret yurdu olduğunu bildikleri için, salih mümin oldukları takdirde cennetle ödüllendirileceklerini ve sayısız nimete kavuşacaklarını da bilirler.

Din Ahlakı Yaşandığında Toplumsal

Yaşantı Nasıl Olur?

Din ahlakının varlığı, Allah sevgisini beraberinde getireceği için bu, tüm insanlarda çok olumlu ve güzel bir etki yapar. Herkes Allah'ın rızasını kazanmak için güzel ahlak gösterir, birbirini Allah rızası için sever, sayar. Toplumun geneline şefkat, merhamet, hoşgörü hakim olur. İnsanlar Allah'ın emri doğrultusunda hayırlarda yarışırlar.

Diğer yandan Allah korkusu sayesinde herkes ahlaksızlıklardan ve kötülüklerden kaçınır. Asırlardır engellenemeyen, önü alınamayan her türlü olumsuzluk bir anda biter. Dinin sıcaklığı ve ruhu her yere hakim olur. Elbette burada kastedilen Kuran'da bildirilen gerçek dindir ve bu din ahlakının samimi olarak yaşanmasıdır.

Bir toplumun varlığında ailenin rolü çok büyüktür. Din ahlakının tam anlamıyla yaşandığı bir ortamda daha önceki konularda belirtildiği gibi aile ilişkileri çok güzelleşir, hakiki sevgi, saygı yaşanır. Aile olmazsa devletin de milletin de anlamı kalmaz. Bunlar birbirleriyle çok bağlantılı kavramlardır. Aile yıkılınca millet kavramı da yok olur, devlet de zarar görür. Bu durum domino taşları gibi böyle devam eder. Nitekim din ahlakının yaşanmadığı toplumlarda insanların isyancı kişiliklere büründükleri, anarşist eylemlerde bulundukları, devlete karşı cephe aldıkları bilinen bir gerçektir. Özellikle de milli ve manevi değerlerin korunması gerektiği durumlarda, Allah korkusu olmayan insanların umursuz davranacakları kesindir. Milli ve manevi çıkarlarla kendi çıkarları arasında bir kıyas yapmaları gerektiğinde din ahlakından uzak insanların kolaylıkla nefislerini tercih edecekleri açıktır. Bu, gerektiğinde vatana ve millete hizmet etmekten, onun uğrunda mücadele etmekten kaçınmaya, hatta bölücü faaliyetlerde bulunmaya kadar geniş bir yelpazede düşünülebilir. Oysa din ahlakını yaşayan insanlar için devlet ve millet kavramları çok büyük değere sahiptir. Gerektiğinde devleti için kişi canını tehlikeye atar, devletinin, milletinin çıkarlarını şahsi menfaatlerinden üstün görür. Milli ve manevi değerlerini canla başla korur.

Din ahlakının yaşandığı bir ortamda öğrenciler de devlete, millete karşı saygı ve sevgi dolu olurlar. Değil bu mukaddes kurumlara karşı mücadele vermek, tam tersine destek olup, yardım ederler. Günümüzde olduğu gibi askere, polise saldırmazlar, tam tersine devleti koruyan, savunan bu görevlilere karşı son derece hürmetkar ve yardımcı olurlar. Toplum genelinde devlete, orduya ve polise karşı tam bir güven ve sahip çıkma gelişir. Öğrenci olayları, kardeş kavgaları, sağ sol çatışmaları gibi problemler ortadan kalkar. Çünkü kimsenin anlaşamadığı, çekiştiği, savaştığı bir husus kalmaz. Herkes Allah'ın kitabına iman eder, onda bildirilen güzel ahlak anlayışını benimser, sonuçta da kimse birbiriyle ters düşmez. Sorunların çözümünde herkes kendisini karşısındakinin yerine koyar, merhamet eder, hoşgörüyle yaklaşır. Böylece her problem kısa sürede güzellikle hallolur.

Devlet böyle bir ortamda çok rahat yönetilir. Ülke çok daha güvenli ve müreffeh bir hale gelir. İdareciler de insanlara karşı çok adil, merhametli olurlar, her türlü adaletsizlik ortadan kalkar. Dolayısıyla kendileri de çok saygı görürler. Böyle devletler de çok güçlü ve sarsılmaz bir temele sahip olurlar.

Din ahlakı yaşanmadığında ise baba oğula, oğul babaya düşman olur, kardeş kardeşe düşer, işçi patrona, işveren işçiye düşman olur. Anarşi yüzünden fabrikalar, iş yerleri çalışmaz,

hasar görür. Sosyal anarşi olur, fakir kesimler zenginlere saldırır, zenginler fakirleri ellerinden geldiğince sömürmeye çalışır. Çesitli meslek grupları diğerlerine saldırır. Toplum kargaşalardan, anlaşmazlıklardan, anarşiden geçilmez. Tüm bunların nedeni insanların Allah korkularının olmamasıdır. Allah korkusu olmayan insanlar rahatça haksızlık, adaletsizlik yapabilmekte, cinayet işleyebilmekte, benzeri görülmemiş zulüm ve gaddarlıkları yapmaktan çekinmemektedirler. Üstelik vicdan azabı dahi duymadan, yaptıkları vahşetten pişman olmadıklarını söyleyebilmektedirler. Oysa karşılığında ahirette sonsuz cehennem azabı olduğuna inanan bir kişi bu fiilleri asla işleyemez. Kuran ahlakı yaşandığında bu saydığımız olumsuzlukların hiçbiri kalmaz. Herşey sükunetle, güzellikle, adaletle halledilir. Adli olaylar olmaz, karakollar, adliyeler neredeyse hiç iş yapmaz hale gelirler.

İnsanların rahat ve huzurlu olmasıyla birlikte topluma her alanda bereket gelir. Bilimsel faaliyetler artar, yeni buluşlar yapılır, teknoloji, kültür ve refah seviyesi çok yükselir. Çünkü insanların aklının üstündeki baskı gidince rahatlarlar, özgür ve rahat düşünme kabiliyetleri gelişir. Güzel ahlakın yaşanmasıyla birlikte insanların mallarına, paralarına, yaptıkları işlere, ticarete, tarıma, endüstriye bereket gelir. Kalkınma hemen her alanda görülür.

Sanatsal faaliyetlerde de büyük atılımlar yapılır. Günlük sıkıntı, sorun ve endişelerden hayal güçleri, düşünce sınırları kavruklaşmış insanlar, din ahlakının yaşanmasıyla birlikte bu sıkıntılardan kurtulurlar. Dolayısıyla sanat kabiliyetleri gelişir, hayal güçleri zenginleşir. Allah'ın Kendi ruhundan üfürdüğünün ve kendisine sonsuza kadar kalması için ihtişamla, sanatla, bin bir çeşit nimetlerle dolu cennetini vaat ettiğinin bilincinde olan bir insan pek tabii ki sanattan ve estetikten en üst düzeyde zevk alabilecek bir ruha sahip olacaktır. Ruhunda bunun zevkini derinlemesine yaşayacak ve daha fazla zevk almak için çaba gösterecektir. Ayrıca çevresindeki insanlara duyduğu sevgi ve saygı da bu kişilere güzellikler sunma azmini arttıracak, bu konuda büyük bir şevk verecektir. Bu nedenle din ahlakının gerçek anlamda yaşandığı ve Kuran'a tam manasıyla uyulduğu bir ortamda her türlü sanatsal akım hızla gelişir.

Ama din ahlakını yaşamayan insanların ruhlarını zenginleştirip, güzelleştirme gibi bir gayeleri de yoktur. Çevrelerine güzellik sunma konusunda ise kesinlikle şevklenmezler. Çünkü çevrelerindeki insanları kökeni maymunlara dayalı ve sonunda yok olup gidecek varlıklar olarak değerlendirirler. Onların tek amaçları nefsani isteklerini, hayvani güdülerini tatmin edebilmektir. Bunların peşinden gitmek de insanın ruhunu geliştirmez, tam tersine köreltir. Bu tür insanların sanata hiçbir katkıları olamayacağı gibi güzel sanattan zevk almaları, sanatı takdir etmeleri de mümkün değildir. Sanattan zevk almayan, estetik anlayışları bulunmayan insanlardan oluşan bir toplumda sanatçılar da şevk ve azimlerini yitirirler. Ancak para ve çıkar karşılığında yaptıkları için de gerçek anlamda bir sanat eseri ortaya koyamazlar.

Sonuçta din ahlakı hiçbir katıp karıştırma olmadan, samimi olarak Kuran'da tarif edildiği şekilde yaşandığında dünya bir nevi cennet ortamına dönüşür. İnsanların asırlardır özlemini duydukları, ulaşmak için gayret ettikleri fakat çok uzak gördükleri toplumsal saadet bir anda gerçekleşir.

SONUÇ:

ÇÖZÜM KURAN AHLAKIDIR

Kitabın başından bu yana, din ahlakından uzak yaşayan insanların düşünce ve davranış biçimleri ve bu insanların oluşturduğu toplumsal yapının temel özelliklerini çeşitli açılardan ele aldık. Bu insanların katlandıkları çözümsüz sorunlarla ve sıkıntılarla dolu yaşam biçiminin hem bedenlerine hem de ruhlarına verdiği zararları inceledik. Onların bu durumlarına karşın samimi müminlerin huzur ve güven içindeki yaşamlarından da örnekler verdik. İşte dindar insanların bu huzur ve güvenleri, kitabın pek çok yerinde de bahsettiğimiz gibi Kuran'ın herşeye çözüm olmasından kaynaklanmaktadır. Kuran her probleme, her açmaza en mükemmel ve en akılcı çözümleri sunar:

Adaletsizlik, ihtilaf, eşitsizlik, çekişme, kavga, haksızlık, israf, kuruntu, taassup, zulüm, şiddet, ekonomik ilişkiler, karı koca ilişkileri, ticari ilişkiler, insanlar arası sosyal ilişkiler, akrabalar arası ilişkiler ve bunlar gibi sayısız sosyal sorun ve konu hakkında Kuran ahlakının yaşanması, insanların yaşamlarını kolay, rahat ve mutlu kılacak en temel, en adaletli, en mükemmel ve en köklü çözümleri getirir.

Bunların dışında Kuran her konuda ve her şartta gösterilmesi gereken ideal tavır ve ahlak yapısını da insanlara açıklar. Kuran'da tarif edilen bu üstün ahlak modelini yaşayan insanlardan oluşan bir toplum da elbette asırlardır özlenen ideal yapısına kavuşacaktır.

Kuran'ın her konuda insanlara açıklama getirdiği bir ayette şöyle belirtilmektedir:

... (Bu Kuran) düzüp uydurulacak bir söz değildir, ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı, herşeyin 'çeşitli biçimlerde açıklaması' ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir. (Yusuf Suresi, 111)

İnsanlar, hak dinin rehberliği olmadan, ne şahsi ne de toplumsal sorunlarına hiçbir zaman köklü ve tatmin edici çözümleri kendi başlarına bulamazlar. Nitekim tarih boyunca din ahlakından uzak yaşayan toplumların şu ana dek çözemeden taşıdıkları sayısız sorun bu gerçeğin açık bir kanıtıdır. İnsanoğlu din ahlakından yüz çevirdiği takdirde bunun karşılığını kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun, asla başa çıkamayacağı sıkıntı ve sorunlarıyla ödemek zorunda kalacaktır. Bu, dinsizliğin dünyadaki karşılığıdır. Ahiretteki karşılığı ise çok daha acı ve sürekli olacaktır.

İnsanı en iyi bilen, onu yaratan Allah'tır. Allah insana her devirde hak din sayesinde ihtiyacı olan her türlü bilgiyi ve açıklamayı da göndermiştir. Hak dini uyguladığı takdirde insanın en güzel yaşam biçimini elde edeceğini de bildirmiştir:

Erkek olsun, kadın olsun, bir mümin olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

Buna rağmen insan, küçük hesaplar, dünyevi çıkarlar, nefsani zaaflar nedeniyle hak dinden yüz çevirdiği takdirde en büyük zararı yine kendisi görecektir. Çünkü insanın Kuran'dan yüz çevirmesi demek onun, kendisi için gereken en hayati bilgilerden yoksun kalması anlamına gelir. Oysa ne kendisinin ne de kendi gibi gelmiş geçmiş insanların taşıdıkları birikim bu dünyada karşısına çıkacak şartlarla ve sorunlarla başa çıkmasına yetmeyecektir. Tüm hayatı, sıkıntı, endişe, stres, kuruntu, terslik ve çözümsüzlüklerle geçecektir. O da bir süre sonra bu durumu kabullenecek, din ahlakını yaşamamasının cezası olan azaplarla dolu yaşantısını hayatın gerçeği sanarak büyük bir aldanış içinde ömrünü tüketecektir.

Çözüm ise açıktır; herşeyin Yaratıcısı olan Allah'a yönelmek, O'nun bizler için seçip beğendiği dinini yaşayarak gerçek mutluluğa ulaşmaktır. Allah dünyadaki kurtuluş yolunun dine yönelmek olduğunu haber vermiş ve samimi kullarına din ahlakını yaşadıkları takdirde dünyada korkuyla karşılaşmayacakları yönünde büyük bir müjde vermiştir:

Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va'detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, onları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirecektir. Onlar, yalnızca bana ibadet ederler ve bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkar ederse, işte onlar fasıktır. (Nur Suresi, 55)

DARWİNİZMİN ÇÖKÜŞÜ

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok açık bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır. Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır? Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı. Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s.2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." *(Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)*

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. *("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)* Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. *(Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)*

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 1050'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir

kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır. Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. *(Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)*

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında *"Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz"* demek zorunda kalmıştı. *(Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s.189)*

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı. Darwin de

benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Kökeni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. *(Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)*

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20 .yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler. Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir.

Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. *(B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)*

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları:
Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir. Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler. Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. *(Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)*

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. *(Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)*

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. *(Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983, s. 197)*

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus

2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. *(Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389)*

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. *(J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)*

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. *(Alan Walker,*

Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. *(Time, Kasım 1996)*

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. *(Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)*

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim. Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu

iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10-950 olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar.

Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur. Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç

karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir. Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır.

En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya

müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir. Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile

yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür.

Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

… Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah başka ayetlerde de, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, ayetteki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayette de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir.

Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu

kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır.

(Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

... Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın.
(Bakara Suresi, 32)

Kötülük, haksızlık, üzüntü, karamsarlık, sıkıntı, yalnızlık, korku, stres, güvensizlik, vicdansızlık, endişe, öfke, kıskançlık, kin, uyuşturucu bağımlılığı, ahlaksızlık, kumar, fuhuş, açlık, fakirlik, yolsuzluk, hırsızlık, kavga, düşmanlık, cinayet, savaş, çatışma, zulüm...

Tüm bunlar, hemen her gün gazete ve televizyonlarda gördüğünüz, günlük hayatta karşılaştığınız hatta bizzat yaşadığınız sorunlardır. İnsanların ve toplumların yaşadıkları bu tür olumsuzluklar, dünya üzerinde yüzyıllardan beri hakimdir.

Peki insanlar bu kötülüklerle şimdiye dek mücadele etmişler midir ya da kurtulmak için bir gayretleri var mıdır? Elbette, dünyanın hemen her döneminde insanlar bu sayılan olumsuzluklarla karşı karşıya kalmışlar, bunlarla mücadele etmişler, ancak çareyi hep yanlış yöntemlerde aradıkları için bir türlü çözüm bulamamışlardır.

Şüphesiz bu olumsuzlukların tek çözümü "gerçek din ahlakı"nın yaşanmasıdır. Din ahlakı yaşanmadığı sürece insanlar bu olumsuzluklara mahkumdur. Çünkü bu, "dinsizliğin kabusu"dur.

Bu kitapta, Allah'ın insanlara indirdiği dinin tarif ettiği "güzel ahlak" modeli yaşandığı takdirde "dinsizliğin kabusu"nun yani kötülüklerin, karamsarlıkların, toplumsal huzursuzlukların ne şekilde engelleneceği, olumsuzlukların nasıl ortadan kalkacağı, insanların maddi manevi ne gibi kazançlar sağlayacağı ve tüm bu olumsuzluklardan kurtulabilmek için de din ahlakını yaşamanın tek alternatif çözüm olduğu anlatılmaktadır.

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 60 ayrı dile çevrilen yaklaşık 300 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.